

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

الحق یقیناً

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

۴ پرسش و پاسخ مهدوی

محقق: محسن طراغتی

به همکاری و تدوین: سید مجتبیٰ معنوی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جهت نما (۴۰ پرسش و پاسخ مهدوی)

نویسنده:

محسن قرائتی

ناشر چاپی:

بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود (علیه السلام)

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

- فهرست ۵
- جهت نما (۴۰ پرسش و پاسخ مهدوی) ۷
- مشخصات کتاب ۷
- اشاره ۷
- فهرست مطالب ۱۳
- مقدمه ۱۷
۱. اعتقاد به موعود در ادیان چگونه مطرح شده است؟ ۲۳
۲. چرا امام زمان غایب شد؟ ۲۵
۳. چگونه ممکن است انسانی مانند امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف عمر چند صدساله و یا چند هزار ساله داشته باشد؟ ۲۶
۴. برنامه حکومتی حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف چیست؟ ۳۰
۵. در زمان ظهور حضرت مهدی علیه السلام حاکم اسلامی از کدام گروه مسلمین خواهد بود؟ ۳۵
۶. با توجه به این که بخشی از شرایط ظهور در حال حاضر محقق نشده است، چگونه می توان همچنان منتظر بود؟ ۳۷
۷. آیا این مطلب درست است که اگر دنیا پر از ظلم شود؛ امام زمان زودتر ظهور می کند؟ ۴۲
۸. حضور و آمادگی چه تعدادی از یاران امام زمان علیه السلام برای قیام وی کفایت می کند؟ ۴۴
۹. چگونه امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف می تواند حکومت واحدی تشکیل دهد و همه مکاتب و ادیان را گرد هم آورد؟ ۵۵
۱۰. امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف چه زمانی ظهور می کند؟ ۶۰
۱۱. آیا ممکن است امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف در عصر غیبت دیده شود؟ ۶۱
۱۲. وظیفه منتظران در زمان غیبت حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف چیست؟ ۶۳
۱۳. آیا توصیه به رفتن به مسجد جمکران سند معتبری دارد؟ ۷۳
۱۴. معنای انتظار چیست؟ ۷۵
۱۵. آیا تطبیق هایی که در عرصه مهدویت انجام می شود، صحیح است؟ ۷۶
۱۶. آیا امام زمان علیه السلام همسر و فرزند دارد؟ ۸۰
۱۷. توجه امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف به دوست داران خود چگونه است؟ ۸۳
۱۸. معنای این حدیث که می فرماید: «لَوْ لَا الْحُجَّةُ لَسَاخَتْ الْأَرْضُ بِأَهْلِهَا؛ اگر حجت خدا نباشد، هر آینه زمین اهلیش را فرو می برد» چیست؟ ۸۶

- ۸۸ ۱۹. آیا صدقه دادن و هدایای مادی و معنوی برای امامان به خصوص حضرت مهدی علیه السلام اثری دارد؟
- ۹۱ ۲۰. منتظران ظهور امام زمان علیه السلام چگونه می توانند او را یاری کنند؟
- ۹۵ ۲۱. چگونه ممکن است امام زمان در کودکی رهبر مسلمانان جهان شود؟
- ۹۷ ۲۲. آیا الگوی حکومت حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و افراد آن قبل از ظهور تحقق می یابد؟
- ۱۰۰ ۲۳. اگر بخواهیم خود را برای نظام مهدوی آماده کنیم، باید چه نگاهی داشته باشیم؟
- ۱۰۳ ۲۴. چگونه می توان وعده حکومت جهانی را باور و تقویت نمود؟
- ۱۰۵ ۲۵. چگونه می توان فهمید که ما جزء یاران آن حضرت هستیم؟
- ۱۰۷ ۲۶. چگونه روحیه انتظار را در خود تقویت کنیم؟
- ۱۱۰ ۲۷. رابطه شب قدر و حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف چیست؟
- ۱۱۲ ۲۸. چرا هنگامی که نام امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف برده می شود، قیام می کنیم؟
- ۱۱۴ ۲۹. امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف با حضور در یک منطقه چگونه هدایت کل بشر را در دنیا انجام می دهد؟
- ۱۱۶ ۳۰. آیا در زمان حکومت امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف به هیچ وجه ظلم و ستم نخواهد بود و انحرافی صورت نخواهد گرفت؟
- ۱۱۷ ۳۱. چرا در عصر غیبت باید به ولی فقیه مراجعه کرد؟
- ۱۲۲ ۳۲. ویژگی های حکومت امام زمان چیست؟
- ۱۲۸ ۳۳. ویژگی های یاران امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف چیست؟
- ۱۳۱ ۳۴. چه عواملی موجب ظهور امام زمان می شود؟
- ۱۳۳ ۳۵. منظور از ملاقات امام در حج چیست؟
- ۱۳۶ ۳۶. امام زمان چگونه ناظر اعمال ماست؟
- ۱۳۸ ۳۷. شرایط ظهور امام زمان چیست؟
- ۱۴۱ ۳۸. وقتی امام زمان بیاید، چه اتفاقی روی خواهد داد؟
- ۱۴۳ ۳۹. رضایت امام زمان از چه راهی به دست می آید؟
- ۱۴۷ ۴۰. امام زمان در بقای هستی چه نقشی دارد؟
- ۱۵۵ منابع و مأخذ
- ۱۵۶ درباره مرکز

جهت نما (۴۰ پرسش و پاسخ مهدوی)

مشخصات کتاب

سرشناسه:قرائتی، محسن، ۱۳۲۴ -

عنوان و نام پدیدآور: جهت نما (۴۰ پرسش و پاسخ مهدوی) / مولف محسن قرائتی؛ به کوشش سیدمجتبی معنوی؛ [برای] حوزه علمیه قم، مرکز تخصصی امامت و مهدویت.

مشخصات نشر: قم: موسسه بنیاد فرهنگی مهدی موعود (عج)، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری: ۱۳۹ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۲۰-۱۲-۵

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۳۹.

موضوع: مهدویت -- پرسش ها و پاسخ ها

موضوع: محمد بن حسن (عج)، امام دوازدهم، ۲۵۵ق. -- پرسش ها و پاسخ ها

شناسه افزوده: معنوی، سیدمجتبی، ۱۳۵۶ -، گردآورنده

شناسه افزوده: بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود (عج). مرکز تخصصی امامت و مهدویت

رده بندی کنگره: BP۲۲۴/۴/ق۳۶ ج ۹ ۱۳۹۲

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۶۲

شماره کتابشناسی ملی: ۳۳۷۸۸۵۰

ص: ۱

اشاره

جهت نما

(۴۰ پرسش و پاسخ مهدوی)

مؤلف: محسن قرائتی

به کوشش: سیدمجتبی معنوی

جهت نما (۴۰ پرسش و پاسخ مهدوی)

مؤلف: محسن قرائتی

به کوشش: سیدمجتبی معنوی

ناشر: انتشارات بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود(عج)

نوبت چاپ: اول / زمستان ۱۳۹۲

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۲۰-۱۲-۵

شمارگان: دو هزار نسخه

قیمت: ۳۰۰۰ تومان

تمامی حقوق © محفوظ است.

- قم: انتشارات بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود(عج)، مرکز تخصصی مهدویت / خیابان شهدا / کوچه آمار (۲۲) / بن بست شهید علیان / ص.پ: ۱۱۹ - ۳۷۱۳۵ / همراه: ۰۹۱۰۹۶۷۸۹۱۱ / تلفن: ۳۷۷۴۹۵۶۵ و ۳۷۷۳۷۸۰۱ (داخلی ۱۱۷ و ۱۱۶) / ۳۷۸۴۱۱۳۰ (فروش) / ۳۷۸۴۱۱۳۱ (مدیریت) / فاکس: ۳۷۷۳۷۱۶۰ و ۳۷۷۴۴۲۷۳

- تهران: بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود(عج) / تلفن: ۸۸۹۵۹۰۴۹ / فاکس: ۸۸۹۸۱۳۸۹ / ص.پ: ۳۵۵-۱۵۶۵۵

www.mahdi۳۱۳.com -

www.mahdaviat.ir -

info@mahdaviat.ir -

با قدردانی و تشکر از همکارانی که در تولید این اثر نقش داشته اند:

اعضای محترم شورای کتاب حجج اسلام مجتبی کلباسی، محمدصابر جعفری، مهدی یوسفیان، محمدرضا فوادیان و آقایان احمد مسعودیان (مدیر داخلی)، فاطمه اکبری (ویراستار)، مرتضی دانش طلب (مدیر مالی)، عباس فریدی (طراح جلد)، رضا فریدی (صفحه آرا) و کلیه کسانی که ما را یاری نمودند.

مدیر مسئول انتشارات بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود(عج)

حسين احمدى

كد فايل ۴-۰۹۲۷۹

ص: ۲

بسم الله الرحمن الرحيم

ص: ٣

۱. اعتقاد به موعود در ادیان چگونه مطرح شده است؟ ۱۵

۲. چرا امام زمان غایب شد؟ ۱۶

۳. چگونه ممکن است انسانی مانند اما زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف عمر چند صدساله و یا چند هزار ساله داشته باشد؟

۱۷

۴. برنامه حکومتی حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف چیست؟ ۲۱

۵. در زمان ظهور حضرت مهدی علیه السلام حاکم اسلامی از کدام گروه مسلمین خواهد بود؟ ۲۵

۶. با توجه به اینکه بخشی از شرایط ظهور در حال حاضر محقق نشده است، چگونه میتوان همچنان منتظر بود؟ ۲۷

۷. آیا این مطلب درست است که اگر دنیا پر از ظلم شود؛ امام زمان زودتر ظهور میکند؟ ۳۲

۸. حضور و آمادگی چه تعدادی از یاران امام زمان علیه السلام برای قیام وی کفایت میکند؟ ۳۴

۹. چگونه امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف میتواند حکومت واحدی تشکیل دهد و همه مکاتب و ادیان را گرد هم

آورد؟ ۴۵

۱۰. امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف چه زمانی ظهور میکند؟ ۴۹

۱۱. آیا ممکن است امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف در عصر غیبت دیده شود؟ ۵۰
۱۲. وظیفه منتظران در زمان غیبت حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف چیست؟ ۵۲
۱۳. آیا توصیه به رفتن به مسجد جمکران سند معتبری دارد؟ ۶۲
۱۴. معنای انتظار چیست؟ ۶۴
۱۵. آیا تطبیق هایی که در عرصه مهدویت انجام می شود، صحیح است؟ ۶۵
۱۶. آیا امام زمان علیه السلام همسر و فرزند دارد؟ ۶۹
۱۷. توجه امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف به دوست داران خود چگونه است؟ ۷۲
۱۸. معنای این حدیث که میفرماید: «لَوْلَا الْحُجَّةُ لَسَاخَتْ الْأَرْضُ بِأَهْلِهَا؛ اگر حجت خدا نباشد، هر آینه زمین اهلش را فرو میبرد»؛ چیست؟ ۷۵
۱۹. آیا صدقه دادن و هدایای مادی و معنوی برای امامان به خصوص حضرت مهدی علیه السلام اثری دارد؟ ۷۷
۲۰. منتظران ظهور امام زمان علیه السلام چگونه میتوانند او را یاری کنند؟ ۸۰
۲۱. چگونه ممکن است امام زمان در کودکی رهبر مسلمانان جهان شود؟ ۸۴
۲۲. آیا الگوی حکومت حضرت مهدی و افراد آن قبل از ظهور تحقق مییابد؟ ۸۶
۲۳. اگر بخواهیم خود را برای نظام مهدوی آماده کنیم، باید چه نگاهی داشته باشیم؟ ۸۹
۲۴. چگونه میتوان وعده حکومت جهانی را باور و تقویت نمود؟ ۹۲
۲۵. چگونه میتوان فهمید که ما جزء یاران آن حضرت هستیم؟ ۹۴
۲۶. چگونه روحیه انتظار را در خود تقویت کنیم؟ ۹۶
۲۷. رابطه شب قدر و حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف چیست؟ ۹۸
۲۸. چرا هنگامی که نام امام زمان برده میشود، قیام میکنیم؟ ۱۰۰

۲۹. امام عصر عجل الله تعالى فرجه الشريف با حضور در يك منطقه چگونه هدايت كل بشر را در دنيا انجام ميدهد؟ ۱۰۲

۳۰. آيا در زمان حكومت امام عصر عجل الله تعالى فرجه الشريف به هيچ وجه ظلم و ستم نخواهد بود و انحرافی صورت نخواهد گرفت؟ ۱۰۴

۳۱. چرا در عصر غيبت بايد به ولي فقيه مراجعه كرد؟ ۱۰۵

۳۲. ويژگي هاي حكومت امام زمان چيست؟ ۱۰۹

۳۳. ويژگيهاي ياران امام زمان عجل الله تعالى فرجه الشريف چيست؟ ۱۱۴

۳۴. چه عواملی موجب ظهور امام زمان میشود؟ ۱۱۶

۳۵. منظور از ملاقات امام در حج چيست؟ ۱۱۸

۳۶. امام زمان چگونه ناظر اعمال ماست؟ ۱۲۰

۳۷. شرايط ظهور امام زمان چيست؟ ۱۲۲

۳۸. وقتی امام زمان بيايد، چه اتفاقی روی خواهد داد؟ ۱۲۵

۳۹. رضایت امام زمان از چه راهی به دست می آید؟ ۱۲۷

۴۰. امام زمان در بقای هستی چه نقشی دارد؟ ۱۳۱

منابع و مأخذ ۱۳۹

ص: ۷

جایگاه امامت همچون نبوت است. به همان دلیلی که به انبیا نیاز داریم، به امامان معصوم هم نیازمندیم. دلیل نیازمندی بشر به رهبر معصوم (چه پیامبر و چه امام) ضعف عقل و علم انسان است. اگر عقل انسان کامل بود، هیچ کس در عمرش بارها پشیمان نمی شد و اگر تشخیص انسان صحیح بود، هیچ طلاق صورت نمی گرفت. صدها میلیون پشیمانی و طلاق نشان دهنده آن است که عقل و تشخیص انسان کامل نیست و همه چیز را نمی تواند به خوبی تشخیص دهد. عقل انسان مثل ترازوی طلافروشان است که چیزهای جزئی و سبک را می توان با آن وزن کرد ولی در بسیاری از موارد آن ترازوها در سنجش وزن اجسام توانایی لازم را ندارند؛ از این رو کسی می تواند قانون صحیحی وضع کند که گذشته و آینده را بداند. تمام مصالح و مفاسد را بشناسد، تحت تأثیر هیچ فشار و جریان سیاسی، اجتماعی و روانی قرار نگیرد و از بازتاب مثبت و منفی قانون در حال یا آینده آگاه باشد. به عبارت دیگر علم غیب داشته باشد و افزون بر آن نسبت به انسان ها خیرخواه و مهربان باشد؛ هیچ سود و زیانی برای خودش در نظر نگرفته باشد و هیچ قدرتی بر او اثر نگذارد. چنین قانون گذاری فقط خداوند متعال است که بشر را به وسیله رهبر معصوم هدایت می کند. خدای حکیم هرگز انسان

را بدون قانون و رهبر رها نمی کند؛ قرآن می فرماید: (وَ مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيَّ بَشَرًا مِّنْ شَيْءٍ ؕ قُلْ مَنْ أَنْزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَى نُورًا وَ هُدًى لِلنَّاسِ تَجْعَلُونَهُ قَرَاطِيسَ تُبْدُونَهَا وَ تُخْفُونَ كَثِيرًا وَ عَلَّمْتُمْ مَا لَمْ تَعْلَمُوا أَنْتُمْ وَ لَا آبَاؤُكُمْ قُلِ اللَّهُ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِي خَوْضِهِمْ يَلْعَبُونَ)؛ (۱) خداوند را آن گونه که شایسته اوست، نشناختند؛ چرا که گفتند: «خداوند بر هیچ بشری، چیزی نازل نکرده است.» بگو: «کتابی را که موسی آورد و نور و هدایت برای مردم بود، چه کسی نازل کرد؟ کتابی که آن را ورق ورق کرده [و به دلخواه خود] بخشی را آشکار و بسیاری را پنهان می سازید و آنچه را شما و پدرانتان نمی دانستید [از طریق همان کتاب آسمانی تورات]، به شما آموخته شد.» [ای پیامبر!] بگو: «خدا» [بود که آن ها را نازل کرد]، پس ایشان را رها کن تا در گفتار باطل خود سرگرم باشند.

از یک سو فرستادن پیامبران و کتاب های آسمانی، لطفی از سوی خداوند به بندگان است. کسانی که آنان را انکار می کنند، در واقع منکر لطف، رحمت و حکمت الهی اند.

آری! داشتن توحید کامل نیازمند این باور است که خداوند هرگز بشر را به حال خود رها نکرده و برای هدایت آن ها پیامبرانی را فرستاده است.

از سوی دیگر، نبوت زمانی کامل می شود که پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله و سلم پس از خود، یک انسان کامل را رهبر مردم قرار دهد، در غیر این صورت نبوتش

ص: ۱۰

کامل نیست. معنای (الیوم اکملت لکم دینکم)؛ این است که امروز، با معرفی علی بن ابیطالب علیه السلام در غدیر خم، دین کامل شد و اگر این معرفی صورت نگیرد، پس از رحلت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم، تلاش آن حضرت بدون نتیجه خواهد ماند: (و ان لم تفعل فما بَلَّغْتَ رسالته).^(۱)

از سویی دیگر، امامت کامل زمانی محقق می شود که رهبری امت، آن گونه که شایسته است، حاصل شود و به همین دلیل لازم است که ظهور حضرت مهدی علیه السلام مورد توجه قرار گیرد؛ در غیر این صورت برای امامی که به تعبیر خودش خار در چشم و استخوان در گلو دارد و حقش را دیگران برده اند؛^(۲) امکان رهبری وجود ندارد. ناله های حضرت علی علیه السلام در نهج البلاغه به قدری جانسوز است که گاهی به صورت خود سیلی می زند و مردم را نفرین نموده و آنان را لاشه های بی روح و نامردان انسان نما معرفی می کنید؛ آنگاه که می فرماید: «یا اشباه الرجال و لا رجال و یا اشباح بلا ارواح».^(۳)

اکنون نقش و جایگاه امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف با توجه به این جملات بهتر تبیین می شود که اولاً توحید کامل به وجود نبوت نیازمند است و گرنه قدر خدا شناخته نخواهد داشت؛ ثانیاً نبوت کامل به امامت مشروط است و گرنه دین کاملی نخواهیم داشت و ثالثاً امامت کامل به ظهور حضرت مهدی علیه السلام وابسته

ص: ۱۱

۱- مائده، ۶۷.

۲- نهج البلاغه، ص ۴۸.

۳- نهج البلاغه، ص ۷۰.

است؛ بنابراین مهدی و ظهور او عصاره همه برنامه ها خواهد بود.

به عبارتی دیگر هسته مرکزی هدایت بشر در طول تاریخ، حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف است. اوست که مکتب اصیل اسلام را از غبار بدعت ها و زنگار خرافات، هوس ها و سلیقه ها پاک می کند.

هدایت جامعه با تفسیر درست و متحد کردن مردم زیر پرچم بندگان صالح صورت می گیرد؛ چنان که خداوند در قرآن کریم می فرماید: (وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ)؛^(۱) «و همانا در [کتاب آسمانی] زبور [که] بعد از ذکر، [تورات، نازل شده است] نوشتیم که قطع به یقین بندگان صالح وارث زمین خواهند شد».

در زمره بندگان صالح و نیکوکار هیچ گونه امتیاز و تفاوت قومی، نژادی، منطقه ای و جنسیتی وجود ندارد و هدف از این برنامه، یعنی وراثت زمین و برنامه هدایت و رشد دادن بندگان، از بین بردن طاغوت و عملی کردن وعده های الهی می باشد؛ در نتیجه حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف که آخرین امام است، همه مردم را تحت شعار «عبادی الصالحون»^(۲) به شکلی متحد و هدفمند هدایت می کند و قرآن را از مهجوریت و اهل بیت: را از مظلومیت رهایی می بخشد.

ظهور امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف پدیده حقی است که با قدرت و عزت بر باطل چیره می شود و باطل را نابود می کند: (بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ

ص: ۱۲

۱- انبیاء (۲۱)، ۱۰۵.

۲- انبیاء (۲۱)، ۱۰۵.

فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ؛(۱) «حق باطل را آن گونه می گوید که هسته مرکزی و مغز متفکر آن را در هم شکنند پس، بی درنگ، باطل محو و نابود می شود».

شایان ذکر است تحقق وعده های الهی به معنای مرفه بودن مسلمین و راحت بودن مطلق آنها نیست؛ زیرا با وجود غلبه حق بر باطل و یاری ویژه ای که خداوند نسبت به پیامبرانش دارد، باز هم مسلمانان گرفتاری ها، تلخی ها، شکنجه ها، محدودیت ها و تهمت ها را تحمل نمودند؛ بنابراین نباید تصور شود ظهور حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف به معنای رسیدن به حکومت دینی، بدون رنج است؛ همان گونه که هیچ مادری امید به فرزند دار شدن را بدون درد زایمان تصور نمی کند. آری! امید به فرزند و فرزند دار شدن، قطعی و منطقی است؛ ولی همراه با درد زایمان. امید به ظهور حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف قطعی و خوشایند است؛ ولی با آمادگی ویژه و مشکلاتی که باید خود را برای آن آماده کرد. چنانچه حضرت موسی بر فرعون پیروز شد؛ ولی باز هم مشکلات زیادی را پیش رو داشت.

در فتح مکه، خداوند متعال بنده و رسول خود را یاری کرد: «انجز وعده و نصر عبده»؛(۲) اما این پیروزی نیز بدون مشکلات نبود.

اگر خداوند متعال هستی را برای بشر بیافریند و بشر را برای قرب و عبادت خودش خلق کند ولی دست او را در دست غیر معصوم بگذارد، ظلم به بشر و همه مخلوقات کرده است و این کاری خلاف حکمت است که بدون

ص: ۱۳

۱- انبیاء (۲۱)، ۱۸.

۲- اعلام الوری با اعلام الهدی، ص ۱۱۱.

شک از خدای حکیم، کار بیهوده و نعوذ بالله ظلم و ستم سر نمی زند. کدام حکیم و کدام عقل سلیمی اجازه می دهد که تمام همت نظام آموزش و پرورش، تحصیل فرزندان ما باشد؛ ولی در عمل، دست فرزندانمان در دست معلم ناهل قرار گیرد؟!

بدیهی است واگذار نمودن هدایت جامعه به انسان غیر معصوم ظلم به بشر و بر خلاف حکمت، عقلانیت و خرد ورزی است. در این میان طبیعی است که برای رهپویان حقیقت و جستجو گران راه هدایت در جهت شناخت امام زمان سؤالاتی مطرح گردد که در این مجموعه تلاش خواهد شد به تعدادی از آنها پاسخ داده شود.

۱. اعتقاد به موعود در ادیان چگونه مطرح شده است؟

در کتاب های مهم اعتقادی و حتی در کتاب های مذاهب غیر اسلامی، از جمله منابع آئین بودا و یهود، این نکته بیان شده است که در آینده باید نجات دهنده ای دنیا را نجات دهد. آری؛ دنیا مریض است. آیا می توانیم با اطمینان بگوییم که اگر در جامعه ای تحصیلات اگر رشد می کند، کمالات این هم پیشرفت خواهد کرد؟ در پاسخ باید گفت بدون شک رشد علمی جامعه نشانگر کمال انسانی آن نخواهد بود.

دنیا در جهل و تاریکی می سوزد. همه دین ها معتقدند باید نجات دهنده ای برای گسترش عدالت بیاید. به همین جهت در زیارت امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف این گونه می گوئیم: «السَّلَامُ عَلَی مَهْدِیِّ الْأُمَمِ»؛ (۱) «سلام بر تو ای امامی که هدایتگر همه امت ها هستی»؛ نه فقط مسلمان ها بلکه همه امت ها؛ البته در ادیان مختلف نامی از آن حضرت برده نشده است؛ ولی همه آن ها می گویند: باید نجات دهنده ای ظهور کند و برای نجات انسان ها قیام نماید.

درباره امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف حتی قبل از تولد او کتاب های زیادی نوشته شده و

ص: ۱۵

مسأله ولادت و امامت او در آنها مطرح شده است.

ص: ۱۶

۲. چرا امام زمان غایب شد؟

این مسأله را با یک مثال توضیح می دهیم: اگر مسئولان اداره برق در منطقه ای لامپی را نصب کردند؛ ولی مردم آن را شکستند و مسئولان لامپ دوم و سوم تا یازدهم را نصب کنند؛ ولی باز هم مردم تمام یازده لامپ را در چند مرحله بشکنند؛ این کار آن ها نشان می دهد که قدر نور را نمی دانند؛ بنابراین باید با سعی و تلاش خود نوری کم؛ ولی با هزینه ای سنگین تهیه کنند تا شاید ارزش واقعی برق پی ببرند. ماجرای امام زمان نیز هم این گونه است. خداوند برای مردم یازده چراغ هدایت و امام معصوم معین کرد و احادیث فراوان از زبان مبارک پیامبر، نام و مشخصات آن ها را بیان نمود؛ ولی تمام یازده امام را یا با زهر یا با شمشیر به شهادت رساندند. خداوند نیز دوازدهمین چراغ هدایت را در پس پرده غیب نگاه داشت تا زمانی که جامعه، انواع حکومت ها را تجربه کند و به این باور برسد که هیچ گروهی با شعارها و انواع سیاست های گوناگون، توان ایجاد و گسترش عدالت واقعی را ندارد و در نتیجه مردم آن چنان به ستوه آیند که تشنه واقعی برقراری عدالت و عاشق مردی الهی بشوند تا با رهبری او، همه باطل ها و مستکبرین از بین بروند و بندگان صالح خدا به قدرت برسند. آری؛ درک حکومت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و گسترش عدالت نیازمند زمینه سازی است.

۳. چگونه ممکن است انسانی مانند امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف عمر چند صدساله و یا چند هزار ساله داشته باشد؟

در پاسخ می توان گفت عمر مثل حرکت است. حرکت هم روند تند و هم روند کند دارد. حرکت کند مثل حرکت رشد موی بدن، که در یک ماه حدود یک سانتی متر حرکت می کند. ممکن است حرکت نکنند، مثل موی مژه و ابرو که ده ها سال بدون حرکت و در واقع بدون رشد باقی می ماند. گاهی نیز حرکت به قدری تند است که نمی توان آن را اندازه گیری کرد و یا مثل حرکت نور بسیار سریع است، وی می دانیم که هیچ دلیل علمی و عقلی برای محدود کردن حرکت وجود ندارد.

در بعضی از منابع، کتاب های تاریخی و حتی آیات و روایات از عمرهای طولانی خبر می دهند. قرآن می فرماید: «حضرت نوح علیه السلام ۹۵۰ سال به تبلیغ مشغول بود.»^(۱) در آیه ۲۵۹، سوره بقره نیز آمده است که یکی از اولیای خدا، معروف به حضرت عزیر، در حالی که سوار الاغی بود، از روستای ویرانه ای، عبور می کرد. از خدا پرسید که چگونه صاحبان این خانه ها که سال هاست

ص: ۱۸

مرده اند، دوباره زنده خواهند شد: «أني يحيي هذه الله بعد موتها؟!» خداوند متعال برای آن که مسأله را به صورت تجربی برای او روشن کند، او را صد سال میراند: «فأما ته الله مأه عام» سپس او را زنده کرد: «ثم بعثه» و از او پرسید: «چه مدت است که در این جا هستی؟»: «قال كم لبثت؟» گفت: «روزی یا بخشی از روزی»: «قال لبثت يوماً او بعض يوم.» خداوند متعال فرمود: «نه؛ تو صد سال است که مرده ای»: «قال بل لبثت مأه عام» اکنون به الاغت نگاه کن که چگونه استخوان های او را سر پا می کنیم و نیز به غذا و نوشیدنی خود بنگر که هیچ تغییر نکرده است! «غذا اگر در جایی مثل یخچال و سردخانه نباشد، پس از یک هفته تغییر می کند. صد سال چند هفته است؟ وقتی یک سال ۵۲ هفته است، پس صد سال ۵۲۰۰ هفته می شود؛ بنابراین، خداوند متعال غذای این بنده را ۵۲۰۰ برابر عمر طبیعی سالم نگه داشت، در حالی که عمر امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف از آغاز تولد تاکنون، حتی بیش از بیست برابر عمر طبیعی نبوده است. خداوند متعال با این آیه قدرت خود را نشان می دهد که ما می توانیم صدها و هزارها برابر عمر طبیعی چیزی را نگه داریم. این معجزه می تواند درباره عمر امام عجل الله تعالی فرجه الشریف هم اتفاق بیفتد.

همچنین از این آیه اهمیت علم تجربی فهمیده می شود؛ بر این اساس که علم تجربی به قدری ارزش دارد که یک پیامبر، باید صد سال بمیرد تا چیزی را با حس درک کند. همچنین از این آیه استفاده می شود که زنده

شدن مرده مخصوص قیامت نیست؛ بلکه در همین دنیا نمونه هایی از زنده شدن بعضی مردگان وجود دارد که به اصطلاح آن را «رجعت» می گویند. مردگانی که با معجزه حضرت عیسی علیه السلام زنده شدند، از این نمونه اند و نیز مرده ای که در آیه مورد بحث به آن اشاره شد.

همچنین از این آیه استفاده می شود که اگر ریشه سؤال عناد و لجاجت نباشد، می تواند گامی به سمت رشد و تکامل انسان باشد.

از نمونه های دیگر قرآنی

طولانی بودن عمر انسان در داستان حضرت یونس در سوره صافات آیات ۱۳۹ تا ۱۴۴ است. در مضمون این آیات می خوانیم که همانا یونس از فرستادگان است. آن گاه که از قوم خود فرار کرد و به سوی کشتی پر از بار و مسافر شتافت. ناگهان کشتی به خطر افتاد و قرار بر این شد تا بر اساس قرعه، افرادی به دریا افکنده شوند. پس، یونس با مسافران کشتی قرعه انداخت و از بازندگان شد و او را به دریا افکندند و در این حال ماهی بزرگی او را بلعید. او خود را سرزنش کرد و در شکم ماهی به تسبیح خداوند پرداخت و اگر از تسبیح گویان نبود، تا روز قیامت در شکم ماهی می ماند (للبث فی بطنه الی یوم یبعثون). از این آیه معلوم می شود که زنده ماندن تا روز قیامت امکان دارد.

همچنین درباره عمر طولانی می توان به این نمونه قرآنی اشاره کرد که ابلیس از خداوند متعال خواست تا روز قیامت به او مهلت بدهد: (قَالَ رَبِّ

فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ (١) خداوند متعال او را تا زمان بسیار طولانی عمر داد: (قال فإنك من المنظرين الى يوم الوقت
المعلوم). (٢)

ص: ٢١

١- ص (٣٨)، ٧٩.

٢- ص (٣٨) ٨٠ و ٨١.

۴. برنامه حکومتی حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف چیست؟

قرآن سیمای آینده جهان را «حاکمیت صالحان» می داند: (أَنْ الْأَرْضِ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ). (۱)

در آیات دیگر نیز افراد صالح را با وصف متقین معرفی می کند: (وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ). (۲)

در آیه دیگر، وعده خلافت را به کسانی داده که اهل ایمان و عمل صالح هستند: (وَعِدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ). (۳)

از مجموع این آیات استفاده می شود که مدیریت آینده جهان مربوط به کسانی است که پرهیزکار، اهل ایمان و عمل صالح باشند. البته معنای ایمان، عمل صالح و تقوا روشن است؛ اما صلاحیت برای مدیریت زمین که خداوند در آیه (یرثها عباد الصالحون) از آن سخن می گوید؛ شاید نیازمند توضیح باشد و آن این است که چه نوع صلاحیتی شرط حاکمیت است؟

ص: ۲۲

۱- انبیاء (۲)، ۱۰۵.

۲- اعراف (۷)، ۱۲۸.

۳- نور (۲۴)، ۵۵.

صلاحیت روحی، سعه صدر، صلاحیت علمی، فکری، فرهنگی، بصیرتی، تدبیر، خلاقیت، صلاحیت مقاومت، صلابت، شجاعت، صلاحیت برنامه ریزی و پیش بینی های لازم، صلاحیت سابقه، خانواده و یاران و هر نوع صلاحیت دیگر را حاکم الهی برای میلیاردها انسان لازم دارد.

در قرآن می خوانیم: (أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ) (۱)؛ «حاکمان زمین بندگان صالح خداوند متعال هستند» و همه امت باید در طول تاریخ بر آن ها سلام کنند: «السَّلَامُ عَلَيْنَا وَ عَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ» و ما با این سلام، با حاکمان الهی آینده، پیوند برقرار می کنیم. افراد زیادی هستند که در عبادت های فردی، کمالات و امتیازات بالایی دارند ولی در مدیریت اجتماعی صلاحیت رهبری ندارند؛ مثلاً ابوذری یکی از یاران با وفای پیامبر و امیر المؤمنین علیه السلام بود که رسول خدا درباره وی ابوذری فرمود: «درختی بر انسانی راستگوتر از ابی ذر سایه نیفکنده است.» (۲)

قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ يَقُولُ: «مَا أَظَلَّتِ الْخَضِرَاءُ... ذَا لَهْجَةٍ أَصْدَقَ مِنْ أَبِي ذَرِّ الْغِفَارِيِّ».

همین ابوذری با برخورد انقلابی و صراحت لهجه، پایه های حکومت عثمان و معاویه را لرزاند. تا آن جا که این صحابی کبیر را به ربنده تبعید کردند و در همان جا غریبانه کنار دخترش جان داد؛ اما پیامبر خطاب به او

ص: ۲۳

۱- انبیاء (۲۱)، ۱۰۵.

۲- بحار الانوار، ج ۱، ص ۱۲۱.

فرمود: «يَا يَا ذَرِّ اِنِّي اَحِبُّ لَكَ مَا اَحِبُّ لِنَفْسِي. اِنِّي اَرَاكَ ضَعِيفًا فَلَا تَأْمُرَنَّ عَلَيَّ اِثْنَيْنِ وَ لَا تَوَلَّيَنَّ مَالَ يَتِيمٍ.» (۱) «ای اباذر! من هرچه برای خودم می خواهم برای تو هم می خواهم و تو را دوست دارم؛ لکن در تو وضعی است که نباید مسئولیت دو نفر را بپذیری و مال یتیم را نباید متولی شوی.»

یک خاطره

پس از رحلت یکی از مراجع بزرگ تقلید سخن از این بود که مرجع بعدی چه کسی باشد. در انتخاب مرجعیت بیش تر به مسأله اعلم بودن و پرهیزکارتر بودن توجه می شد. در همان ایام بنده در برنامه درس هایی از قرآن گفتم که مسأله علم و تقوا و زهد و کمالات، همه مورد قبول است؛ ولی در قرآن آیاتی وجود دارد که سزاوار است در انتخاب مرجعیت به آن آیات نیز (غیر از علم و تقوا) توجه بشود؛ مثلاً در آیه (ترهبون به عدو الله) (۲) قرآن سفارش می کند باید چنان دشمن خدا را بترسانید که آن ها جرأت سلطه، نفوذ، دخالت، تهدید و تهاجم به شما را نداشته باشند. همچنین قرآن می فرماید: (ليغيظ بهم الكفار) (۳) جامعه اسلامی باید از چنان

ص: ۲۴

۱- امالی، ص ۳۸۴.

۲- انفال (۸)، ۶۰.

۳- فتح (۴۸)، ۲۹.

پیشرفت و صلابتی برخوردار باشد که کفار به شدت از آن عصبانی شوند: و در جمله دیگر می خوانیم: (اشداء علی الکفار رحماء بینهم) (۱) یعنی باید امت محمد صلی الله علیه و آله و سلم آن گونه باشند که نسبت به کفار باصلابت و نفوذناپذیر و نسبت به اهل ایمان رحیم و مهربان باشند. بر این اساس برای مرجعیت فقط اعلم بودن و پرهیزکارتر بودن کافی نیست.

با توجه به این آیات، بعضی افراد اگرچه از نظر علمی و تقوا چگونه بسیار بالایی داشته باشند؛ اما اگر مرجع بشوند به خاطر برخی خصلت ها، ضعف ها، سلیقه ها یا برداشت ها، به صلابت، وحدت و قدرت امت خدشه وارد می کنند؛ بنابراین در انتخاب مرجع باید به این آیات نیز توجه شود.

امام عسکری علیه السلام فرمود: «أَلَا إِنَّ الْفَقِيهَ مَنْ... أَنْقَدَهُمْ مِنْ أَعْدَائِهِمْ»؛ (۲) برای فقیه تنها قدرت اجتهاد کافی نیست، بلکه صفات دیگری لازم است تا بتواند امت و جامعه را از شر دشمنان نجات دهد.

بنابراین بندگان صالحی که حاکمیت کره زمین را در زمان ظهور حضرت مهدی علیه السلام به دست خواهند گرفت باید افرادی ویژه با خصوصیت های ممتاز باشند.

همان گونه که در مرجعیت باید به همه ابعاد توجه داشت، درباره بندگان صالحی که حاکمیت زمین را در زمان ظهور بر عهده می گیرند، نیز باید با نگاه جامعی مسأله را بررسی کرد. چنانچه در حدیث آمده است: «قلب یاران

ص: ۲۵

۱- فتح (۴۸)، ۲۹.

۲- بحار الانوار، ج ۲، ص ۵.

امام زمان عجل الله تعالى فرجه الشريف مثل پاره بزرگ آهن است «إِلَّا صَارَ قَلْبُهُ أَشَدَّ مِنْ زُبَيْرِ الْحَدِيدِ»^(۱) این نکته می رساند که استقامت، اعتقاد به امام، اعتقاد به مسیر، و شکیبایی در برابر سختی ها و مجاهدت های پیوسته از صفات یاران حضرت مهدی علیه السلام و منتظران واقعی ایشان است.

ص: ۲۶

۱- بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۳۵.

۵. در زمان ظهور حضرت مهدی علیه السلام حاکم اسلامی از کدام گروه مسلمین خواهد بود؟

با توجه به قرآن می توانیم ثابت کنیم که حاکمان آینده از کدام گروه خواهند بود. تنها کافی است دو کلمه از دو آیه را کنار هم بگذاریم! ابتدا آیه ای که: خداوند در غدیر خم پس از نصب امیر المؤمنین علیه السلام نازل کرد و در آن فرمود: «الیوم... ورضیت لکم الاسلام دیناً» (۱) امروز من از دین شما راضی هستم.

بنابر آیه دیگری از قرآن دینی حاکم خواهد شد که مورد رضای خداوند متعال باشد و ما نیز دین مورد رضای خدا را دین غدیر خم می دانیم؛ زیرا با صراحت بیان شده است که من از این دین امروز شما راضی هستم. (و لیکنن لهم الذی ارتضی لهم) (۲) با توجه به این که خداوند از سویی فرمود امروز از شما راضی شدم و از سوی دیگر دینی گسترش می یابد که مورد رضای خدا باشد؛ از وجه مشترک این دو نکته که همان رضایت الهی است، می توان فهمید که دین جهان شمول همان دینی است که در غدیر خم رقم خورد.

ص: ۲۷

۱- مائده (۵)، ۳.

۲- نور (۲۴)، ۵۵.

در فهم هر آیه و حدیثی می توان از آیات و روایات دیگر یاری طلبید.

برای نمونه حدیثی وجود دارد که همه فرقه های اسلامی آن را نقل کرده اند. بنابراین حدیث حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم فرموده است: یهود ۷۱ فرقه و مسیحیت ۷۲ فرقه شدند و مسلمان ها ۷۳ فرقه می شوند (البته شاید منظور از کلمه هفتاد، کثرت و تعداد زیاد باشد. سپس فرمود: « فرقه ناجیه» در میان همه فرقه های مسلمان یک گروه اهل نجات اند. (۱) طبیعی است که هر گروهی خود را اهل نجات می داند. در این جا بهتر است از خود پیامبر پرسیم «آن فرقه ای که اهل نجات هستند کدامند» مثل پدری که می گوید: یکی از فرزندانم را دوست دارم و هر فرزندی می گوید که من، فرزند مورد نظر پدرم هستم، در این جا حرف آخر را باید پدر بزند. در این جا هم باید از خود پیامبر پرسیم که گروه اهل نجات کدام یک از فرقه هاست و پیامبر در پاسخ می فرماید: « مثل اهل بیتی کمثل سفینه نوح من رکبها نجی» (۲) یعنی اهل نجات کسانی هستند که دنبال اهل بیت پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم بروند. بر این اساس در مورد فرقه ناجیه جای شبهه ای باقی نمی ماند.

ص: ۲۸

۱- کمال الدین و تمام النعمه، ج ۲، ص ۶۶۲.

۲- امالی، ص ۶۰.

۶. با توجه به این که بخشی از شرایط ظهور در حال حاضر محقق نشده است، چگونه می توان همچنان منتظر بود؟

اولاً انسان خود می تواند شرایط را ایجاد کند تا حالت انتظار به طور طبیعی نیز پیش بیاید؛ مثلاً اگر پدری گفت: «من زمانی برای پسرم خانه می خرم که داماد شود، این ما هستیم که او را امروز داماد کنیم یا ده ها سال بعد». شرایط را می توان مهیا کرد.

ثانیاً چنانچه در روایت آمده است، ممکن است شرایط لازم در یک شب ایجاد شود «یصلح الله له فی ليله...»؛ (۱) خداوند متعال امر ظهور را یک شبه اصلاح می فرماید؛ مثلاً کارگری که در مؤسسه ای کار می کند و سال ها از خود ضعف و کم کاری نشان می دهد؛ ولی وقتی وارد منزل کارفرما می شود و می بیند فرزند خردسال کارفرما در حال غرق شدن در حوض است؛ در یک لحظه وارد آب می شود و کودک را نجات می دهد. این کار او تمام گله های بیست ساله کارفرما را از بین می برد. امت نیز می تواند با تحولی درونی و تصمیم صحیح، یک شبه مسیر خود را تغییر دهد، چه در جنبه مثبت و چه در مسیر منفی؛ چه راه حق و چه راه باطل. مثلاً در مورد

ص: ۲۹

کارگری که گفته شد، اگر کارگر دیگری بیست سال به کار فرما خوش خدمتی کند؛ اما در یک لحظه وارد منزل کارفرما شود و فرزند او را بکشد؛ این عمل تمام خدمات بیست ساله او را از بین می برد.

در این باره می توان به نمونه دیگری اشاره کرد. اگر حضرت موسی علیه السلام می خواست تک تک ساحران را پیدا و با آنان گفت و گو کند، باید سال های زیادی تلاش می کرد تا بتواند یکایک آنان را هدایت کند؛ ولی فرعون با قدرت خود، همه آن ها را در پایتخت حاضر کرد و ساحران هم پس از دیدن معجزه موسی علیه السلام در یک لحظه، یکسره، ایمان آوردند؛ بنابراین، همان گونه که خداوند کار موسی را در یک لحظه اصلاح کرد، کار حضرت مهدی علیه السلام را نیز می تواند در یک لحظه اصلاح کند.

و یا اینکه ما در زمان خود نمونه ازدواج هایی را داریم که در آن گفتن، انتخاب، مراسم مختلف عقد و عروسی، همگی یک شبه تمام می شود و در مقابل ازدواج هایی وجود دارد که برای انتخاب چند سال، خواستگاری چند ماه، گفت و گو چند هفته و برای تعیین مراسم و تهیه سالن تا مراسم عروسی مدت های زیادی طول خواهد کشید.

نمونه دیگر این که شخصی به شهر مدینه وارد شد، وقتی شهر را خلوت دید؛ درباره آن از مردم سؤال کرد. به او گفتند که مردم برای جنگ احد از مدینه خارج شده اند. به محض اینکه از ماجرای جنگ آگاه شد، گوسفندانش را برد و خود را به احد رسانید؛ با پیامبر ملاقات کرد و به حقانیت اسلام پی برد. به جبهه رفت و به شهادت رسید در فاصله زمانی پس از طلوع

آفتاب که وارد شهر شد تا قبل از ظهر، مسیر تحقیق، تسلیم و شهادت را طی کرد و حتی دو رکعت نماز هم نخواند. حضرت درباره او فرمود: «دخل الجنة و لم یصل رکعه»؛^(۱) «داخل بهشت شد، در حالی که حتی یک رکعت نماز هم نخواند».

افرادی هستند که تمام عمر خدمت می کنند؛ ولی قرآن درباره آنان می فرماید: (عَامِلَه نَاصِبَه تَصْلِي نَاراً حَامِيَه)؛^(۲) یعنی افرادی که اهل کار بودند و پرتلاش؛ ولی عاقبت به دوزخ وارد می شوند؛ زیرا یا در ابتدا کارشان با اخلاص نبوده یا در آغاز با اخلاص شروع کردند؛ اما در نیمه کار گرفتار عجب و غرور شدند. یا مرحله اول و وسط را سالم طی می کنند؛ ولی پس از عمل، اجر کار خود را از بین می برند. بنابراین بزرگان اخلاق می گویند: «پیدایش اخلاص مشکل نیست، ادامه اخلاص مشکل است.»

بنابراین در قرآن کریم انجام دادن کار نیک مهم نیست؛ بلکه آوردن کار نیک به صحنه قیامت مهم است: (مَنْ حِجَاء بِالْحَسَنَه)؛^(۳) یعنی «کسی که کار نیک را تا قیامت با خود بیاورد»؛ و فرمود: (مَنْ عَمِلَ بِالْحَسَنَه)؛ یعنی کسی که عمل نیکی انجام داد؛ زیرا بسیاری از افراد کارهای نیکی انجام می دهند؛ ولی عمل نیک آن ها به قیامت نمی رسد.

ص: ۳۱

۱- تفسیر خواطر محمد متولی الشعراوی، ص ۲۶، ذیل آیه ۱۰۵ نساء.

۲- غاشیه (۸۸)، ۴ و ۳.

۳- انعام (۶)، ۱۶۰.

نمونه مناسب آن عبادت های ابلیس است. حضرت امیر علیه السلام در نهج البلاغه می فرماید: «او سابقه شش هزار سال عبادت داشت.» سپس ادامه می دهد: «معلوم نیست این سال ها، سال های دنیوی است یا اخروی»؛ اگر بینیم که یک روز آخرت معادل پنجاه هزار سال دنیا است، آن وقت مقدار عبادت های ابلیس معلوم می شود:

«وَ كَانَ قَدْ عَبَدَ اللَّهَ سِتَّةَ آلَافٍ سَنَةٍ لَأُذْرَى أَمِنْ سِنِي الدُّنْيَا أَمْ مِنْ سِنِي الآخِرَةِ عَنْ كَثْرِ سَاعَةٍ وَاحِدَةٍ». (۱)

کوتاه سخن آن که هیچ کس نمی تواند با محاسبات، خیالات و پیش بینی های خود قاطعانه سخنی بگوید و به آینده خود مطمئن باشد. ممکن است تخت بی دست و پای بلقیس در یک چشم به هم زدن از منطقه ای به منطقه ای منتقل شود و انسان های با دست و پا چنان زمین گیر شوند که سال ها از بستر تکان نخورند: (أنا آتیک به قبل ان یرتد الیک طرفک). (۲)

خداوند متعال نوزاد بی دست و پا را (حضرت موسی علیه السلام)، در دریا حفظ می کند و فرعون با دست و پا را غرق می فرماید.

پرورگار توانا این قدرت را دارد که پیامبری مانند حضرت نوح را روی آب حفظ کند و پیامبر دیگری مثل یونس را در زیر آب محافظت نماید و از حضرت یوسف علیه السلام در چاه، کنار آب، نگه داری کند.

ص: ۳۲

۱- نهج البلاغه، ص ۲۸۷.

۲- نمل (۲۷)، ۴۰.

او دارای چنان قدرتی است که از درختان کوچک میوه های فراوان به وجود می آورد و در کنار آن درختان بزرگی که هیچ میوه ای ندارند، برمی افرازد.

همه این نمونه ها برای این گفته شد که چه بسا مقدمه ظهور حضرت مهدی علیه السلام با داشتن آن همه علایم و شرایط، ممکن است یک شبه فراهم شود.

ص: ۳۳

۷. آیا این مطلب درست است که اگر دنیا پر از ظلم شود؛ امام زمان زودتر ظهور می کند؟

در حدیث نیامده است که دنیا پر از ظالم شود؛ بلکه فرموده اند: دنیا پر از ظلم شود. دقت در این باره نشان می دهد که این گونه روایات به توصیف جامعه در عصر غیبت می پردازد و به هیچ وجه بر وقوع ظلم و ستم توصیه و یا تأکید نمی کند؛ چون بین پر از ظلم شدن و پر از ظالم شدن تفاوت وجود دارد. برای مثال اگر بگویند وقتی در سالن را باز می کنیم که پر از دود شود، این به آن معنا نیست که همه مردم سیگاری شوند تا سالن پر از دود شود. شاید افراد زیادی که اهل سیگار نیستند، در سالن وجود داشته باشند؛ ولی فردی نا اهل، با آوردن کنده ای درخت سوخته، سالن را پر از دود کند. این جمله غیر از آن است که بگوییم وقتی در سالن را باز می کنیم که تمام مردم اهل سیگار باشند؛ پس، معنای جمله سالن پر از دود شود با سالن پر از افراد سیگاری شود، یکی نیست.

زمان ظهور، افرادی که از هر جهت صالحند، بسیار زیاد هستند؛ ولی به وسیله چند جنایتکار همه دنیا می تواند پر از ظلم شود؛ همان طور که یک نفر می تواند با آوردن کنده ای درخت سوخته، سالن را پر از دود کند. یک یاغی

متجاوز می تواند چند منطقه را به آتش بکشد، با آن که در هر منطقه افراد صالحی هم وجود داشته باشد.

ص: ۳۵

۸. حضور و آمادگی چه تعدادی از یاران امام زمان علیه السلام برای قیام وی کفایت می کند؟

هم یاران واقعی حضرت کم هستند و هم اینکه برای پذیرش و قبل از آن برای قیام امام باید آمادگی عمومی پیدا بشود. در قرآن می خوانیم پس از حضرت موسی ستمگری پیدا شد که مردم را از خانه، سرزمین و فرزندانشان جدا می کرد. مردم مظلوم نزد پیامبرشان رفتند و از او تقاضا کردند برایشان یک فرمانده نظامی تعیین کند تا در برابر آن ستمگر بایستند. پیامبرشان فرمود: «احتمال نمی دهید که اگر جهاد بر شما مقرر شد، جهاد نکنید؟!» گفتند: «هرگز!» ولی همین که به آن ها دستور جنگ داده شد، جز تعدادی کمی، همه سرپیچی کردند. خداوند متعال به این گروه که اظهار آمادگی و جانفشانی کردند؛ ولی در عمل سرپیچی نمودند، لقب «ظالم» نهاد و فرمود: «و الله علیهم بالظالمین»^(۱). در این امتحان مکتبی، بیش تر افراد مردود شدند؛ حتی اقلیتی که جهاد را پذیرفتند، در رهبری فرمانده تردید کردند؛ یعنی همین که پیامبرشان فرد لایقی (طالوت) را از سوی خداوند متعال برای فرماندهی تعیین کرد،

ص: ۳۶

گفتند: «چون ثروت ما بیش تر است، خود ما به فرماندهی سزاوارتریم. جمعی با این که نشانه های لیاقت طالوت را دیدند سرپیچی کردند. این نیز امتحان برخی دیگر و به نوعی امتحان دوم بود.

گروه دیگری که در ظاهر وفادار بودند، به سوی جبهه حرکت کردند. رهبرشان فرمود: در طول مسیر، خداوند متعال شما را به نهر آبی آزمایش می کند. سعی کنید از آن ننوشید! هر که از آن بنوشد از ما نیست البته اجازه دارید که با دست لبی تر کنید؛ اما خود را سیراب نکنید.» این گروه وفادار نیز، همین که به آب رسیدند، نتوانستند خود را حفظ کنند و کاملاً خود را سیراب کردند (این امتحان سوم بود). در این امتحان نیز گروهی مردود شدند.

کسانی که فرمان جهاد را پذیرفتند، رهبری طالوت را هم پذیرفتند و از مسئله شکم هم گذشتند؛ اما همین که در مقابل دشمن قرار گرفتند، گفتند: «ما حریف دشمن نیستیم، و این شعار را سر دادند که (لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ) (۱) (این امتحان چهارم). در این میان تعداد کمی باقی ماندند که آن ها نیز این شعار را سر دادند: (كَمْ مِّنْ فِتْنَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِيهَا كَثِيرَةٌ مِّمَّا أُذِنَ لِلَّهِ) (۲).

کوتاه سخن آن که هر کس در ظاهر ادعای انتظار و اعلام وفاداری می کند؛ اما باید مراحل مختلف امتحان را سپری کرد تا معلوم گردد که،

ص: ۳۷

۱- بقره (۲)، ۲۴۹.

۲- بقره (۲)، ۲۴۹.

افراد صادق چند نفر هستند؛ نه تنها در عرصه جهاد بلکه در سایر عرصه ها نیز چنین است.

در حدیث می خوانیم که حضرت فرمود: «ما أَكْثَرَ الضَّجِيجِ وَ أَقَلَّ الْحَجِيجِ»؛ (۱) «چه بسیارند کسانی که در مکه ظاهر مناسک را انجام می دهند و اهل ناله و انابه هم هستند؛ ولی حاجیان واقعی بسیار اندکند؛ افزون بر احکام، در نبوت نیز مسأله چنین است. قبل از بعثت افرادی منتظر حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم بودند و چون می دانستند که شهر مدینه محل هجرت پیامبر قرار خواهد گرفت، سال ها قبل از بعثت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم در آن جا ساکن شدند و ضمن تجارت منتظر ظهور پیامبر بودند؛ ولی بعد از ظهور، با این که نشانه های پیامبری را با آنچه در تورات آمده بود موافق یافتند، کفر ورزیدند: (فَلَمَّا جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ). (۲)

بر اساس این ماجرا نباید به هر استقبالی تکیه کرد و نباید به هر دانستنی ای امیدوار بود. آنان با این که پیامبر را مثل فرزندان شان می شناختند؛ با همان علم و آگاهی روحیه تسلیم نداشتند و در واقع نباید به هر اظهار عشق و انتظاری مغرور شد؛ زیرا ممکن است در مرحله عمل، حالت های انسان تغییر یابد. هستند کسانی که در دعای ندبه اشک می ریزند و اظهار انتظار می کنند؛ ولی از درآمدهای خود سهم امام زمان علیه السلام را نمی دهند. اهل

ص: ۳۸

۱- بحار الانوار، ج ۲۴، ص ۱۲۳.

۲- بقره (۲)، ۸۹.

کوفه هزاران نامه برای دعوت و یاری امام حسین علیه السلام نوشتند؛ اما ایشان را در کربلا تنها گذاشتند.

حتی درباره توحید نیز چنین است. قرآن در این باره می فرماید: (فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلْكِ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ)؛^(۱) همین که افراد در دریا، کشتی خود را در ورطه هلاک می بینند، خدا را با اخلاص می خوانند؛ ولی همین که به ساحل رسیدند همه چیز را فراموش می کنند.

در مسائل خانوادگی نیز همین گونه است. قرآن می فرماید: همین که زن حامله می شود، زن و شوهر ضمن درخواست از پروردگارشان با خداوند عهد می کنند که اگر فرزند شایسته ای به ما بدهی، قطعاً از سپاسگزاران خواهیم بود: (لَئِنْ هَاءَاتَيْنَا صَالِحًا لَأُنْكَوْنَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ)؛^(۲) ولی همین که خداوند متعال به آنان فرزند صالحی داد، پدر و مادر، برای خداوند متعال شریکانی قرار می دهند: (فَلَمَّا آتَاهُمَا صَالِحًا جَعَلَا لَهُ شُرَكَاءَ فِيمَا آتَاهُمَا).^(۳)

آری، انسان چه زود وعده های خود را با خداوند متعال فراموش می کند!

کوتاه سخن این که فقط ایمان اصیل زمینه ساز ظهور است و ایمان های موضعی، موسمی، گزینشی، منهای عمل، ریزشی، موجی و ایمان ضعیف،

ص: ۳۹

۱- عنکبوت (۲۹)، ۶۵.

۲- اعراف (۷)، ۱۸۹.

۳- اعراف (۷)، ۱۹۰.

بدون منطق و کارآمد و سودمند نخواهد بود.

برای نمونه در غدیر خم، یاران پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم به امیر المؤمنین تبریک گفتند؛ اما پس از رحلت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم حقیقتش را ربودند؛ بعضی دیگر بیعت را شکستند و جنگ جمل را به راه انداختند.

برای آزمایش خود، هرکسی به خود مراجعه کند و بنگرد که در عمر خود چند بار قول داده و وفا نکرده، توبه کرده توبه شکسته، وعده داده و تخلف کرده است. همه این موارد دلیل بر عدم استقرار ایمان در فرد است.

در قرآن کریم در آیات ۷۵ تا ۷۹ سوره توبه می خوانیم شخصی از پیغمبر درخواست دعا کرد تا ثروتمند شود. حضرت فرمود: «مال اندکی که شکرش را ادا کنی بهتر از مال زیادی است که نتوانی شکرش را به جای آوری.» او قول داد که تمام حقوق واجب مال را بدهد؛ ولی همین که ثروتمند شد، اول از نماز جماعت فاصله گرفت؛ سپس از نماز جمعه و در مرحله بالاتر، منکر زکات شد و به دلیل همین خلف وعده ها، نفاق عمیق برای همیشه در قلب او ماندگار شد و به طور طبیعی این روند می تواند نسبت به دیگران هم صورت بگیرد.

با این که قرآن مزد رسالت را «مِوَدَّتْ فِي الْقُرْبَى» می داند: (قُلْ لَا- أَشْتَلِكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمِوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى)؛ (۱) ولی صدها میلیون مسلمان داریم که حتی نام اهل بیت را نمی دانند و از این نکته نیز بگذریم که چقدر

ص: ۴۰

از اهل بیت نسل و یاران آنان کشته، تبعید، اسیر و تحقیر شدند: «فَقُتِلَ مَنْ قُتِلَ، وَ سُبِيَ مَنْ سُبِيَ، وَ أُقْصِيَ مَنْ أُقْصِيَ».(۱)

آنچه گفته شد، گوشه ای از نمونه های قرآنی بود و بی تردید اگر بخواهیم از روایات و تاریخ بخش های دیگری را بیان کنیم، کتاب قطوری به نام «نامردی های انسان» نوشته خواهد شد! به هر حال قرآن فقط به افراد خاصی می فرماید: این ها راستگویانند (اولئك هم الصادقون)؛(۲) و این نکته بدان اشاره دارد که بسیاری از افراد دروغ می گویند.

بارها به بعضی از امامان معصوم پیشنهاد قیام می دادند؛ حتی می گفتند: شما در فلان منطقه صد هزار یاور دارید؛ ولی امام با نگاه عمیق خواسته آن ها را نمی پذیرفت؛(۳) زیرا می دانست که ایمان آن ها ظاهری است؛ نه اصولی و ریشه ای.

قرآن ایمان تنها را کافی نمی داند؛ بلکه ایمان طولانی و همراه با استقامت ارزشمند است: (قَالُوا رَبَّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا).(۴)

خداوند در قرآن به ایمانی خالص: (الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ

ص: ۴۱

۱- مفاتیح الجنان، بخش از دعای ندبه.

۲- حجرات (۴۹)، ۱۵.

۳- بحار الانوار، ج ۴۷، ص ۱۲۳.

۴- احقاف (۴۶)، ۱۳۰.

بُظْلِمَ؛ (۱) ایمانی همراه با عمل: (آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ). (۲)

ایمان و عملی بدون مجادله: (ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ) (۳). اشاره می کند؛ یعنی مؤمنان واقعی کسانی هستند که نسبت به داوری های حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم نگرانی نداشته باشند و آیه ای دیگر از ایمانی همراه با هجرت: (وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يُهَاجِرُوا)؛ (۴) سخن می گوید یعنی کسانی که ایمان دارند ولی هجرت نمی کنند، حق ولایت و سرپرستی ندارند.

در قرآن از ایمانی همراه با نشاط؛ سخن به میان می آید و مسلمانانی که نماز را در حال کسالت می خوانند، انتقاد می کند: (وَ إِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَى). (۵) و یا به ایمانی همراه با پرداخت پول اشاره دارد و به اصحاب پیامبر که در جبهه جنگ همراه با رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم جنگیدند، پیروز شدند و غنایم به دست آوردند، می فرماید: اگر ایمان دارید، خمس بدهید و گرنه ایمان ندارید: (وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خَمْسَهُ... إِنْ كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ). (۶)

خداوند در آیاتی دیگر به ایمانی همراه با عقل توجه می کند: (یا ایها

ص: ۴۲

۱- انعام (۶)، ۸۲.

۲- بقره (۲)، ۸۲.

۳- نساء (۴)، ۶۵.

۴- انفال (۸)، ۷۲.

۵- نساء (۴)، ۱۴۲.

۶- انفال (۸)، ۴۱.

الذین آمنوا... ان کنتم تعقلون). (۱)

و نیز: (یا ایُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بِطَانَهُ مِنْ دُونِكُمْ لَا یَأْلُونُکُمْ خَبَالًا وَدُّوا مَا عَنِتُّمْ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَهِهِمْ وَ مَا تُخْفِی صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَکُمُ الْآیَاتِ إِنْ کُنْتُمْ تَعْقِلُونَ). (۲)

خداوند متعال در این آیه می فرماید: «ای مؤمنان! نگذارید بیگانگان عاملی نفوذی باشند!»؛ و در پایان می فرماید: «اگر عقل دارید».

بر اساس آنچه گفته شد، ایمان زمانی ارزشمند است که با عمل، خالصانه، همراه با هجرت و همراه با عقل و مواردی از این چند باشد؛ بنابراین هر ایمانی سبب رستگاری نیست. مؤمنانی رستگارند که در نماز خود خاشع، زکات مال خود را پردازند در برابر شهوت از خود محاظت کنند، و از لغو روی گردان باشند. در جای دیگر می فرماید: «مؤمنان واقعی تنها کسانی هستند که هرگاه نام خداوند متعال برده شود، [مثلاً صدای اذان را شنیدند]؛ دل آن ها می لرزد و هرگاه آیات قرآن بر آنان تلاوت شود، بر ایمانشان افزوده می گردد.» (۳)

آری؛ لازم است هرکس که خودش را مؤمن و منتظر ظهور حضرت مهدی می داند، خود را با این آیات قرآنی که در این چند سطر بیان شد، مورد ارزیابی قرار دهد و مفاهیم این آیات را در خود نهادینه کند.

ص: ۴۳

۱- آل عمران (۳)، ۱۱۸.

۲- آل عمران (۳)، ۱۱۸.

۳- مؤمنون (۲۳)، ۱۵۲.

همان طور که نخ سالم باید منتظر سوزن باشد. با نخ پوسیده چیزی دوخته نمی شود؛ بنابراین لایق بودن رهبر به تنهایی کافی نیست. در جنگ احد، فرمانده جنگ، شخص پیامبر بود ولی مسلمانان در این جنگ شکست خوردند؛ زیرا یاران پیامبر دچار سستی و غفلت شدند: «فَشَلَّتُمْ»؛ و دستور حضرت را اجرا نکردند: «عَصَيْتُمْ»؛ در مأموریت خود نزاع کردند: «تَنَازَعْتُمْ» (۱). البته نباید ناامید شد؛ زیرا خداوند متعال می تواند همین انسان های ضعیف را نیز دگرگون کند.

گاهی آبی آلوده، به خاک باغچه فرو می رود؛ ولی از آن گل و گلابی خوشبو به دست می آید. خداوند متعال می تواند بدی ها را به خوبی ها تبدیل و افراد را متحول نماید.

در دعای ماه مبارک رمضان می خوانیم: «اللَّهُمَّ غَيِّرْ سُوءَ حَالِنَا بِحُسْنِ حَالِكُمْ»؛ همان گونه که سلمان فارسی بخشی از عمرش (و آن هم در اواخر عمرش) به اسلام گروید؛ اما چنان رشد معنوی کرد که درباره اش گفتند: «السَّلْمَانُ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ» (۲).

ما باید با استمداد از خداوند متعال و با الهام از آیات و روایات و دعاها، در خود شایستگی ایجاد کنیم. اولین گام برای این کار فکر بلند و نگاه وسیع به تمام هستی و مردم است. کسانی که منتظر اصلاح کلی و برقراری عدالت اجتماعی در همه جهان هستند، نمی توانند افرادی باشند که دایره فکرشان

ص: ۴۴

۱- آل عمران (۳)، ۱۵۲.

۲- بحار الانوار، ج ۱۰۸، ص ۲۸۵.

فقط به خویش و بستگان و قبیله و حزب و منطقه خاص خود محدود باشد؛ بلکه باید روحی بسیار بلند داشته باشند. در دعاها از خداوند متعال می خواهیم: «خدایا! همه فقرا را غنی ساز و همه مشکلات را حل بفرما! همه بیماران را شفا بده!» در این دعاها به کشور و منطقه و لهجه و... توجهی نشده است؛ چنان که در سلام نماز به همه صالحان تاریخ سلام می کنیم: «السَّلَامُ عَلَيْنَا وَ عَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّيِّحِينَ». از خداوند متعال هدایت به راه مستقیم را برای همه مردم می خواهیم؛ بنابراین می گوییم: «اهدنا!» و نمی گوییم: «اهدنی!».

دعای عهد نوع رابطه ما را با حضرت مهدی علیه السلام و علاقه ما را به آن حضرت نشان می دهد. در این دعای نورانی می خوانیم: «اللَّهُمَّ بَلِّغْ مَوْلَانَا صَاحِبَ الزَّمَانِ عَنِ جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ» و این به معنای آن است که علاقه ما باید به نمایندگی از همه مؤمنان باشد و نیز:

علاقه باید بدون مرز: «فِي مَشَارِقِ الْأَرْضِ وَ مَغَارِبِهَا»؛ علاقه باید بدون شرط: «حَيْهَتِهِمْ وَ مَيْتِهِمْ»؛ علاقه باید بدون تاریخ: «عَنْ وَالِدِي وَ وَلَدِي»؛ علاقه باید بدون محدودیت: «زِنَةَ عَرْشِ اللَّهِ وَ مِدَادِ كَلِمَاتِهِ»؛ باشد

و همچنین باید دارای تازگی بوده و هر روز نو شود: «أَجَدُّ لَهُ»

فِي هَذَا الْيَوْمِ وَفِي كُلِّ يَوْمٍ» (۱)؛

و روندی رو به رشد داشته باشد: «عَهْدًا وَ عَقْدًا وَ بَيْعَةً»؛ یعنی اول تعهد، بعد قرار بستن سپس بیعت و تسلیم.

به راستی این جملات چقدر سازنده است! انسانی را که به طور طبیعی باید به فکر خوراک، پوشاک، همسر، فرزند و رفاه باشد، با عشقی بی نهایت به مصلحی معصوم، آن هم بدون هیچ حد و مرز، مرتبط می سازد.

این علاقه بر اساس آن است که در حدیث می خوانیم: «امام از پدر و مادر به مردم مهربان تر است»؛ «اشفق علی الناس من آبائهم و امهاتهم». (۲)

ص: ۴۶

۱- بحار الانوار، ج ۹۱، ص ۱۱۰.

۲- من لا یحضره الفقیه، ج ۴، ص ۴۱۸.

۹. چگونه امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف می تواند حکومت واحدی تشکیل دهد و همه مکاتب و ادیان را گرد هم آورد؟

اولاً در این مورد، اراده خداوند متعال مطرح است و نه قدرت بشری: (وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ...؛ (۱) و خداوند متعال هر آنچه اراده کند، همان محقق می شود و اراده خدا بر هر چیز غالب است: (وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَىٰ أَمْرِهِ). (۲)

نکته اول: در تاریخ نمونه هایی از حکومت مردان خداوند وجود داشته است؛ مثلاً حضرت سلیمان علیه السلام که حاکمی الهی بود و بر همه امور تسلط داشت؛ یا حضرت یوسف علیه السلام که توانست با تدبیری مناسب مدیریت منطقه ای را به دست بگیرد و یا پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم که همه بت ها را شکست، گروه ها و احزاب منحرف را در هم کوبید و حکومتی آمیخته از عرب و عجم، برده و آزاد، زن و مرد، سیاه و سفید تشکیل داد آن چنان که اکنون مناسک حج، تابلویی از گرد آمدن لهجه ها، سلیقه ها و نژادها، از همه کشورهای دنیا در یک منطقه آن هم با یک لباس، یک شعار، یک برنامه، در زمان، مکان واحد

ص: ۴۷

۱- قصص (۲۸)، ۵

۲- یوسف (۱۲)، ۲۱.

در ایران نیز امام خمینی قدس سره فقیه عادل بود که حکومت را به دست گرفت، و پرونده ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی را در هم پیچید. شکوفایی و رشد نسل جدید را به ارمغان آورد. در حالی که طاغوتیان و جنایتکاران یا فرار کردند و اعدام شدند و در مقابل مستضعفین حکومت را به دست گرفتند. او توانست با انقلاب اسلامی ایران قوانین باطل را لغو کند و همه احزاب و سلیقه های مختلف در یک کشور را در یک خط و دور یک محور جمهوری اسلامی قرار دهد.

اگر ما امام خمینی را نمی دیدیم، برای معنای این آیه دنبال یک مصداق می گشتیم که مگر می شود کسی از احدی جز پروردگار نترسد: (وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ) (۱). بر فرض ما اگر نمونه ای هم نداشته باشیم، به وعده های الهی ایمان داریم که خداوند متعال فرموده است: (إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا)؛ (۲). یعنی ما پیامبران و مؤمنان را در همین دنیا یاری می دهیم. در قرآن نمونه هایی از این دست فراوان است از جمله آن جا که خداوند فرموده است: «حزب خدا غالب است»؛ (فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ)؛ (۳) «لشکر ما یاری شده هستند»؛ (إِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ * وَإِنَّ جُنَدَنَا لَهُمُ الْغَالِبُونَ)؛ (۴)؛ «ما حکومت را به مؤمنین

۱- احزاب (۳۳)، ۳۹.

۲- غافر (۴۰)، ۵۱.

۳- مائده (۵)، ۵۶.

۴- صافات (۳۷)، ۱۷۲ و ۱۷۳.

خواهیم داد»؛ (لَيْسَتْخَلْفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ)؛^(۱) «مکتب اسلام را بر همه مکتب ها غالب خواهیم کرد»؛ (لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ).^(۲)

نکته دوم: وقتی بر اساس روایات قطعی قرار است که حضرت عیسی علیه السلام پشت سر امام زمان علیه السلام نماز بخواند؛ می توان پیش بینی کرد که مسیحیت جهان نیز به پیروی از حضرت مسیح در خط اسلام قرار می گیرند.

نکته سوم: خستگی مردم از جنایتکاران، شکست همه وعده ها و گسترش فساد در جهان، به قدری است که در روایات می خوانیم که افرادی بر سر قبر مردگان می آیند و می گویند: خوشا به حال شما که رفتید و این زندگی ما را ندیدید! خستگی مردم آنان را آماده پذیرفتن حق می کند؛ همان گونه که خستگی مردم از جنایتهای شاه، آن ها را به سمت امام خمینی کشانید.

نکته چهارم: بسیاری از فرهیختگان بشری، تخصص خود را در اختیار امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف قرار می دهند و بازوی اجرایی ایشان می شوند؛ چنان که ما در زمان خود دیدیم خلبانانی که در زمان شاه در آمریکا تحصیل کردند و خلبان شدند تا اهداف شاه و آمریکا را تأمین کنند؛ اما با انقلاب اسلامی خدمت امام آمدند؛ دست امام را بوسیدند و تخصص خود را در خدمت امام راحل عظیم الشأن گذاشتند.

نکته پنجم: رمز پیروزی اسلام هدایت و حقانیت است، نه اسلحه و کودتا: (هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ).^(۳)

ص: ۴۹

۱- نور (۲۴)، ۵۵.

۲- توبه (۹)، ۳۳.

۳- توبه (۹)، ۳۳.

انسان به طور فطری دین حق را دوست دارد؛ آن چنان که اگر اسلام ناب به مردم عرضه شود، گروه گروه به آن می پیوندند؛ همان گونه که در صدر اسلام اخلاق، رفتار و منطق پیامبر باعث شد تا مردم دسته به دسته به دین اسلام ملحق شوند: (يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا). (۱)

امام رضا علیه السلام فرمود: «اگر مردم زیبایی کلام ما را بشناسند، حتماً از ما پیروی می کنند؛ إِنَّ النَّاسَ لَوْ عَرَفُوا مَحَاسِنَ كَلَامِنَا لَا تَبَعُونَا». (۲)

نکته ششم: حذف خرافات و جلوه کردن حق از جمله موارد گرایش مردم به امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف است. ظهور می کند: «یأتی بأمر جدید» و منظور آن است که وقتی خرافات و بدعت ها در اسلام برطرف شد، حقیقت اسلام چنان جاذبه ای خواهد داشت که مردم را دگرگون خواهد کرد.

نکته هفتم: رعب و ترس نیز در این باره نقش مهمی دارد؛ همان گونه که بر اساس روایات، امام از پدر مهربان تر است: «أَشْفَقَ عَلَيْهِمْ مِنْ آبَائِهِمْ»؛ (۳) نسبت به جنایتکاران نیز قهار است: «أَشَدُّ دَاءُ عَلَى الْكُفَّارِ» و همه جنایتکاران به خاطر جنایاتشان از نظام مهدوی به وحشت می افتند: «و نَصَرْتَهُ بِالرُّعْبِ».

همان گونه که درباره پیامبر اسلام، این وحشت در دل منحرفین ایجاد

ص: ۵۰

۱- نصر (۱۱۰)، ۲.

۲- عیون اخبار الرضا، ج ۱، ص ۳۰۷.

۳- من لا یحضره الفقیه، ج ۴، ص ۴۱۸.

شد: (وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ). (١)

ص: ٥١

١- احزاب (٣٣)، ٢٦.

۱۰. امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف چه زمانی ظهور می کند؟

هیچ کس نه می تواند و نه حق دارد برای ظهور امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف، زمان تعیین کند؛ چون زمان ظهور از علوم غیبی است که فقط در اختیار خداوند متعال است. در روایات می خوانیم اگر کسی برای ظهور زمانی را تعیین کرد او را تکذیب کنید: «كَذَبَ الْوَقَاتُونَ!»^(۱).

ص: ۵۲

۱- الغیبه، ص ۴۲۶.

۱۱. آیا ممکن است امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف در عصر غیبت دیده شود؟

دیدن امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف محال نیست و توفیق زیارت ایشان امتیاز بالایی است. در دعاها نیز از خداوند متعال می‌خواهیم که این دیدار را نصیبمان فرماید: «اللَّهُمَّ ارِنِي الطَّلَعَ الرَّشِيدَةَ». همچنین بنابر منابع اسلامی وقتی مردم امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف را در زمان ظهور ببینند، خواهند گفت: «ما ایشان را چند بار دیده بودیم!» از سویی دیگر بخواهیم مسأله را از دیدگاه قرآن بررسی کنیم، ماجرای حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف شبیه داستان حضرت یوسف علیه السلام است: «فَعَرَفَهُمْ وَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ» به آن معنا که یوسف برادرانی را که ده ها سال او را ندیده بودند، شناخت؛ ولی آن ها او را شناختند. آنچه در این میان مهم است، توجه به دو مسأله است.

اول آن که ما مأمور نیستیم برای دیدن امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف به منطقه، مسجد یا واسطه ای رجوع کنیم. در آیات و روایات در این مورد سفارشی نشده است؛ ولی مکلفیم در زمان غیبت به مجتهد جامع الشرائط (فقیه عادل بی هوس) که در حلال و حرام الهی صاحب نظر است، مراجعه کنیم و کلام او را برای خود حجت بدانیم و به آن عمل کنیم.

دوم این که نباید فریب افراد شیاد را بخوریم که با ادعای ملاقات با امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف افرادی را دور خود جمع کرده، از این راه نان می خورند و باید به هوش باشیم که تعداد مدعیان دروغین کم نیست.

ملاقات با امام، ارواحنا فدا، در مواردی نیز انجام شده است؛ اما به گونه ای بوده که افراد، بعداً متوجه شدند که آن شخص حضرت مهدی علیه السلام بوده است. همچنین این ملاقات ها با اراده حضرت صورت گرفته است، نه با اراده ملاقات کننده.

ص: ۵۴

۱۲. وظیفه منتظران در زمان غیبت حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف چیست؟

در عصر غیبت ما چند وظیفه داریم:

۱. گام اول: معرفت.

در حدیث می خوانیم: «مَنْ مَاتَ وَ لَمْ يَعْرِفْ إِمَامَ زَمَانِهِ مَاتَ مَيِّتَةً جَاهِلِيَّةً»^(۱) هر کس بمیرد و امام زمانش را نشناسد، به مرگ جاهلی مرده است.» یعنی از فرهنگ و تمدن هیچ بهره ای نخواهد داشت.

شناخت مثل سایر کمالات از جمله علم، ایمان و تقوا در جاتی دارد و انسان باید روز به روز شناخت و معرفت خود را بالا ببرد.

درباره امام شناسی، بهترین منبع برای معرفی سیمای امام علیه السلام، زیارت جامعه کبیره است که از امام هادی علیه السلام نقل شده است. هیچ کس مثل خود امام، امام را معرفی نمی کند. امام در یک عبارت از صدها جمله که در زیارت جامعه است، چنین می گوید: " بِكُمْ يُمَسِّكُ السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ؛ " یعنی خداوند متعال به واسطه شما، آسمان و کرات آسمانی را نگاه داشته تا بر زمین فرود نیایند. این جمله یعنی چه؟

ص: ۵۵

۱- کمال الدین و تمام النعمه، ج ۲، ۴۱۰.

انسان وقتی گرفتار چرت و خواب آلودگی شد، حتی نمی تواند پلک خود را نگه دارد؛ اما امام علیه السلام آسمان ها را نگاه می دارد. رسیدن به این درجه از معرفت بسیار مهم است.

برای مثال گاهی می شنویم که مثلاً انگشتر عقیق انسان را حفظ می کند یا فلان انگشتر دارای فلان اثر است. گاهی می بینیم صاحبان کامیون های بزرگ، با زنجیری که از کامیون آویزان می کنند، جلوی انباشته شدن الکتریسیته ساکن را می گیرند؛ زیرا این انباشته شدن الکتریسته برای ماشین خطرناک است. همچنین بالای ساختمان های بلند، نصب قطعه الماس می تواند جلوی خطر صاعقه و رعد و برق را بگیرد و یا رابطه انسان با جهان، مثل رابطه چشم و مژه است که موی مژه چشم را حفظ می کند؛ البته این زنجیر، الماس و مژه، جمادات ساده ای هستند که با اولیای خدا قابل مقایسه نیستند؛ ولی با معذرت از اولیای خدا و تنها برای تقریب به ذهن از ان ها استفاده کردیم.

ناگفته پیداست که خداوند متعال کارها را از مسیر طبیعی انجام می دهد، و گرنه خود می تواند بدون واسطه، انسان و جهان را حفظ کند، ولی این واسطه ها را قرار داد تا ما بتوانیم از راه معرفت، موذت و اطاعت از آن ها که اولیای الهی هستند، بهتر خدا را بشناسیم. او به واسطه نیازی ندارد و از همه چیز آگاه است. به قلم و نامه نیازمند نیست تا بگوید فرشتگان کار شما را

می نویسند: (بَلَىٰ وَرُسُلْنَا لَدَيْهِمْ يَكْتُوبُونَ) (۱) به باز کردن پرونده نیازی نیست تا بگوید: (وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرتْ)، (۲) به گواهان نیازی نیست تا بگوید: (وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ) (۳)، برنامه و سنت خداوند متعال بر این اساس است که تمام آفرینش سیر طبیعی داشته باشد و با وجود این برای برخی امور واسطه قرار می دهد تا ما به این واسطه ها مرتبط شویم. خداوند متعال باران نازل می کند: (وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً)؛ (۴) ولی این باران از مسیر طبیعی است؛ یعنی خورشید باید بر اقیانوس ها و دریاها بتابد تا بخار آن ها بالا رود؛ این بخارها به صورت ابر متراکم شود؛ بادهای ابرها را جابه جا و جاذبه زمین قطرات را به خود جذب کند، سرایشی های زمین آن ها را به صورت جوی در آورد؛ جوی ها در دره ها به هم متصل و به نهر تبدیل شوند و به دریا برسند.

در مسائل معنوی نیز ماجرا به همین روش است؛ یعنی خداوند متعال انسان را از مسیر وحی، فرشتگان، انبیاء، عقل، فطرت، آموزش، پرورش و هدایت می کند.

امامان ما و اولیای خدا نیز واسطه خدا و انسان برای فیض مادی و معنوی هستند. فیض مادی مانند «بِكُمْ يُنْزَلُ الْعَيْتُ» (۵) و فیض

ص: ۵۷

۱- زخرف (۴۳)، ۸۰.

۲- تکویر (۸۱)، ۱۰.

۳- غافر (۴۰)، ۵۱.

۴- مومنون (۲۳)، ۱۸.

۵- مفاتیح الجنان، بخشی از زیارت جامعه کبیره.

معنوی مانند «بِمُؤَالَاتِكُمْ عَلَّمَنَا اللَّهُ مَعَالِمَ دِينِنَا» (۱) فیض دنیوی مثل «بِمُؤَالَاتِكُمْ أَصْلَحَ مَا فَسَدَ مِنْ دُنْيَانَا» (۲) و فیض اخروی نظیر «شُهَدَاءِ دَارِ الْفَنَاءِ وَ شُفَعَاءِ دَارِ الْبَقَاءِ» (۳). این جملات در قرآن ریشه دارد؛ زیرا قرآن نیز در این باره می فرماید: ما شما را امت وسط قرار دادیم تا شاهد بر اعمال مردم باشید: (وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسِيْطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ)؛ (۴) اگرچه مفسرین در معنای امت وسط سخنان زیادی دارند؛ معقول ترین سخن، روایات اهل بیت است که می فرماید: امت وسط، همه مردم نیستند؛ بلکه مراد از امت وسط پیامبر و اهل بیت او هستند و غیر از این نمی تواند باشد؛ زیرا قرآن می فرماید: خداوند شما را امت وسط قرار داد تا بر امور مردم شاهد باشید و از آن جا که شاهد دو چیز لازم دارد: علم و عدالت؛ پس مردم که به کار یکدیگر علم ندارند. (نه من از کار شما آگاهم تا شهادت بدهم و نه شما بر کار من). بنابراین، باید مراد از امت وسط کسانی باشند که بر تمام کارهای انسان، آگاه باشند و در مرحله ای از عدالت باشند تا گواهی آن ها معتبر باشد و این، جز افراد خاصی از امت نیست. جان کلام این که افراد امت، نه آگاهند، و نه عادل. پس مراد از امت وسط افراد خاصی

ص: ۵۸

- ۱- مفاتیح الجنان، بخشی از زیارت جامعه کبیره.
- ۲- مفاتیح الجنان، بخشی از زیارت جامعه کبیره.
- ۳- مفاتیح الجنان، بخشی از زیارت جامعه کبیره.
- ۴- بقره (۲)، ۱۴۳.

است که کارهای ما بر آن ها عرضه می شود و آن ها از کار ما آگاهند و گواهی آنان بر کار ما سند و حجت است.

و این مسأله مانند آیه (إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ) (۱) اگرچه عبادت «وَهُم رَاكِعُونَ» به صورت جمع است اما بنا بر گفته شیعه و سنی، منظور از آن حضرت امیر المؤمنین علیه السلام است. در آیه مورد بحث نیز هر چند لفظ «امت وسط» آمده است؛ ولی منظور از آن یک امت نیست، می توان ذکر آن را اشاره به تعداد محدودی از افراد دانست.

نظیر این مفهوم نیز در آیه (فَسِيرَى اللَّهُ عَمَلِكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ) (۲)؛ به چشم می خورد که به زودی خدا، پیامبرش و مؤمنان در کار شما خواهند نگریست.

مراد از «مؤمنون» در این آیه باید کسانی باشند که بتوان نامشان را در کنار خدا و رسول عرضه کرد و این افراد نمی توانند افراد عادی باشند. به همین دلیل شیعه بر اساس این آیه و روایات دیگر معتقد است که اعمال انسان به اولیای خدا عرضه می شود. اگر اعمال او خوب باشد، اولیای الهی شاد می شوند و اگر بد باشد، اندوهگین می شوند. امام صادق علیه السلام فرموده است «ای مردم! با گناه خود رسول خدا را ناراحت نکنید» و بر اساس روایات، مراد از مؤمنون، امامان معصوم علیهم السلام هستند.

ص: ۵۹

۱- مائده (۵)، ۵۵.

۲- توبه (۹)، ۱۰۵.

در این جا نیز باید بگوییم با این که علم، حضور و دیدن خدا کافی است؛ اما از آن جا که هر چه بیننده بیش تر باشد، شرم و حیای انسان از خلافتکاری بیش تر می شود، به خصوص که این بینندگان اولیای خدا باشند؛ خداوند با حکمت خود این گونه طراحی کرده است که هم در دنیا و هم در قیامت اعمال ما به اولیای الهی عرضه شود هم زمین و هم زمان گواهی دهد و به عبارتی بهتر اعضای بدن، فرشتگان، اولیای خدا و حتی پرونده ها نیز گواهانی بر اعمال انسان باشند.

۲. گام دوم: مودت.

البته مودت چیزی بالاتر از محبت است. به محبت عمیقی که انسان را به پیروی وا دارد، «مودت» می گویند. مودت اهل بیت علیهم السلام مزد رسالت آن ها است: (قُلْ لَّا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى). (۱) مزد رسالت و تشکر از صاحب نعمت، واجب است و زمان بردار نیست؛ یعنی در هر مکان و زمانی انسان باید از زحمات کسانی که بر او حق دارند، تشکر کند. اگر در صدر اسلام، مودت و محبت به اهل بیت به عنوان مزد رسالت واجب بوده است؛ الآن هم باید این مزد پرداخته شود؛ زیرا پیامبر بر گردن ما حق بسیاری دارد پس باید الآن نیز از اهل بیت پیامبر کسی باشد تا ما به آن مودت داشته باشیم که او جز حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف نیست.

بر اساس نصّ روایات، عترت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم از قرآن جدا نیست؛ زیرا پیامبر اسلام بارها فرمود: «قرآن و اهل بیت هرگز از هم جدا نمی شوند.» پس اکنون

ص: ۶۰

که قرآن هست باید اهل بیته هم باشد و اگر امام زمان نباشد بیش از ده قرن بین قرآن و اهل بیت فاصله می افتد، در حالی که یک لحظه هم نباید بین آن ها جدایی باشد: «لَنْ يَفْتَرِقَا»؛^(۱) هرگز این دو (قرآن و عترت) از یکدیگر جدا نیستند.

حتی در مرتبه بالاتر، مسأله جدا نشدن قرآن و اهل بیت را نیز از خود قرآن می توان استفاده کرد؛ چرا که قرآن در این باره می فرماید: «شما که قرآن و رسول دارید چرا کافر می شوید»؛ (وَ كَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ آيَاتُ اللَّهِ وَفِيكُمْ رَسُولُهُ)؛^(۲) یعنی اگر تنها قرآن بود و یا تنها رسول، کفر شما توجیهی داشت اما با وجود قرآن و رسول، کفر شما هیچ دلیلی ندارد بنابراین الآن که در بین ما رسولی نیست؛ پس ما می توانیم کافر شویم مگر این که همتای رسول در این زمان هم موجود باشد که نتوانیم کافر شویم (زیرا کافر شدن مجاز نیست). و همتای رسول هم کسی است که پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم به نوعی او را همتای خود شمرد و فرمود: «علی علیه السلام نفس من است» «وَ أَنْفُسَنَا وَ أَنْفُسَكُمْ»^(۳) و سایر ائمه اطهار نیز چنینند.

به عبارت دیگر، وقتی حجت بر مردم تمام است که هم رهبر معصوم و هم قرآن در بین مردم وجود داشته باشند در این صورت کلمه «حَسْبُنَا كِتَابُ اللَّهِ» نمی تواند درست باشد.

ص: ۶۱

۱- اصول کافی، ج ۴، ص ۱۹۸.

۲- آل عمران (۳)، ۱۰۱.

۳- آل عمران (۳)، ۶۱.

معرفت و مودت زمینه اطاعت است. در این باره به یک مثال توجه کنید. اگر شما به کودک خود بگویید: «من تو را دوست دارم.»؛ او تقاضای خرید شیرینی یا لباسی از شما داشته باشد و شما بگویید «دوستت دارم ولی خرید ممنوع» آیا کودکتان این نوع دوستی را قبول می کند؟ مسلماً نه. حتی کودک هم دوستی بدون عمل را، از پدر و مادرش قبول نمی کند.

محبت باید کامل باشد و انسان نباید محبت های دیگر را در کنار محبت خدا و اولیای او قرار دهد.

دختری از من سؤال کرد: «من خدا را دوست دارم، اهل بیت و نماز را هم دوست دارم؛ اما برای این که لاک ناخن را دوست دارم، نماز نمی خوانم؛ چون نمی توانم وضو بگیرم پس با همان ناخن های لاک زده نماز می خوانم و در برخی مواقع هم نمازم را نمی خوانم.» این دختر علاقه به لاک را هم ردیف و برابر با علاقه به خدا، رسول و نماز گذاشته بود. به او گفتم: «اگر همسرت یک شب به خانه نیاید و بگوید که شما را دوست دارد، ولی بستنی را هم دوست دارد و چون دیشب یکی از رفقا او را برای صرف بستنی به خانه خود دعوت کرده و او نتوانسته به منزل بیاید؛ شما چقدر ناراحت می شوید؟ اگر علاقه به زیبایی ظاهری یک ناخن را بر علاقه به خالق همه زیبایی ها برتری بدهیم، توهین به خداست. اگر علاقه به گناه را بر علاقه به اهل بیت ترجیح بدهیم، توهین به اهل بیت است. همان طور که اگر شوهرتان علاقه به بستنی را بر علاقه به شما ترجیح دهد، توهین به شماست.»

بارها پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: «قرآن و اهل بیت هرگز از هم جدا نیستند و شما اگر به هر دو تمسک کنید، گمراه نمی شوید»: «ان تمسک بهما لن تضلوا» (۱).

جمله «لن تضلوا» به معنای آن است که هرگز گمراه نمی شوید.

هر مسلمانی هر روز با خواندن سوره حمد، حداقل ده بار از خدا می خواهد که از گمراهان نباشد: «وَلَا الضَّالِّينَ»؛ یعنی از «لَنْ تَضِلُّوا»ها نباشد و این، یعنی از قرآن و اهل بیت جدا نباشد. پس ما در هر نماز از خدا می خواهیم جزء گمراهان و از کسانی نباشیم که بین قرآن و عترت جدایی انداخته اند و فقط به یکی از آن ها باور دارند.

نکته دیگری که باید به آن اشاره شود، این است که بر اساس جملاتی از زیارت جامعه کبیره مانند «مِنْ اِعْتَصَمَ بِكُمْ فَقَدْ اِعْتَصَمَ بِاللَّهِ» تمسک به اهل بیت تمسک به خداست (۲) «وَمَنْ يَعْتَصِمَ بِاللَّهِ فَقَدْ هَدِيَ اِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ» و تمسک به خدا، همانا راه مستقیم است؛ پس این که در نماز می گوییم: «اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ»؛ «خدایا! ما را به راه راست هدایت کن!»؛ راه مستقیم، تمسک به خداست و تمسک به خدا از راه تمسک به اهل بیت صورت می پذیرد.

یک بار دیگر به این سطر توجه کنید: توسل به اهل بیت توسل به خداست و ما که در نماز می گوییم «اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ»؛ یعنی ما را

ص: ۶۳

۱- تحف العقول، ص ۵.

۲- مفاتیح الجنان، بخشی از زیارت جامعه کبیره.

از طریق تمسک به اولیای خودت هدایت کن!

نکته دیگری که باید آن اشاره شود، این است که بر اساس جملاتی از زیارت جامعه کبیره مانند «مَنْ اعْتَصَمَ بِنَاوِيهِ فَقَدْ اعْتَصَمَ بِاللَّهِ» تمسک به اهل بیت تمسک به خداست و از سویی دیگر «مَنْ يَعْتَصِمَ بِاللَّهِ فَقَدْ هَدِيَ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ»، تمسک به خدا، همانا راه مستقیم است.

ص: ۶۴

۱۳. آیا توصیه به رفتن به مسجد جمکران سند معتبری دارد؟

اولاً، در کارهای مستحب به سند معتبر نیاز نیست؛ زیرا در روایات می خوانیم که اگر به کسی خبر کار خیری رسید و او به امید تقرب و نزدیک شدن به خداوند آن را انجام داد، پاداشی از آن کار خیر به او می رسد، اگرچه آن خبر واقعیت نداشته باشد. به این روایات، روایات «من بلغ» می گویند؛ مثلاً اگر شخصی را در راه دیدیم و خیال کردیم که او شخص خوبی است و به او سلام کردیم و احترام گذاشتیم؛ ولی بعد معلوم شد که شخص خوبی نبوده است؛ بی تردید به پاداش سلام خود رسیده ایم.

ثانیاً، رفتار و نیت مردم به خودی خود ارزش دهنده است. زمین جمکران، منطقه ای است که میلیون ها انسان در آن جا به یاد حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف هستند و در این مسجد به مناجات، توبه، بیتوته، ذکر و نماز مشغولند. این عبادت ها در هر زمینی که انجام شود مقدس خواهد شد.

افزون بر این از بزرگ ترین مراجع تاریخ، حضرت آیت الله العظمی بروجردی که استاد بسیاری از مراجع بودند، پرسیدند که آیا ما در مسجد

جمکران، نماز را به قصد «ورود» (۱) یا به قصد «رجا و امید» (۲) بخوانیم؟

ایشان پس از کمی درنگ فرمود: «به قصد «ورود» بخوانید.» گوینده این حرف حضرت آیت الله صافی گلپایگانی در رمضان سال ۱۳۹۱ شمسی در مشهد مقدس می باشد.

آیت الله صافی باز هم در این باره از آیت الله العظمی بروجردی نقل کردند که ایشان به روحانیون می فرمود: «منبری نباشد که نام حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف در آن برده نشود.»

ص: ۶۶

-
- ۱- ورود: (معنای ورود آن است که این نماز از امام معصوم علیه السلام نقل شده باشد)
 - ۲- رجا و امید: (یعنی به امید رسیدن به ثواب، نه به اعتبار این که از سوی امام نقل شده است).

۱۴. معنای انتظار چیست؟

انتظار دو معنا دارد: مثبت و منفی.

معنای مثبت انتظار آن است که نظام های بشری را نپذیریم. چون نظام ها، سران و قوانین آن ها برخاسته از هوس، با تکیه بر ظلم، قوانین سست و ناقص می باشد.

انتظار مثبت، یعنی منتظر رهبری بی نقص و کامل بودن؛ منتظر قانون صد در صد سالم و جامع بودن؛ منتظر نظام عدل بودن؛ منتظر اخلاص، رشد، تکامل، ترقی، بصیرت، احقاق حق، محو باطل، و... بودن.

اما انتظار منفی یعنی در برابر هر ضعف، عیب و ستمی سکوت کنیم تا خود حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف ظهور کند و آن را اصلاح نماید. انتظار به این معنا، در حقیقت احتضار است، نه انتظار؛ وارفنگی است، نه وارسنگی؛ بی خیالی است، نه غیرت و تن پروری است، نه همت. مثلاً کسی که در شب منتظر طلوع خورشید است، در تاریکی نمی نشیند؛ بلکه ضمن انتظار، برای روشن کردن چراغ هم فعالیت می کند.

کسی که در زمستان منتظر بهار است، بی حرکت در سرما نمی نشیند؛ بلکه برای گرمای اتاق تلاش می کند و در ضمن آن در انتظار بهار و تابستان است؛ بنابراین معنای انتظار دست روی دست گذاشتن، وارفنگی، سکوت و ظلم پذیری نیست.

۱۵. آیا تطبیق‌هایی که در عرصه مهدویت انجام می‌شود، صحیح است؟

در بعضی روایات نام افرادی برده می‌شود که قبل از ظهور دست به کارهایی می‌زنند، مثل سید خراسانی، دجال، سفیانی و... در این میان برخی کارهای آنان را با کارهای زمان خود، آن افراد را با افراد زمان خود و آن مکان‌ها را با مکان‌هایی که خود می‌پسندند، تطبیق می‌دهند. این تطبیق‌ها نیز جایز نیست؛ زیرا این انطباق‌ها روزنه‌هایی برای سوء استفاده صاحبان سلیقه و بدعت و نیز افراد جاهل و قاصر یا رندان شیاد خواهد شد. در این موارد تنها راه نجات آن است که تمام این تطبیق‌ها به وسیله فقیهان عادل بی‌هوس و بصیر شناسایی شود و افراد آگاه اجازه ندهند موجی از بشارت‌ها یا تهدیدها جامعه را به اضطراب بکشاند.

خدا در این باره در سوره نساء آیه ۸۳ می‌فرماید: (وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِّنَ الْأَمْنِ أَوْ الْخَوْفِ أَدَّعَوْا بِهٖ وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَىٰ أَوْلِيَ الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنبِطُونَهُ مِنْهُمْ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَاتَّبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا)؛ «هنگامی که خبری و [شایعه‌ای] از ایمنی یا ترس [پیروزی یا شکست] به آنان [منافقان] برسد، آن را فاش ساخته و پخش می‌کنند، در حالی که اگر آن را [پیش از نشر] به پیامبر و اولیای امور خود ارجاع دهند، قطعاً آنان که اهل درک و فهم و استنباط هستند، حقیقت آن را در می‌یابند

و اگر فضل و رحمت خداوند بر شما نبود، به جز اندکی، از شیطان پیروی می کردید».

در این آیه خداوند متعال به افرادی که با انگیزه های خاصی، مانند انتقام، ضربه زدن، طمع مادی، خودنمایی، اظهار اطلاعات، مرید بازی، چپاول اموال مردم، یا ایجاد تفرقه و امثال آن خبرهایی ناخوشایند در جبهه یا غیر جبهه پخش می کنند؛ به شدت انتقاد کرده و می فرماید: امت اسلامی باید دارای سازمان و تشکیلاتی باشد تا اخبار مختلف در یک مرکز ویژه گردآوری شود و سپس این اخبار به وسیله اسلام شناسانی که اهل استنباط هستند، ارزیابی شده و صحیح یا باطل بودن آن روشن گردد؛ سپس مصلحت انتشار یا کتمان آن شناسایی شود و پس از این تمهیدات، همه اخبار یا برخی از آن ها به اطلاع جامعه برسد.

هرچند این آیه در مورد اخبار جبهه و جنگ است؛ رجوع به کارشناس و اهل استنباط که در این آیه مطرح شده اصلی عقلایی برای همه کارهای مشکوک و شبهه دار است.

اگر ما در مورد امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف و مسائل قبل و بعد از ظهور روایت مشکوکی شنیدیم، باید آن را به فقیهان بصیر، ارجاع دهیم تا این روایات ارزیابی و بررسی و عدم تضاد آن با قرآن روشن شود و در معنای آن دقت گردد و پس از گذران این مراحل به آن اعتقاد پیدا کنیم. با شعر، خواب، تخیلات، حدسیات، قیاس، استحسان و این گونه موارد نمی توان به چیزی معتقد شد.

ما در اعتقادات دینی جز به دلایل عقلی، آیات قرآن و روایات محکم

نمی توانیم به چیزی دیگر تکیه کنیم؛ بنابراین حق تطبیق قطعی روایات با پیش فرض های خود را نداریم. و اگر جز این عمل کنیم، به هشدارهای بسیار سخت قرآن گرفتار می شویم.

قرآن کریم در آیه ۷۹ سوره بقره در یک آیه سه مرتبه می فرماید: (فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُوبُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لَيْسَتْزُوا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ)؛ پس، وای بر کسانی که مطالبی را با دست خود می نویسند؛ سپس می گویند: «این از طرف خداست»، تا به آن بهای اندکی بستانند! پس وای بر آن ها از آنچه دست هایشان نوشت و وای بر آن ها از آنچه [از این راه] به دست می آورند!.

تنها آیه ای که در آن سه بار کلمه «وَيْلٌ» به کار رفته، همین آیه است که خطر علما و دانشمندان دنیاپرست را مطرح می کند.

برخی از پیام های این آیه عبارتند از:

۱. دین سازی، در طول تاریخ جریانی خطرناک بوده است: «يَكْتُوبُونَ الْكِتَابَ».

۲. بدعت، دین سازی، دین فروشی و استحمار مردم، از جمله خطراتی است که از ناحیه دانشمندان فاسد، جامعه را تهدید می کند: «يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ».

۳. مواظب قلم ها، کتاب ها، مقالات زهر آلود، تحریف گر و بدعت گزار باشید و به هر عالمی اعتماد نکنید: «يَكْتُوبُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ»

هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ».

۴. مردم به صورت فطری به مذهب علاقه دارند؛ بنابراین بسیاری از شیادان، سخنان خود را به نام دین و مذهب به مردم ارائه می کنند: «يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ».

۵. یکی از انگیزه های بدعت و افترا، رسیدن به متاع ناچیز دنیاست: «ثَمَنًا قَلِيلًا»

۶. از بدترین درآمدها، درآمد دین فروشی است: «وَيُلُّ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ».

۷. شدیدترین عذاب ها متوجه کسانی است که به تفکر و اعتقاد مردم خیانت می کنند. تکرار کلمه «وَيْلٌ» گویای این هشدار است.

۸. گناه هر انحرافی که در طول تاریخ در اثر بدعتی به وجود آید، به گردن بدعت گزار است: «يَكْسِبُونَ» دلالت بر استمرار دارد و گویای آن است که به زمان خاصی محدود نیست.

ص: ۷۱

۱۶. آیا امام زمان علیه السلام همسر و فرزند دارد؟

عقل به ما می گوید دنبال مسائلی برویم که چهار شرط داشته باشد:

۱. ضروری و واجب باشد؛

۲. مستحب و مفید باشد؛

۳. مشکل فردی در آن حل شود؛

۴. جامعه ای را از خطر و انحراف نجات دهد.

اطلاعات جزئی راجع به مسائل شخصی امام زمان و هیچ امام دیگر، نه واجب و مستحب است و نه مشکل فرد و جامعه ای را حل می کند. وقتی امت ما، به ویژه نسل جوان از مهم ترین ضروریات غافل هستند؛ آیا صلاح است که ما وقت خود را برای این گونه سؤالات صرف کنیم؟!

قرآن کریم در سوره کهف از جوانمردانی یاد می کند که در اقلیت بودند و چون احساس کردند که در محیط فاسد نمی توانند مکتب خودشان را حفظ کنند؛ از رفاه و لذت های زندگی شهری صرف نظر کردند. و در بیابان ها غاری یافته، به آن جا هجرت نمودند تا دین خود را حفظ کنند.

این نسخه قرآنی، نسخه شفابخش تمام مسلمانانی است که در سرزمین های کفر در اقلیت هستند و تصمیم دارند تا دین خود را حفظ کنند و اگر لازم باشد از منطقه ای به منطقه ای هجرت نموده، هم فکran خود را

شناسایی کنند؛ از در آمدها و رفاه هایی بگذرند؛ ولی تحت تأثیر آن ها قرار نگیرند. قرآن از کسانی که به جای این نسخه شفاعت در فکر آمار و تعداد آن افراد هستند و با هم گفت و گو می کنند که آیا آن جوانمردان، سه نفر، پنج نفر یا هفت نفر بودند، به شدت انتقاد می کند. (۱)

دغدغه ما باید این مسأله باشد که چه کنیم تا سرباز مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف شویم، نه آن که حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف خانواده دارد یا ندارد! لابد پس از این سؤال، سؤال های دیگری از این نوع هم پیش می آید؛ مثلاً این که آیا فرزندان ایشان پسرند یا دختر؛ داماد و عروسشان چه کسانی هستند؛ غذایشان چیست؟... درست مثل وقتی که حضرت علی علیه السلام فرمودند: «سَلُونِي قَبْلَ أَنْ تَفْقِدُونِي؛ از من پرسید تا مرا از دست نداده اید»؛ در این میان کسی پرسید: «تعداد موهای سر من چقدر است؟»

خداوند متعال بعضی از سؤال ها را به گونه ای جواب می دهد که سؤال کننده از سؤال خود شرمند شود؛ مثلاً از پیغمبر می پرسیدند: چه چیزهایی را انفاق کنیم: «يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ» چه چیز یعنی، لباس، غذا، میوه، گوشت یا نان و... اما خداوند به جای این که بفرماید چه چیزی را صدقه بدهید، جواب دیگری می دهد و می فرماید: «هر چه می خواهید، بدهید؛ ولی به پدر و مادر بدهید.» و به جای «چه چیز» به «چه کس» توجه می کند.

ص: ۷۳

ما از این شیوه قرآنی استفاده می کنیم که لازم نیست هر سؤالی را جواب بدهیم؛ ولی لازم است جواب ما ارشادی باشد؛ یعنی سؤال کننده به سمت و سوی حق هدایت شود. خوراک، پوشاک یا مسکن مسأله اصلی نیست؛ سؤال اصلی، نوع صدقه نیست؛ بلکه صدقه گیرنده مورد توجه است.

ص: ۷۴

۱۷. توجه امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف به دوست داران خود چگونه است؟

امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف واسطه فیض پروردگار، پدر امت و از پدر هم مهربان تر است. او ما را فراموش نمی کند: «إِنَّا غَيْرُ مُهْمَلِينَ لِمُرَاعَاتِكُمْ وَ لَا نَاسِينَ لِدِكْرِكُمْ» (۱).

در رابطه با توجه امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف به دو نمونه کلی و جزئی اشاره می کنیم:

نمونه اول: در غدیر خم که پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم، علی بن ابیطالب را به فرمان خدا به امامت منصوب کرد، برخی تعداد حاضران در این مراسم را بالای صد هزار نفر و برخی هم زیر صد هزار نفر گفته اند. اگر میانگین صد هزار نفر را در نظر بگیریم و فرض کنیم از هر ده نفر یک نفر به مکه آمده باشد؛ بنابراین جمعیت مسلمانان در آن زمان، حداقل یک میلیون نفر بوده است. از این یک میلیون نفر، تنها چهار نفر طرفدار علی بن ابیطالب باقی ماندند و بقیه راه دیگری رفتند. پس، به ازای هر یک نفر که رهبری امیرالمؤمنین علیه السلام را پذیرفت، ۲۵۰ هزار نفر رهبری دیگری را پذیرفتند؛ ولی امروز در برابر هر یک نفر شیعه، چهار نفر اهل سنت وجود دارد یعنی یک دویست و پنجاه هزارم به یک چهارم تبدیل شده؛ با وجود این که در طول تاریخ، همیشه

ص: ۷۵

جمعیت ها، حکومت ها، ثروت ها و تبلیغات در دست دیگران بوده است. حال باید دید چه عاملی می تواند جمعیت مسلمانان را از یک دویست و پنجاه هزارم به یک چهارم برساند. در نماز، روزه، حج، زکات، قرآن و امثال آن، اهل سنت از ما جلوترند؛ پس این رشد شیعه هیچ راز و تحلیلی جز نفس گرم ولی خدا ندارد و این نقش جلسه های مناجات، عزاداری، جشن و سوگواری است که شیعه در سایه آن ها این گونه رشد کرده است و از مهم ترین عوامل این رشد، توجه حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف به شیعیان است.

نمونه دوم: شب نیمه شعبانی در مدینه بودم. محل مسکونی ما چند طبقه بود که کاروان های متعددی در آن ساکن بودند. به سالن غذاخوری رفتم؛ در هنگام غذا خوردن با خودم گفتم امشب شب نیمه شعبان است، چه خوب است کاری برای امام زمان علیه السلام بکنم. به فکر افتادم که بروم به طبقه همکف که مغازه های زیادی داشت و از آن جا لباس و هدایایی خریداری کنم، نزد آشپزها ببرم و به مناسبت نیمه شعبان به آن ها عیدی بدهم؛ ولی متوجه شدم که پولم تمام شده است. کمی ناراحت و از خرید هدایا منصرف شدم. دقایقی گذشت، شخصی آمد، کنار من نشست و گفت: «اگر آشپزها از شما تشکر کردند، شما چیزی نگویند.» از او پرسیدم: «دلیل تشکر آشپزها از من چیست؟» گفت: «من در سالن مشغول غذا خوردن بودم، که ناگهان به دلم الهام شد، بروم مغازه های هم کف پیراهن و هدایایی بخرم و به آشپزها هدیه کنم و بگویم که این هدایا را قرائتی به شما داده است؛ زیرا اگر بدانند هدایا از توست، چون مشهور هستی، بیشتر خوشحال می شوند تا بدانند که از

من است. من به نیابت از شما این کار را کردم؛ پس ممکن است آن‌ها بیایند و از شما تشکر کنند.» من برای حضرت مهدی نیتی کردم و زمانی که معلوم شد پولی در جیب ندارم درست همان زمان به قلب دیگری القا شد و آنچه من می‌خواستم انجام بدهم، او انجام داد. با خود گفتم: «یا حجت بن الحسن! من نه حرفی زدم، نه قدمی برداشتم، نه پولی هزینه کردم؛ اما تو این قدر بزرگواری که حتی این مسأله جزئی را به بهترین شکل بدون هیچ دخالتی از ناحیه من، انجام دادی.»

برای هر کسی در عمرش اتفاقاتی از این قبیل می‌افتد و انسان متوجه می‌شود که دست غیبی در کار است که ریز مسائل را می‌داند و به آن توجه دارد و از هر جهت حمایت می‌کند.

۱۸. معنای این حدیث که می فرماید: «لَوْ لَا الْحُجَّةُ لَسَاخَتْ الْأَرْضُ بِأَهْلِهَا؛ اِذَا حَجَّتَ خُذْنَا بِأَهْلِهَا» هر آینه زمین اهلش را فرو می برد؛ چیست؟

۱. معنای این حدیث که می فرماید: «لَوْ لَا الْحُجَّةُ لَسَاخَتْ الْأَرْضُ بِأَهْلِهَا؛ اِذَا حَجَّتَ خُذْنَا بِأَهْلِهَا» (۱) اگر حجت خدا نباشد، هر آینه زمین اهلش را فرو می برد؛ چیست؟

قرآن، هدف هستی را بهره گیری انسان از هستی و طبیعت و هدف آفرینش انسان را عبادت و بندگی او قرار داده است. نمونه و الگوی بندگی و بندگان را که درباره آنان می فرماید: «نِعْمَ الْعَبْدُ»؛ (۲) یا «أَنْتَ مِنْ عِبَادِنَا صَالِحِينَ»؛ (۳) اولیا قرار داده است. عبادت ما که نه در آن حضور قلب و نه بسیاری از شرایط دیگر عبادت وجود دارد؛ دارای آن ارزش نیست که هستی برای ما آفریده شود؛ بنابراین اگر جلوه بندگی خدا و عبادت حقیقی نباشد، انسان خلق نمی شد و اگر انسان خلق نشود، هستی خلق نمی شد. این درست مثل آن است که بگوییم اگر تحصیل و تربیت شاگرد نباشد، نظام آموزش و پرورش و وزارت علوم متلاشی می شود؛ چون هدف از این ساختمان سازی ها ادارات، کتابخانه ها، آزمایشگاه ها، مجلات، کتاب ها، تربیت استادها و

ص: ۷۸

۱- بحار الانوار، ج ۵۷، ص ۲۱۳.

۲- ص (۳۸)، ۳۰.

۳- تحریم (۶۶)، ۱۰.

تخصص ها، همه و همه برای تحصیلات نسل نو هست که اگر این نسل نو و تربیت آنان نباشد، همه آن ها لغو خواهد شد.

آری! در اسکناس ها نخى است که اگر آن نخ نباشد، ارزش اسکناس سقوط می کند.

با عنایت به مطالب بیان شده می توان گفت که جهان برای انسان خلق شده است؛ اما انسان هایی که دارای وزن و اعتباری ویژه نزد خالق می باشند و این ها حجت های خداوند هستند. بدون این حجت ها گویی زمین موجودیت بی محتوایی می یابد. به بیانی دیگر این حجت های الهی بهانه تداوم زمینند.

ص: ۷۹

۱۹. آیا صدقه دادن و هدایای مادی و معنوی برای امامان به خصوص حضرت مهدی علیه السلام اثری دارد؟

آری؛ دعا برای دیگری مؤثر است. قرآن هم به فرزندان سفارش می کند که برای والدین دعا کنید: (وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا). (۱) امام پدر انسان است و رهبر الهی، پدر معنوی ماست. قرآن می فرماید: (مَلَأَهُ أَيْبِكُمْ إِِبْرَاهِيمَ)؛ (۲) «حضرت ابراهیم پدر شماست»؛ و یا پیامبر فرمود: «أَنَا وَ عَلِيٌّ أَبَا هَذِهِ الْأُمَّةِ» (۳) به والدین هم سفارش شده که در حق فرزندان دعا کنند: (رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي!) (۴) پس ما باید برای پدران و مادران خود دعا کنیم.

جالب توجه آن که در میان عبادات، نماز از ویژگی خاصی برخوردار است؛ زیرا در موارد متعددی از قرآن با آن که سخن از عبادات و کارهای خیر به میان می آید؛ اما نام نماز جداگانه برده شده است؛ مثلاً می فرماید: (إِنَّ

ص: ۸۰

۱- اسراء (۱۷)، ۲۴.

۲- حج (۲۲)، ۷۸.

۳- کمال الدین و تمام النعمه، ج ۱، ص ۲۶۱.

۴- ابراهیم (۱۴)، ۴۰.

صَلَاتِي وَنُسُكِي (۱) با این که نماز جزئی از مناسک الهی است خداوند درباره آن می فرماید: (أَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ) (۲) یعنی با وجود این که نماز جزئی از «فِعْلِ خَيْرَاتٍ» یا همان کارهای خوب است؛ ولی نام نماز جداگانه برده شده و این بر اهمیت و ویژگی خاص نماز دلالت می کند.

از سوی دیگر در میان ارکان نماز، سجده جایگاه ویژه ای دارد تا آن جا که خداوند متعال در آیه آخر سوره علق که خواندن آن، سجده واجب دارد، به پیامبرش می فرماید: «راه قرب تو به ما سجده است» و در میان سجده ها، امتیاز و ارزش سجده آخر بیشتر است. در آن حالت حساس سفارش شده است که برای رزق همسر خود دعا کنید و مستحب است که بگوییم: «وَأَرْزُقْنِي وَارْزُقْ عِيَالِي مِنْ فَضْلِكَ» (۳)؛ بنابراین وقتی در این حالت حساس، آیا دعا برای رزق همسر سفارش شده است، دعا برای نجات نسل بشر از انواع ظلم، شرک، جهل و تفرقه به اندازه رزق همسر ارزش ندارد؟ این همه روایات که برای صلوات نقل شده به خاطر تأثیر دعاست. خداوند متعال در قرآن با کمال صراحت به همه مؤمنین خطاب می کند و می فرماید: (إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ

ص: ۸۱

۱- انعام (۶)، ۱۶۲.

۲- انبیاء (۲۱)، ۷۳.

۳- کافی، ج ۲، ص ۵۵۱.

بر این اساس، اگر صلوات ما برای پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم بی اثر بود، این دستور با این صراحت صادر نمی شد. بر همین اساس دادن صدقه و سایر هدایای مادی و هدایای معنوی برای معصومین و از جمله امام عصر علیه السلام مؤثر است.

ص: ۸۲

۲۰. منتظران ظهور امام زمان علیه السلام چگونه می توانند او را یاری کنند؟

امام باقر علیه السلام فرمودند:

«وَاللَّهِ لَأُحِبُّ رِيَاحَكُمْ وَ أَرْوَاحَكُمْ فَأَعِينُونِي عَلَى ذَلِكَ بِوَرَعٍ وَ اجْتِهَادٍ وَ اعْلَمُوا أَنَّ وَايَتَنَا لَا تُنَالُ إِلَّا بِالْوَرَعِ وَ الْجِتِهَادِ» (۱)

بر اساس این روایت، رعایت پرهیزکای و پارسایی، یاری رساندن به ائمه است.

در حدیثی داریم که با رفتار، گفتار و کردار خود زینت ما باشید و برای ما ننگ نباشید: «كُونُوا لَنَا زِينًا وَ لَا تَكُونُوا عَلَيْنَا شِينًا» (۲)

در حدیث مفصلی به نقل از امام صادق علیه السلام خطاب به زید شحام می خوانیم که اگر شما اهل تقوا، و ادای امانت، راستگویی، سجده های طولانی و حسن همجواری باشید، مخالفان خواهند گفت که: اینها جعفری، یعنی شیعیان امام صادق علیه السلام هستند: «أَقْرَأُ

ص: ۸۳

۱- کافی، ج ۸، ص ۲۱۲.

۲- امالی، ص ۴۴۰؛ وسایل الشیعه، ج ۱۲، ص ۸.

عَلَى مَنْ تَرَى أَنَّهُ يُطِيعُنِي مِنْهُمْ وَيَأْخُذُ بِقَوْلِي السَّلَامَ وَأَوْصِيَكُمْ بِتَقْوَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَالْوَرَعِ فِي دِينِكُمْ وَالِاجْتِهَادِ لِلَّهِ وَصِدْقِ الْحَدِيثِ وَأَدَاءِ الْأَمَانَةِ وَطُولِ السُّجُودِ وَحُسْنِ الْجَوَارِ فِيهِذَا جَاءَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ أَدَّوْا الْأَمَانَةَ إِلَيَّ مَنْ اتَّمَنَكُم عَلَيْهَا بَرًّا أَوْ فَاجِرًا فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَأْمُرُ بِأَدَاءِ الْخَيْطِ وَالْمِخْيِطِ صَلُّوا عَشَائِرَكُمْ وَاشْهَدُوا جَنَائِزَهُمْ وَعُودُوا مَرْضَاهُمْ وَأَدَّوْا حُقُوقَهُمْ فَإِنَّ الرَّجُلَ مِنْكُمْ إِذَا وَرَعَ فِي دِينِهِ وَصَدَقَ الْحَدِيثَ وَأَدَّى الْأَمَانَةَ وَحَسَنَ خُلُقَهُ مَعَ النَّاسِ قِيلَ هَذَا جَعْفَرِيُّ (١)... حضرت صادق عليه السلام به من فرمود: «به هر کس از مردم که بینی از من پیروی کنند و به گفتار من عمل کنند، سلام مرا برسان، و من به شما سفارش کنم که نسبت به خدای عزوجل تقوا داشته باشید، در دین خود پارسا باشید، در راه خدا کوشش کنید و شما را به راستگویی، امانت، طول دادن سجده و نیکی با همسایه سفارش می کنم؛ زیرا محمد صلی الله علیه و آله و سلم همین دستورات را آورده است. هر که به شما امانتی سپرد، آن را به او پس بدهید، چه نیک رفتار باشد، چه بدکردار؛ زیرا رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم دستور می داد که سوزن و نخ را نیز

ص: ۸۴

به صاحبش پس دهید، با فامیل خود پیوند داشته باشید، بر جنازه مرده هایشان حاضر شوید، بیمارانشان را عیادت کنید و حقوقشان را بپردازید؛ زیرا هر کس از شما که در دینش پارسا و راستگو باشد، امانت را به صاحبش برگرداند و اخلاقش با مردم خوب باشد؛ می گویند: او جعفری است و این مرا شاد می کند و از جانب او شاید در [دل] من آید و می گویند: این روش پسندیده جعفر [بن محمد] است.

در حدیث دیگری می خوانیم که شیعیان ما را با سه چیز امتحان کنید:

۱. مواظبت نسبت به نماز اول وقت؛

۲. حفظ اسرار در برابر دشمن؛

۳. موااسات با برادران دینی در اموال: «امْتَحِنُوا شِيعَتَنَا عِنْدَ ثَلَاثٍ عِنْدَ مَوَاقِيتِ الصَّلَاةِ كَيْفَ مُحَافِظَتُهُمْ عَلَيْهَا وَ عِنْدَ أَشْرَارِهِمْ كَيْفَ حِفْظُهُمْ لَهَا عِنْدَ عَدُوِّنَا وَ إِلَى أَمْوَالِهِمْ كَيْفَ مَوَاسَاتُهُمْ لِأَخْوَانِهِمْ فِيهَا» (۱)

یاری کردن امام زمان و سایر ائمه راه های مختلفی دارد. از جمله:

نام فرزندان خود را به نام آنان بگذاریم؛ سخنان آنان را فرا گیریم و به فرزندان خود بیاموزیم. در شادی آنان شاد و در غم آنان اندوهگین باشیم. از آنان تجلیل کنیم؛ به زیارتشان برویم و یاران آنان را یاری کنیم.

از انجام دادن هر کاری که سبب توهین و تحقیر آنان است، پرهیز و در

ص: ۸۵

راه نشر فرهنگ آنان سرمایه گذاری کنیم؛ هجرت کنیم؛ وقت بگذاریم، در راه آنان وقف کنیم؛ در نامگذاری مراکز حساس به نام آن بزرگواران توجه کنیم، به وجود آنان افتخار ورزیم و کارهای شبیه این را انجام دهیم.

از خداوند تشکر کنیم که دست ما را در دست رهبر معصوم گذاشت. راستی! اگر آن بزرگواران نبودند، ما به طور قطع از گمراهان بودیم.

امام صادق علیه السلام به زراره فرمود: «راجع به امام منتظر مسائل گوناگون و تردیدهایی مطرح خواهد شد. اگر آن زمان را درک کردی این دعا را بخوان»: «اللَّهُمَّ عَرِّفْنِي نَفْسَكَ فَإِنَّكَ إِنْ لَمْ تُعَرِّفْنِي نَفْسَكَ لَمْ أَعْرِفْ نَبِيَّكَ اللَّهُمَّ عَرِّفْنِي رَسُولَكَ فَإِنَّكَ إِنْ لَمْ تُعَرِّفْنِي رَسُولَكَ لَمْ أَعْرِفْ حُجَّتَكَ اللَّهُمَّ عَرِّفْنِي حُجَّتَكَ فَإِنَّكَ إِنْ لَمْ تُعَرِّفْنِي حُجَّتَكَ ضَلَلْتُ عَنْ دِينِي» (۱).

آری! اگر کسی اعمالش را انجام دهد؛ ولی امام نداشته باشد، بدون امام معصوم راه به جایی نخواهد برد و با همه اعمال خیرش منحرف خواهد بود.

امام صادق علیه السلام در این باره می فرماید: «إِنَّ مَنْ دَانَ اللَّهُ بِعِبَادِهِ يُجْهِدُ فِيهَا نَفْسَهُ بِلَا إِمَامٍ عَادِلٍ مِنَ اللَّهِ فَإِنَّ سَعْيَهُ غَيْرُ مَشْكُورٍ وَهُوَ ضَالٌّ مُتَحَيِّرٌ» (۲).

ص: ۸۶

۱- کافی، ج ۱، ص ۳۴۲.

۲- کافی، ج ۱، ص ۴۴۹.

۲۱. چگونه ممکن است امام زمان در کودکی رهبر مسلمانان جهان شود؟

اولاً امدادهای الهی به سن و سال بستگی ندارد. گاهی یک رادیو کوچک موج دورترین نقطه را می گیرد؛ ولی یک رادیو بزرگ، امواج نزدیک ترین مکان را نمی گیرد. فلش کامپیوتر از فلز ساخته شده است و ابعاد آن حدود یک سانتی متر در چند سانتی متر بیشتر نیست؛ اما وقتی به کامپیوتر متصل می شود، پس از چند ثانیه چندین هزار جلد کتاب در آن ذخیره می شود. راستی! اگر انسان بتواند در لحظه ای این همه علوم را در فلزی ذخیره کند، که این را انجام داده است، خدای بزرگ بشر نمی تواند تمام علوم امامت را در یک کودک ذخیره سازد؟!

نه تنها امام بلکه بعضی از فرزندان امام نیز چنان اطلاعات وسیعی داشتند که همه را به تعجب و ا می داشتند. در تاریخ می خوانیم که جمعی از شیعیان سؤالات زیادی را جهت دریافت پاسخ به منزل امام کاظم علیه السلام بردند. ایشان در خانه حضور نداشتند. حضرت فاطمه معصومه علیها السلام، همه سؤالات را گرفت و به آن ها پاسخ علمی داد. یاران امام در راه برگشت، امام را در کوچه دیدند و گفتند: «شما داخل منزل نبودید، دختر عزیز شما همه سؤالات ما را مکتوب جواب داد.» امام کاظم علیه السلام پاسخ های نوشته شده دخترش را دید و سه مرتبه فرمود: «فداها أبوها!، فداها أبوها!، فداها أبوها!،

آری؛ با خاندان رسالت احدی قابل قیاس نیست: «لا یقاس بنا احد». (۱)

در قرآن می خوانیم که حضرت عیسی علیه السلام در کودکی سخن گفت و اعلام کرد: «من پیغمبر خدا هستم...»؛ «إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ آتَانِيَ الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي نَبِيًّا» (۲) همچنین حضرت یحیی علیه السلام در کودکی پیامبر شد: (وَآتَيْنَاهُ الْحُكْمَ صَبِيًّا). (۳)

همه کارها در برابر قدرت خداوند متعال یکسان است؛ همان گونه که دیدن میخ کوچک و کوه بزرگ برای چشم یکسان است. قدرت نمایی خداوند متعال در کودک و بزرگ یک گونه است. خداوند گاهی به انجیر و زیتون کوچک: «وَالزَّيْتُونَ وَالزَّيْتُونَ» و گاهی به خورشید بزرگ «وَالشَّمْسُ»، قسم می خورد تا بگوید این دو برای من یکسان هستند.

در فرودگاه ها یک ماشین کوچک راهنمای یک هواپیمای غول پیکر می شود؛ همان گونه که یک الماس کوچک خطر رعد و برق را از برج های بزرگ دور می کند.

ص: ۸۸

۱- بحار الانوار، ج ۲۲، ص ۴۰۶.

۲- مریم، ۳۰.

۳- مریم، ۱۲.

۲۲. آیا الگوی حکومت حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و افراد آن قبل از ظهور تحقق می یابد؟

البته در قرآن به بعضی از افراد و گروه ها در زمان هایی، با عبارت های (أُولَئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ) (۱)، (أُولَئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ) (۲)، (أُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ) (۳) اشاره کرده و سیمای افرادی را برجسته و قاطعانه مطرح نموده است. این افراد نمونه، در زمان حکومت حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف به صورت کامل و تشکل یافته، اداره زمین را بر عهده خواهند داشت؛ البته رسیدن به آن مرحله نیازمند تلاش فراوان است که منتظران حقیقی باید خود را برای آن مراحل آماده کنند.

مثلاً اسلام به ما می فرماید که ماه رمضان را روزه بگیرید، شاید باتقوا بشوید: (لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ). (۴) این بدان معناست که برای رسیدن به تقوای احتمالی سی روز گرسنگی لازم است. اکنون منتظران برای رسیدن به تقوای قطعی، آن هم جمعی و همیشگی باید چگونه رفتار کنند؟

ص: ۸۹

۱- بقره (۲)، ۱۵۷.

۲- حجرات (۴۹)، ۷.

۳- زمر (۳۹)، ۳۳.

۴- بقره (۲)، ۱۸۳.

بر اساس بعضی روایات کسانی که منتظر امام زمان علیه السلام هستند، باید خود را برای زندگی ساده ای آماده کنند؛ یعنی زندگی خود را روی شمعک بیاورند: «فَالْيَسْتَعِدُّ لِفَقْرِهِ» (۱).

در دعای ماه شعبان المعظم می خوانیم: «خدایا! به من توفیق بده به شکرانه نعمت هایی که دارم، آن گونه به فقرا و محرومین بدهم که با آن ها در یک رده قرار بگیریم؛ «وَارْزُقْنِي مَوَاسَاتٍ مِّنْ قَتْرَتٍ عَلَيْهِ مِنْ رِزْقِكَ بِمَا وَسَّعْتَ عَلَيَّ مِنْ فَضْلِكَ» (۲).

شاید بخشی از برنامه های حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف جهت اجرای عدالت، گرفتن اموال کسانی باشد که به ناحق پول دار شده اند و نیز تقسیم کردن آن اموال بین فقرا باشد؛ همان گونه که در زندگی حضرت امیر علیه السلام می خوانیم که ایشان در زمان حکومت حتی اسب اسب داران را نیز مشمول زکات دانست و فرمود: «امسال زکات گندم؛ جو؛ گاو و گوسفند برای فقرا کافی نیست و اسب داران نیز باید مبلغی در قالب زکات کمک کنند.»

این نکته امتحانی است از سوی خداوند متعال که در مواردی باید انسان از فراوانی نعمت هم استفاده نکند؛ همان گونه که در قرآن می خوانیم: طالوت که فرمانده منصوب خداوند متعال در لشکر حق بود، به پیروانش گفت: «مَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي» (۳)؛ «هر کس از آن

ص: ۹۰

۱- بحار الانوار، ج ۶۴، ص ۲۴۷.

۲- بحار الانوار، ج ۸۷، ص ۲۰.

۳- بقره (۲)، ۲۴۹.

بخورد از ما نیست و هر کسی نخورد از ماست؛ (إِلَّا مَنِ اعْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ).^(۱) «البته با کف دست لبی تر کردن جایز است.»

آری! گاهی سفره بیت المال باز است و کسانی که زهد پیشه کردند و از آن کناره گرفتند، حزب الله واقعی هستند: «مَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي»^(۲) کسانی که از آن سوء استفاده کردند و برای خود و نزدیکانشان بساط کامیابی راه انداختند، از مدار حق خارجند و در مورد آیه قبل کسانی که آب خوردند از زمره لشکریان حق به دورند. کسانی فقط لبی تر کرده اند، این ها نه جزء «مِنِّي» و نه جزء «فَلَيْسَ مِنِّي»^(۳) هستند بلکه افراد متوسطی می باشند.

ص: ۹۱

۱- بقره (۲)؛ ۲۴۹.

۲- بقره (۲)؛ ۲۴۹.

۳- بقره (۲)؛ ۲۴۹.

۲۳. اگر بخواهیم خود را برای نظام مهدوی آماده کنیم، باید چه نگاهی داشته باشیم؟

امام جهانی، مریدان جهانی و افکار جهانی لازم دارد. در بیشتر دعاها به ما سفارش شده که نگاه خود را از شخصی، فردی و جزئی به افقی بازتر بینکنیم.

مثلاً حتی اگر به تنهایی نماز می خوانیم باید بگوییم: «إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ» (۱) و حق نداریم بگوییم: «إِيَّاكَ أَعْبُدُ وَإِيَّاكَ أَسْتَعِينُ». باید بگوییم «اهدنا» نه «اهدنی»، باید بگوییم: «السَّلَامُ عَلَيْنَا» نه «السَّلَامُ عَلَيَّ».

در دعاهای ماه رمضان همه نگاه ها، نگاه جمعی است؛ چنان که در دعای بعد از هر نماز در روزهای ماه رمضان، سفارش شده که برای همه فقیران، مسافران، بیماران، گرفتاران و قرض داران دعا کنیم. در زکات باید هنگام تقسیم سهمی را برای جذب دل های ضعیف، گرچه مسلمان هم نباشند، قرار دهیم تا با احسان و گستردن سفره محبت، آنان را بر سر سفره استدلال بنشانیم و از راه محبت و عاطفه دلایل خود را القا کنیم.

ص: ۹۲

خداوند متعال در قرآن، با لحن مخصوصی از مظلومیت دختران مشرک که زنده به گور می شدند، سخن گفته و می فرماید: (وَإِذَا الْمَوْؤُودَةُ سُئِلَتْ بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ). (۱) کلمه «مَوْؤُودَةُ» به دخترانی گفته می شود که زنده به گور می شدند. این رسم برخی افراد جاهلی بود که داشتن دختر را ننگ می دانستند. همین که به یکی از آن ها خبر تولد دختری داده می شد، از ناراحتی صورتش سیاه می گردید: (إِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِالْأُنثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا) (۲) و با خود فکر می کرد که آیا فرار کند: (يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ) (۳) و یا با خاری آن دختر را نگه دارد یا زیر خاک پنهانش کند: (أَيْمَسْكَهُ عَلَىٰ هُونٍ أَمْ يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ). (۴)

قرآن کریم با لحنی ویژه از این جنایت بزرگ که در حق یک دختر مشرک انجام می شد، به شدت انتقاد نموده و اعلام می کند که این ظلم در قیامت مورد سؤال قرار می گیرد: (وَإِذَا الْمَوْؤُودَةُ سُئِلَتْ بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ). وقتی لشکر بنی امیه مرزبانی شهر را برعهده گرفت، امام سجّاد علیه السلام در حق آنان دعا کرد، با وجود آنکه آن ها پیش از آن در واقعه عاشورا، پدر، برادران، و بستگانش را آن گونه به شهادت رسانده بودند. دعای امام سجّاد در حق مرزبان در صحیفه سجّادیه گویای این مطلب است.

ص: ۹۳

۱- تکویر (۸۱)، ۸_۹.

۲- نحل (۱۶)، ۵۸.

۳- نحل (۱۶)، ۵۹.

۴- نحل (۱۶)، ۵۹.

تربیت جمعی به قدری مهم است که در مسائل اجتماعی، اصل مشورت سفارش شده و در مسائل فردی، دعا برای چهل نفر، مقدمه دعا کردن برای خود قرار گرفته و این نوع دعا کردن به استجابت نزدیکتر است.

در قرآن می خوانیم که چرا برای دفاع از مستضعفین جهان به پا نمی خیزید و جهاد نمی کنید؟ قرآن کریم دفاع از مستضعف را در همه جای کره زمین لازم می داند.

بنابر احادیث هر کس صدای مظلومی را شنید و قیام نکرد مسلمان نیست. خواه آن مظلوم مسلمان باشد، خواه غیر مسلمان: «مَنْ سَمِعَ رَجُلًا يُنَادِي يَا لَلْمُسْلِمِينَ وَ لَمْ يَجِبْهُ فَلَيْسَ بِمُسْلِمٍ»^(۱).

امیرالمؤمنین علیه السلام همین که شنید زیور یک زن غیر مسلمان به سرقت رفته، فرمود: «اگر انسانی از غصه بمیرد، رواست»^(۲) این موارد گویای نگاه جمعی مکتب اسلام است که به پیروان خود درباره همه مردم سفارش کرده است.

ص: ۹۴

۱- کافی، ج ۲، ص ۱۶۴.

۲- نهج البلاغه، ص ۹۳.

۲۴. چگونه می توان وعده حکومت جهانی را باور و تقویت نمود؟

در قرآن وعده های بسیاری وجود دارد که همه عملی شده است. خداوند متعال به پیامبرش فرمود: «وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ»؛^(۱) «ما نام نیک تو را پرآوازه قرار می دهیم» و این چنین شد.

و آیات دیگر از جمله اینکه «ما جلو مسخره کنندگان را می گیریم؛ إِنَّآ كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ».^(۲) «ما قرآن را حفظ می کنیم؛ إِنَّآ نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ».^(۳) «مسلمانان پیروزمندانه وارد مسجد الحرام خواهند شد؛ لَتَدْخُلَنَّ مَسْجِدَ الْحَرَامِ»^(۴) که تمام این موارد تحقق یافت.

عمل نکردن به وعده ها، دلایلی دارد که خداوند از همه آن ها دور می باشد؛ مثلاً عمل نکردن به وعده ها گاهی به خاطر فراموشی است که ساحت خداوند متعال از فراموشی به دور است: (وَ مَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا)^(۵) و گاهی به خاطر تحت فشار قرار گرفتن است که البته هیچ چیز نمی تواند

ص: ۹۵

۱- الشرح (۹۴)، ۴.

۲- حجر (۱۵)، ۹۵.

۳- حجر (۱۵)، ۹.

۴- فتح (۴۸)، ۲۷.

۵- مریم (۱۹)، ۶۴.

خداوند متعال را تحت فشار قرار بدهد و او را عاجز کند. گاهی نیز به خاطر ناتوانی است که خداوند متعال می فرماید: (وَاللَّهُ غَالِبٌ). (۱)

آری، هیچ قدرتی نمی تواند مانع اراده خداوند متعال شود. در قرآن آمده است که نوح به پسرش گفت: «خداوند کفار را غرق می کند». پسرش گفت: «من به کوه پناه می برم تا غرق نشوم؛ سَأْوِي إِلَى جَبَلٍ يَعْصِمُنِي.» (۲) حضرت نوح فرمود: «کوه هم در برابر قهر خداوند ناتوان است؛ (لَا عَاصِمَ الْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِلَّا مَنْ رَحِمَ)» (۳).

بنابراین، با دیدن نمونه هایی از عمل به وعده ها، چه در قرآن و چه در روایات ایمان می آوریم که این وعده خداوند متعال در مورد حکومت جهانی حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف نیز محقق خواهد شد.

ص: ۹۶

۱- یوسف (۱۲)، ۲۱.

۲- هود (۱۱)، ۴۳

۳- هود (۱۱)، ۴۳

۲۵. چگونه می توان فهمید که ما جزء یاران آن حضرت هستیم؟

با توجه به این که اهداف امام مشخص شده است، می توانیم با ارزیابی خود درباره میزان اهتمام ما به اجرای این اهداف به این سؤال پاسخ دهیم. برخی از این اهداف مهم عبارتند از:

نابودی ظلم و ستم، گسترش عدالت، اقامه دین و مکتب الهی و اجرای احکام خداوند.

می توانیم با نگاهی به زندگی خود ببینیم که در طول عمر خویش، چند بار مقابل ظلم و ستم ایستاده ایم، از رفاه خود گذشته ایم، مستضعفین را یاری کرده ایم، در محو طاغوت و باطل کوشیده ایم؟

در مناطقی که انقلاب به حقی می شود، آیا از مبارزان و حمایت کننده ها هستیم یا از ساکتین؟ در مواردی که به گذشت و ایثار ما نیاز است، آیا اهل گذشت و ایثار هستیم یا نه؟ آن جا که به هجرت نیاز هست، هجرت می کنیم یا نه؟ حتی در مواردی که اهل عمل باشیم باز خطر بدعابتی وجود دارد. گروه هایی از یهودیان به انتظار پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم به مدینه هجرت کردند؛ چون شنیده بودند که محل حکومت حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم مدینه است؛ ولی در زمان ظهور پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم با آن که پیامبر را به خوبی می شناختند، ایمان نیاوردند:

(فَلَمَّا جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ)؛ (۱) یعنی اول اهل عمل شدند و مهاجرت هم کردند؛ ولی سرانجام در امتحان خود شکست خوردند.

چه بسیارند افرادی که در شرایط ویژه ای قول های زیادی می دهند، تعهدها یا نذرها یا سوگندها و قراردادهایی را با خدای خود می بندند؛ اما در هنگام عمل بد عاقبت می شوند! بنابراین، هم می توان خود را در برابر صحنه هایی که تا کنون پیش آمده است، ارزیابی کرد و هم می توان در آینده به ارزیابی نشست. به هر حال اگر در ارزیابی ها، امتحان ها و آزمایش های گذشته موفق بوده ایم نباید گرفتار غرور و عجب شویم که خطر انحراف و بدعاقبت شدن در کمین ماست.

ص: ۹۸

۲۶. چگونه روحیه انتظار را در خود تقویت کنیم؟

اگر ما تابلویی از کارنامه و اهداف والای حضرت را ببینیم، حتماً منتظر آن حضرت خواهیم شد.

گوشه ای از کارنامه حضرت، در دعای ندبه وجود دارد که برخی از آن ها عبارتند از:

— ریشه ظلم را می کند: «أَيْنَ الْمُعْتَدِّ لِقَطْعِ دَابِرِ الظَّالِمَةِ».

— انحرافات و کجی ها را درست می کند: «أَيْنَ الْمُنتَظِرِ لِاقَامَةِ الْأَمْتِ وَالْعَوْجِ».

— ستم و تجاوز را از بین می برد: «أَيْنَ الْمُؤْتَجِي لِإِزَالَةِ الْجَوْرِ وَالْعُدْوَانِ».

— کتاب و حدود الهی احیا می شود: «أَيْنَ الْمُؤْمَلِّ لِأَحْيَاءِ الْكِتَابِ وَحُدُودِهِ».

— شوکت متجاوزین در هم شکسته می شود: «أَيْنَ قَاصِمِ شَوْكَةِ الْمُعْتَدِينَ».

— رشته های دروغ و افترا قطع می شود: «أَيْنَ قَاطِعِ حَبَائِلِ الْكِذْبِ وَالْإِفْتِرَاءِ».

— اولیای الهی عزیز و دشمنان ذلیل می شوند: «أَيْنَ مُعِزِّ الْأَوْلِيَاءِ»

— افکار و سخنان متفرقه بر محور تقوا جمع می شود: «أَيْنَ جَامِعِ الْكَلِمَةِ عَلَى التَّقْوَى».

با اقدامات آن حضرت، خرافات و پیرایه ها برکنار و شریعت ناب اسلام ظهور می یابد، عدالت واقعی برقرار می شود، کتاب خدا از مهجوریت خارج می گردد و محور گردش امور جامعه قرار می گیرد. از جنایتکاران تاریخ انتقام گرفته می شود و صدها مورد دیگر که در روایات و ادعیه به آنها اشاره شده است.

توجه به این کارنامه و توجه به این که هستی به برکت او پا برجاست، انتظار را در ما شکوفا می کند. انتظار مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف انتظار همه خوبی هاست و محو همه بدی ها. مگر می شود کسی منتظر ظهور خوبی ها و محو بدی ها نباشد؟

این نوع معرفت و آگاهی، انسان را وادار می کند که به امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف به عنوان کسی که این اهداف را محقق می سازد؛ سلام بدهد؛ آن هم سلامی جامع. سلام بر قیامش، سلام بر قعودش، سلام بر رکوعش، سلام بر سجودش، سلام بر قنوتش: «السَّلَامُ عَلَيْكَ بِجَوَامِعِ السَّلَامِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ حِينَ تَقُومُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ حِينَ تَقْعُدُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ حِينَ تَرْكَعُ وَ تَسْجُدُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ حِينَ تُصَلِّي وَ تَقْنُتُ».(۱)

این معرفت است که انسان را وادار می کند در فراق او اشک بریزد و

ص: ۱۰۰

بگوید: یا مهدی! «برای من سخت است که همه را بینم ولی تو را بینم؛ عزیزِ علی آن آری الخلق و لا تُری» (۱).

ای مهدی! «راهی هست که تو را ملاقات کنم؛ هلّ إِلَیْکَ یابْنَ أَحْمَدَ سَبِیلٌ فَتَلْقَیْ؟» (۲).

اگر کسی به این معرفت برسد که ولی خدا هر روز برای ما دعا می کند و ما را از یاد نمی برد و واسطه فیض ماست؛ آن گاه عشق و علاقه اش به آن حضرت زیاد می شود.

ص: ۱۰۱

۱- مفاتیح الجنان، فرازی از دعای ندبه.

۲- مفاتیح الجنان، فرازی از دعای ندبه.

۲۷. رابطه شب قدر و حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف چیست؟

برای اثبات وجود امام زمان، می توان از سوره قدر استفاده کرد. شب قدر در هر سال وجود دارد و هر سال در آن شب، فرشتگان همراه با «روح» که فرشته برتری است، به زمین نازل می شوند. در زمان پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم نزول آنان بر شخص رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم بود. بعد از رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم باید شخصی حضور داشته باشد که لایق نزول فرشتگان بر او باشد. آن شخص امام معصوم است و در زمان ما حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف می باشد. امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف در مقامی است که شب قدر که از هزار ماه بهتر است، روح و فرشتگان الهی بر او نازل می شود و به این ترتیب میان زمینیان و آسمانیان ارتباط برقرار می شود.

با توجه به این مطلب، امام صادق علیه السلام از آیه «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ رَهْبَرِيَ إمام زمان را ثابت می کند(۱) و می فرماید: آیا هر سال شب قدر نداریم؟ هر سال یک شب قدر داریم. بعد قرآن می فرماید: در شب قدر (تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ)(۲) ملائکه و فرشته های خدا از آسمان به زمین می آیند. امام می گوید: فرشتگان در زمان رسول الله بر پیامبر نازل می شدند؛ چون قرآن می گوید: (نَزَّلَهُ

ص: ۱۰۲

۱- قدر (۹۷)، ۴.

۲- کافی، ج ۱، ص ۲۴۹.

عَلَى قَلْبِكَ» (۱) وقتی پیامبر زنده بود، در شب قدر ملائکه بر قلب وی نازل می شدند؛ الآن هم باید شخصی چون پیامبر حضور داشته باشد که شب قدر فرشتگان بر او نازل بشوند. این آیه جز بر وجود حضرت مهدی قابل تطبیق نیست و ائمه ما از آیه «تَنْزِلُ الْمَلَائِكَةُ» برای اثبات وجود مبارک حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف استفاده کرده اند. (۲)

ص: ۱۰۳

۱- بقره (۲)، ۹۷.

۲- کلینی، کافی، ج ۱، ص ۲۴۹.

۲۸. چرا هنگامی که نام امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف برده می شود، قیام می کنیم؟

ابتدا مقدمه ای را یادآوری کنیم و آن این است که مسأله قیام، همچون نخ تسبیح در تمام دانه های دین جریان دارد.

خداوند هستی (قَائِمًا بِالْقِسْطِ) (۱) است و به پیغمبرش دستور قیام می دهد: (قُمْ فَأَنْذِرْ) (۲)

به مردم نیز سفارش قیام می کند: (كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ). (۳)

نزول کتاب های آسمانی برای قیام مردم است: (وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ) (۴)

نام رستاخیز نیز قیامت است؛ در نماز هم مسأله قیام مطرح شده است: «أَقِيمُوا الصَّلَاةَ» در حج نیز قیام مورد توجه است: (قِيَامًا لِلنَّاسِ)؛ (۵) نام امام دوازدهم نیز قائم است. بر این اساس، تعبیر قیام در تمام بدنه دین پاسخ کسانی است که دین را عامل رکود می دانند، نه حرکت.

ص: ۱۰۴

۱- آل عمران (۳)، ۱۸.

۲- مدثر (۷۴)، ۲.

۳- نساء (۴)، ۱۳۵.

۴- حدید (۵۷)، ۲۵.

۵- مائده (۵)، ۹۷.

اما پاسخ اینک: در روایتی از امام رضا علیه السلام نقل شده است که وقتی نام مخصوص حضرت مهدی علیه السلام آورده شد، امام رضا علیه السلام به احترام آن نام قیام فرمود، با این که هنوز امام زمان علیه السلام متولد نشده بود. شاید قیام ما علاوه بر احترام، نشانه نوعی آماده باش برای ظهور آن حضرت باشد.

۲۹. امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف با حضور در یک منطقه چگونه هدایت کل بشر را در دنیا انجام می دهد؟

اصولاً هدایت به حضور فیزیکی نیازی ندارد؛ حتی نیازمند دیدن و شنیدن مستقیم هم نیست. در زمان جنگ صدها هزار جوان به امر امام خمینی رحمه الله به جبهه رفتند در حالی که بیش تر آن ها امام را به طور مستقیم ندیده بودند. مگر اوئیس قرنی، پیامبر را دیده بود؟ مگر خود ما که به پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم ایمان آورده ایم، ایشان را دیده ایم؟ در نقطه مقابل این قضیه، مگر همه کسانی که پیامبر را از نزدیک دیدند، به ایشان ایمان آوردند؟

بنابراین شرط هدایت، حضور فیزیکی و ملاقات از نزدیک نیست؛ بلکه باید یک رابطه معنوی برقرار شود.

روابط معنوی به ملاقات و حضور فیزیکی ربطی ندارد. مردم از علم دانشمندانی استفاده می کنند که آن ها را ندیده اند. با کمال تأسف، جمعی از مسلمانان کج اندیش (وهابی ها)، اعتراض می کنند و می گویند شما در حالی به اولیای خدا متوسل می شوید که آن ها مرده اند و از مرده کاری ساخته نیست! توسل شما به غیر خدا شرک است. آن ها نمی دانند که ما به جسم ائمه متوسل نمی شویم؛ بلکه توسل ما به مقام و جایگاه آن هاست و مقام آن ها زنده و مرده ندارد. شعر معروفی است که می گوید: «گر در یمنی چو با

منی پیش منی؛ یعنی افراد با پیوند معنوی هدایت می شوند.

خداوند در قرآن به یهودیان همزمان با پیامبر می گوید که شما انبیا را کشتید،^(۱) در حالی که این کار نیاکان آن ها بود؛ ولی به خاطر این که نسل کنونی از کار گذشتگان خود راضی بودند؛ به همین دلیل خداوند کشتن انبیا را به آن ها نیز نسبت می دهد.

نمونه قرآنی دیگر این است که شتر حضرت صالح را یک نفر کشت؛ ولی بنابر سخن خداوند جمعی او را کشتند. بدیهی است یک نفر شتر را پی کرده و کشته است؛ ولی چون بقیه هم به کشتن آن راضی بودند، خداوند این را به همه آن گروه نسبت می دهد: (فَعَقَرُوهَا)^(۲)

نمونه دیگر این که سفارش شده در شب نوزدهم ماه مبارک رمضان که بگوییم: «اللَّهُمَّ الْعَنْ قَتْلَةَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ»؛ قَتْلَةَ جَمْعِ قَاتِلِ است. قاتل امیر المؤمنین یک نفر بود؛ ولی ما به جمعی لعنت می فرستیم و این به خاطر پیوند معنوی در این کار است. بر این اساس هرگاه بین هدایت کننده و هدایت شونده نوعی پیوند معنوی برقرار باشد، هدایت صورت می گیرد و این هدایت به حضور فیزیکی نیازی ندارد.

ص: ۱۰۷

۱- بقره (۲)، ۹۱.

۲- شعرا (۲۶)، ۱۵۷.

۳۰. آیا در زمان حکومت امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف به هیچ وجه ظلم و ستم نخواهد بود و انحرافی صورت نخواهد گرفت؟

معنای حکومت حق این نیست که تمام افراد آن عادل یا معصوم باشند؛ بلکه ممکن است در آن نظام افراد منحرف نیز وجود داشته باشد و کارهای خلاف هم در آن انجام گردد.

برای مثال در زمان حضرت سلیمان علیه السلام، جمعی به دنبال وسوسه های شیطان بودند آن چنان که برای ایجاد تفرقه بین زن و شوهرها آموزش سحر و جادو می دیدند! این ماجرا در آیه ۱۰۲ سوره بقره مطرح شده است.

ریشه گناه، هوس های شخصی است و با حکومت حق، این هوس ها محو نمی شود. تا زمانی که انسان غضب و شهوت دارد در معرض خلاف نیز هست. از بعضی آیات قرآن می توان استفاده کرد که حتی یهود و نصارا نیز در زمان حضرت مهدی علیه السلام وجود دارند؛ ولی نظام حاکم، نظام مهدوی خواهد بود؛ بنابراین ظهور حضرت مهدی علیه السلام به معنای ایجاد عدالت واقعی در وجود تک تک انسان ها نیست.

ص: ۱۰۸

۳۱. چرا در عصر غیبت باید به ولی فقیه مراجعه کرد؟

برای گسترش عدالت اجتماعی در جامعه، لازم است که در تک تک مردم، اعتقاد و ایمان به عدالت اجتماعی را به وجود آوریم؛ به گونه ای که هر کس در هر کجا و در هر پست و مقام، خود بر پادارنده عدالت باشد. چون در زندگی میان منافع افراد تضاد و تراحم هست و قهراً درگیری و نزاع پیش می آید و هر یک از طرفین دعوا یا خود را صاحب حق می داند و یا حاضر نیست از حرفی که زده، دست بردارد؛ در این جا خداوند برای استقرار عدالت دستوراتی به وسیله پیامبران به مردم ابلاغ فرموده است: (فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ)؛ (۱) اگر در امری با هم نزاع داشتید به خدا و پیامبر رجوع کنید...؛ زیرا این کار نشانه ایمان راستین به خدا و معاد است. از سوی دیگر کسی که به دستورات الهی مراجعه نکند، امور خود را به نظام های طاغوتی ارجاع دهد و از ستمگران توقع عدالت و قضاوت داشته باشد؛ بایستی جداً در ایمان خود تجدید نظر کند: (أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ وَمَا نُزِّلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ

ص: ۱۰۹

أَنْ يَتَّخِذَ كُفْرًا إِلَى الطَّاعُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ (۱)؛ آیا ندیدی کسانی که خود را مسلمان می پندارند و به فرمان های الهی که به تو و پیامبران قبل از تو نازل شده است، ایمان دارند؛ ولی در عمل به طاعت تمایل داشته و نزاع های خود را نزد تو نمی آورند، اینان خیال می کنند که ایمان دارند؛ ولی به واقع مسلمان نیستند؛ زیرا ما به آن ها امر کردیم که سراغ طاعت نروند و به آن کفر ورزند؛ ولی گوش ندادند.

بر این اساس اقامه عدالت، اگر قالب رفع درگیری میان دو نفر و یا عدالت در گستره اجتماع باشد، مهم است و از جمله هدف رسالت انبیاست؛ چنان که خداوند هدف از فرستادن پیامبران را اقامه عدالت در جامعه می داند: (لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ). (۲) حال اگر در زمانی حضور داشته باشیم که برای برپایی عدالت نتوان به حضور پیامبر یا امام معصوم رسید؛ بدون شک در این زمان باید به نمایندگان خاص امامان و در غیبت کبرا به فقیهان جامع شرایط (نمایندگان عام آنان) مراجعه کنیم؛ چنان که در حدیث آمده است: «الْعُلَمَاءُ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ» (۳) علما، وارثان و جانشینان پیامبران می باشند».

در مواردی که خطر انحراف از مرز عدالت و تجاوز به حقوق یکدیگر

ص: ۱۱۰

۱- نساء (۴)، ۶۰.

۲- حدید (۵۷)، ۲۵.

۳- کافی، ج ۱، ص ۳۲.

پیش می آید، باید به علمای عادل مراجعه نمود تا آنان بر اساس حکم خدا فرمان و فتوا دهند.

پرچم اجرای عدالت باید در دست بندگان برگزیده خدا باشد. اینان ارکان عدالت اجتماعی و کلید داران سعادت جامعه هستند.

بر این اساس و بر مبنای روایت های متعدد در زمان غیبت امام، این مسؤولیت بر عهده فقیهان و اسلام شناسانی است که علاوه بر عدالت کامل، لیاقت، بینش سیاسی و مدیریت، بتوانند حکم خدا را از لایه لای آیات قرآن و کلمات پیشوایان معصوم استخراج کنند و البته باید در این زمینه مهارت کافی و تبخّر خاصی داشته باشند تا بتوان بر آن ها عنوان «فقیه» را نهاد.

در پیامی که از حضرت مهدی علیه السلام رسیده چنین سفارش شده است که «وَأَمَّا الْحَوَادِثُ الْوَاقِعَةُ فَارْجِعُوا فِيهَا إِلَى زُوَاهِ حَدِيثِنَا...»^(۱) در حوادثی که پیش می آید، خودسرانه و عجولانه تصمیم نگیرید؛ بلکه به فقیهان عادلانی که از هوا و هوس دورند، مراجعه کنید تا آنان راه خدا و حکم او را در این زمینه برای شما بیان کنند.

در حدیث دیگر می خوانیم که «الْفُقَهَاءُ أَمْنَاءُ الرُّسُلِ»؛^(۲) فقها، امین پیامبرانند.» و باید برای استقرار نظامی عادلانه به آنان مراجعه نمود.

«ابو خدیجه» که یکی از یاران مورد اعتماد امام صادق علیه السلام است، از سوی امام

ص: ۱۱۱

۱- کمال الدین و تمام النعمه، ج ۲، ص ۴۸۵.

۲- کافی، ج ۱، ص ۴۶.

مأمور شد تا به مردم اعلام کند: «اجعلوا بَيْنَكُمْ رَجُلًا مَمَّنْ قَدْ عَرَفَ حَالَنا وَ حَرَامَنَا فَأَنَّى قَدْ جَعَلْتَهُ قَاضِيًا»؛ (۱) تنها به شخصی مراجعه کنید که به حلال و حرام ما عمیقاً آگاه باشد. من چنین افرادی را به عنوان قاضی نصب می‌کنم».

گاهی در جامعه مسایلی پیش می‌آید که حکم صریح آن در قرآن یا حدیث وجود ندارد؛ ولی خطوط کلی، معیارها، اصول و قواعد آن در دست فقیه است که فقط او می‌تواند حکم آن مسأله را به دست آورد.

همان گونه که امام معصوم می‌تواند احکام و دستورات مقطعی صادر کند؛ چنان که حضرت علی علیه السلام برای اسب‌ها زکات و مالیات مقرر فرمود و چون برای آن مورد سؤال قرار گرفت، بر این اساس که پیامبر بر اسب‌ها زکات قرار نداد و شما قرار دادید؛ فرمود:

من بر مؤمنین ولایت دارم. امسال که وضع استثنایی پیش آمده است، می‌توانم از حق ولایت خود استفاده کنم و برای تهیّه سرمایه بیش تر برای بیت المال، برای اسب‌ها نیز زکات تعیین نمایم. (۲)

بر همین مبنا هرگاه جامعه تعادل سیاسی، اقتصادی یا امنیتی خود را از دست بدهد فقیه با ولایت و نظارتی که دارد، می‌تواند به طور گذرا برای برقراری تعادل فرمان‌های لازم را صادر کند؛ معاملاتی را تحریم کند؛ دستور

ص: ۱۱۲

۱- تهذیب، ج ۶، ص ۳۰۳.

۲- وسائل الشیعه، ج ۲۷، ص ۱۴۰

بسیج دهد و مالیات هایی را به صورت موقت اضافه کند.

آیت الله میرزای شیرازی همین که دید اقتصاد کشور از راه تنباکو به دست انگلیس می افتد با فتوای خود مبنی بر تحریم تنباکو راه را بر آن دولت ستمگر بست. امام خمینی قدس سره نیز دستور ترک خدمت و فرار از پادگان های رژیم شاهنشاهی را به سربازان صادر نمود و شاه را از سلطنت خلع کرد.

ص: ۱۱۳

۳۲. ویژگی های حکومت امام زمان چیست؟

حکومت امام عصر همانند حکومت انبیا و اولیای الهی است و با تأکید بیش تر و به میزان گسترده تری به اجرای احکام الهی می پردازد. تفاوت این حکومت با حکومت های الهی که در گذشته برپا شده اند، در جهانی بودن آن است؛ به این معنا که موجب اجرای کامل احکام الهی در سرتا سر گیتی می گردد. به هر روی ویژگی های حکومت مهدوی عبارتند از:

۱. احیای فرهنگ قرآن

اولین اقدام آن حضرت پس از استقرار حکومت، تشکیل کلاس های قرآن و با نتیجه ترویج فرهنگ قرآنی است: «الْسَّلَامُ عَلَیْكَ يَا تَالِي كِتَابِ اللَّهِ وَ تَرْجُمَانَهُ» (۱)

۲. وفور نعمت های آسمانی و زمینی

قَالَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «إِذَا قَامَ الْقَائِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ حَكَمَ بِالْعَدْلِ وَ ارْتَفَعَ فِي أَيَّامِهِ الْجَوْرُ وَ آمَنَتْ بِهِ السُّبُلُ وَ أَخْرَجَتِ الْأَرْضُ بَرَكَاتِهَا؛ وَ قَتَى قَائِمٌ

ص: ۱۱۴

۱- احتجاج، ج ۲، ص ۴۹۲.

قیام کند، بر اساس عدالت حکومت می کند و در زمان او ستم از بین می رود و راهها امنیت می یابد و برکات زمین استخراج می گردد.»(۱)

در زمان حکومت آن حضرت، آب ها و سرچشمه ها فراوان و محصولات چند برابر می شوند:

قَالَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «تُخْرِجُ الْأَرْضُ نَبْتَهَا وَ تَنْزِلُ السَّمَاءُ بَرَكَتَهَا وَ تُظْهِرُ لَهُ الْكُنُوزَ.»(۲)

قَالَ الْبَاقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «فَلَا يَبْقَى فِي الْأَرْضِ خَرَابٌ إِلَّا قَدْ عَمَزَ.»(۳)

۳. اقامه نماز

از امام صادق علیه السلام در تفسیر آیه

«الَّذِينَ إِذَا مَكَتَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَ آتَوْا الزَّكَاةَ»(۴) سؤال کردند؛ حضرت در پاسخ فرمودند: «فَهَذِهِ لَأَلِّ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ إِلَى آخِرِ الْأَيَّامِ وَ الْمَهْدِيِّ وَ أَصْحَابِهِ يَمْلِكُهُمُ اللَّهُ مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَ مَغَارِبَهَا وَ يُظْهِرُ بِهِ الدِّينَ وَ يُمِيتُ اللَّهُ بِهِ

ص: ۱۱۵

۱- إرشاد مفید، ج ۲، ص ۳۸۴.

۲- احتجاج، ج ۲، ص ۲۹۰.

۳- کمال الدین و تمام النعمه، ج ۱، ص ۳۳۰.

۴- حج، ۴۱.

وَبِأَضْحَائِهِ الْبِدْعَ وَالْبَاطِلَ كَمَا أَمَاتَ السُّفَهَاءِ الْحَقَّ حَتَّى لَا يَرَى أَيْنَ الظَّلْمَ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ» (۱)

امام عليه السلام فرمود: برنامه مهدی ما وقتی که می آید، این چهار موضوع است:

الف) اقامه نماز

در زیارت آل یاسین به این مطلب اشاره شده است: «السَّلَامُ عَلَيْكَ حِينَ تُصَلِّي» (۲). وقتی که نماز تا این اندازه مهم است که در زیارت حضرت به آن اشاره می شود، در برنامه های مهدوی از اهتمام ویژه ای برخوردار است.

ب) پرداخت زکات

مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف مانع الزکات را می کشد.

قَالَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : «دَمَانِ فِي السَّلَامِ حَلَالٌ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ لَا يَقْضَى فِيهِمَا أَحَدٌ بِحُكْمِ اللَّهِ حَتَّى يَبْعَثَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ الْقَائِمَ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَيُحْكِمُ فِيهِمَا بِحُكْمِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ لَا يُرِيدُ عَلَى ذَلِكَ بَيْنَهُ الزَّانِي الْمُحْصِنُ يَرْجِمُهُ وَ مَانِعُ الزَّكَاةِ يَضْرِبُ رَقَبَتَهُ» (۳)

ص: ۱۱۶

۱- بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۴۷.

۲- احتجاج، ج ۲، ص ۴۹۲.

۳- کمال الدین و تمام النعمه، ج ۲، ص ۶۷۱.

تقویت توان علمی جامعه از جمله برنامه های حکومت مهدوی است. منتظران امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف باید عاشق علم و دانش و در تمام رشته های علمی ممتاز باشند.

قَالَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «الْعِلْمُ سَبْعَةٌ وَعِشْرُونَ حَرْفًا فَجَمِيعُ مَا جَاءَتْ بِهِ الرُّسُلُ حَرْفَانِ فَلَمْ يَعْرِفِ النَّاسَ حَتَّى الْيَوْمِ غَيْرَ الْحَرْفَيْنِ فَإِذَا قَامَ قَائِمُنَا أَخْرَجَ الْخَمْسَةَ وَالْعِشْرِينَ حَرْفًا فَبَثَّهَا فِي النَّاسِ وَضَمَّ إِلَيْهَا الْحَرْفَيْنِ حَتَّى يَبُثَّهَا سَبْعَةً وَعِشْرِينَ حَرْفًا؛ (۱) مجموعه علوم بیست و هفت حرف است که تاکنون فقط دو حرف آن به وسیله انبیاء الهی شناخته شده است؛ در نتیجه هنگامی که قائم آل محمد قیام کند بیست و پنج باب دیگر از علوم (به برکت او) شناخته خواهد شد و در میان مردم گسترش خواهد یافت و جامعه از مجموعه بیست و هفت حرف علم آگاهی خواهد داشت.»

قَالَ الْبَاقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «كَأَنِّي بَدِينَكُمْ هَذَا لَا يَزَالُ مُتَخَضِّعًا يَفْحَصُ بِدَمِهِ (۲) ثُمَّ لَا يَرُدُّهُ عَلَيْكُمْ إِلَّا

ص: ۱۱۷

۱- بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۳۶.

۲- به نظر می آید امام علیه السلام دین را به سربازی که به جنگ پشت کرده و در اثر زخمهای فراوان در خون خود دست و پا می زند تشبیه فرموده است و در این مقام بیان ناکارآمد بودن غیر امام معصوم در مدیریت دینی و مذهبی جامعه است.

رَجُلٌ مِّنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ فَيُعْطِيكُمْ فِي السَّنَةِ عَطَاءَيْنِ وَيَرْزُقُكُمْ فِي الشَّهْرِ رِزْقَيْنِ وَتُوتُونَ الْحِكْمَةَ فِي زَمَانِهِ حَتَّىٰ أَنْ الْمَرْأَةُ لَتَقْضَىٰ فِي بَيْتِهَا بِكِتَابِ اللَّهِ تَعَالَىٰ وَ سُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَمٍ؛ (۱)

گوئی می بینم که دین در میان خونی که برایش ریخته می شود، در حرکت است و دست و پا می زند و هیچ شخصی نمی تواند آن را برای شما باز گرداند، مگر مردی از ما اهل بیت که در هنگام امامت او هر سال دو بار بر شما بخشش خواهد شد و در هر ماه دو نوع روزی بر شما خواهد رسید و در دوران ظهور اوست که حکمت به شما داده خواهد شد تا آنجا که زن در خانه خود نشسته و در اثر افزایش بینش و بصیرت دینی جامعه و گسترش معارف اسلامی بر اساس کتاب خدا و سنت رسول خدا قضاوت خواهد کرد» پیشرفت علم در زمان حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف به اندازه ای است که زنان در خانه ها بر اساس قرآن و حدیث قضاوت می کنند.

(د) مقاومت و تلاش

از امام باقر علیه السلام سؤال کردند که آیا با ظهور مهدی کارها خود به خود درست می شود؟ فرمود: «اگر چنین بود پیشانی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم نمی شکافت و دندانش نمی شکست» «وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ حَتَّىٰ

ص: ۱۱۸

نُـمَسِّحُ نَحْنُ وَ أَنتُمْ الْعَرَقَ وَ الْعَلَقَ ثُمَّ مَسَّحَ جَبْهَتَهُ. (۱)

از این حدیث چنین برمی آید که استقرار حاکمیت مهدوی عجل الله تعالی فرجه الشریف حتی با ظهور آن حضرت به تلاش و کوشش نیاز دارد.

ص: ۱۱۹

۱- غیبت نعمانی، ص ۲۸۴.

۳۳. ویژگی های یاران امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف چیست؟

یاران امام زمان ویژگی های خاصی دارند که مهم ترین آن ها عبارتند از:

شناخت حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ مَاتَ وَ لَمْ يَعْرِفْ إِمَامَ زَمَانِهِ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً.» (۱)

قَالَ الْبَاقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «لَا يَكُونُ الْعَبْدُ مُؤْمِنًا حَتَّى يَعْرِفَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالْإِمَامَةَ كُلَّهُمْ وَ إِمَامَ زَمَانِهِ؛ بنده خدا مؤمن نخواهد بود، مگر این که خداوند متعال، رسول او تمام اهل بیت او به ویژه امام زمانش را بشناسد.» (۲)

قَالَ الْبَاقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «كُلُّ مَنْ دَانَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ بِعِبَادَةٍ يُجَاهِدُ فِيهَا نَفْسَهُ وَ لَا إِمَامَ لَهُ مِنَ اللَّهِ فَسَيُعْطِيهِ غَيْرَ مَقْبُولٍ؛ هر آن که نفس خود را برای عبادت خداوند متعال به تلاش و کوشش او دارد، در حالی که امامی از سوی خداوند متعال برای خویش برنگزیده باشد؛ عمل او به درگاه الهی پذیرفته

ص: ۱۲۰

۱- کمال الدین و تمام النعمه، ج ۲، ص ۴۰۹.

۲- کافی، ج ۱، ص ۱۸۰.

نمی شود.»(۱)

قَالَ الْبَاقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : «ذِرْوَةُ الْأَمْرِ وَ سَيَانُهُ وَ مِفْتَاحُهُ وَ بَابُ الْأَشْيَاءِ وَ رِضَا الرَّحْمَنِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى الطَّاعَةُ لِلْإِمَامِ بَعِيدٌ مَعْرِفَتِهِ؛ بالاترین و گوارا ترین مرحله برای وجود انسان که بازکننده درهای امور است، رضایت خداوند متعال به اطاعت از امام، سپس از شناخت اوست.»(۲)

داشتن اخلاق نیکو

قَالَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : «مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَكُونَ مِنْ أَصْحَابِ الْقَائِمِ فَلْيَتَنَبَّزْ وَلْيَعْمَلْ بِالْوَرَعِ وَ مَحَاسِنِ الْأَخْلَاقِ.»(۳)

(وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ)(۴)

(وَالَّذِينَ يُمَسِّكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ أَنَا لَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ.) (۵)

ص: ۱۲۱

۱- کافی، ج ۱، ص ۱۸۳.

۲- کافی، ج ۱، ص ۱۸۵.

۳- غیبت نعمانی، ص ۲۰۰.

۴- نور (۲۴)، ۵۵.

۵- اعراف (۷)، ۱۷۰.

اطاعت امام عجل الله تعالى فرجه الشريف

قَالَ الْبَاقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : «ذِرْوَةُ الْأَمْرِ وَ سَنَامُهُ وَ مِفْتَاحُهُ وَ بَابُ الْأَشْيَاءِ وَ رِضَا الرَّحْمَنِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى الطَّاعَةُ لِإِمَامٍ بَعْدَ مَعْرِفَتِهِ» (١)

ص: ١٢٢

١- کافی، ج ١، ص ١٨٥..

۳۴. چه عواملی موجب ظهور امام زمان می شود؟

ظهور امام زمان به زمینه و شرایط مناسب نیاز دارد. چنانچه این زمینه فراهم شود، امام زمان نیز ظهور خواهد کرد. بررسی تاریخ پیامبران نشان می دهد که مردم در تحقق زمینه ظهور و اصل آن نقش قابل توجهی دارند. پیامبران زمانی موفق می شدند که اصحاب آنان هم فداکاری می کردند. حضرت مهدی وقتی ظهور می کند، دارای بیان و معجزه های ویژه ای است، وقتی مردم این معجزه ها را می بینند، تمام افراد قدرتمند و لایق، خود، به همراه همه امکانات خویش با امام اعلام همبستگی می کنند. برای بعضی این سؤال ایجاد می شود که امام زمان در برابر بمب های اتمی و خوشه ای و سلاح هایی از این دست چه می کند؟ فرض کنید که الآن ما تانک و توپ بسیار فراوانی داریم؛ این تانک ها و توپ ها در مقابل نیروهای دیگران و دنیا چه می تواند بکند؟ وقتی حضرت مهدی علیه السلام ظهور می کند، افراد زیادی صدای او را می شنوند، بیان و هدفش را می بینند، با ایشان اعلام همبستگی می کنند و تمام قدرت هایشان را در اختیار امام می گذارند. از سوی دیگر، در روایات آمده است: «نَصْرُهُ بِالرُّعْبِ؛ در دل دشمنان ترس قرار می دهد.»

در قرآن کریم آمده است: (سَيُنْفِقِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ) (۱)؛ دشمنان به وحشت می افتند نمونه بسیار کوچک این مسأله در انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی ایجاد شد. چه کسی باور می کند آمریکا از ایران بترسد؟ چه کسی مسأله امدادهای غیبی را باور می کند؟ ما در جبهه جنگ شاهد امدادهای غیبی فراوانی بودیم. کسانی را دیدیم که مهندس تعمیر تانک ها بودند؛ از ارتش عراق فرار کردند؛ به سوسنگرد آمدند و تانک های ایران را تعمیر کردند. این همبستگی نوعی عمل خارق العاده است.

من خودم افرادی را دیدم که نیروی دشمن بود، ولی الآن در اختیار ملت ماست. همین ارتش در اوایل انقلاب مگر به جمهوری اسلامی اعلام همبستگی نکرد؟ خودش را با تانک و توپ و تمام تخصصش در اختیار انقلاب گذاشت. شبیه کاری را که ارتش ما نسبت به رهبر انقلاب کرد، ارتش دنیا و بسیاری از قدرتمندان و توانمندان آن نسبت به حضرت مهدی علیه السلام انجام خواهند داد، به طوری که خود را با تمام امکانات در اختیار حضرت مهدی قرار می دهند و ما به این مسأله امید داریم و باید به امام توجه ویژه داشته باشیم؛ چنانچه امام نیز به ما توجه دارد.

ص: ۱۲۴

۳۵. منظور از ملاقات امام در حج چیست؟

عرضه شدن بر امام، خود از جمله برکات و درس های مکه است؛ چنانچه حدیث آمده است: «تَمَامُ الْحَجِّ لِقَاءُ الْإِمَامِ»^(۱)؛ یعنی حج کسی پذیرفته می شود که آن جا با رهبر آسمانی در ارتباط باشد. اگر نخ نباشد، میلیون ها دانه، تسیح نمی شوند. اگر سد نباشد میلیاردها قطره آب، برق تولید نمی کند. با وجود این همه مسلمان کمبود چیست؟ اصولاً در عربستان سعودی کمبود چیست؟ در آنجا که این همه نماز جماعت و حج وجود دارد؛ ولی کمبود بزرگ آن، نبود یک رهبر آسمانی است. اگر کشور سعودی به نصّ قرآن عمل کند، مشکلات مسلمانان برطرف خواهد شد.

اگر مسلمان ها به قرآن عمل کنند: (وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُشْرِكِينَ)^(۲)؛ هیچ اسراف کاری نباید رهبر بشود. آیا حاکمان کشورهای اسلامی اسرافکار نیستند: (وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ)^(۳). قرآن می گوید فرد فاسد نباید رهبر شود: (وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِنْ قَبْلُ)^(۴) کسانی که

ص: ۱۲۵

۱- کافی، ج ۴، ص ۵۴۹.

۲- شعراء (۲۶)، ۱۵۱.

۳- اعراف (۷)، ۱۴۲.

۴- مائده (۵)، ۷۷.

سابقه خرابی دارند، نباید رهبر شوند؛ افراد جاهل نباید سردمدار شوند. با نگاهی گذرا به سردمداران کشورهای اسلامی آنچه ملاحظه می کنیم، خلاف نکات قرآنی است که در مورد بایسته های رهبری و حاکم جامعه عنوان شد.

(فَاسْتَوِيَ عَلَى سِوَاكِهِ) (۱) قرآن می گوید: جامعه اسلامی باید روی پای خودش بایستد: (وَلَا تَطَّعْ مِنْهُمْ آثِمًا أَوْ كَفُورًا) (۲) گنهکار و کافر نباید رهبر شود. اصل اول رشد ما، مکتب بود و اصل دوم رهبری بود. امام باقر علیه السلام می فرماید: «إِنَّمَا أَمْرَ النَّاسِ أَنْ يَأْتُوا هَذِهِ الْأَحْجَارَ فَيَطُوفُوا بِهَا ثُمَّ يَأْتُونَا فَيُخْبِرُونَا بِوَلَائِيَّتِهِمْ وَيَعْرِضُوا عَلَيْنَا نَصْرَهُمْ» (۳). خدا فرمان داده است که به مکه بیایید و دور این سنگ ها بچرخید: «فَيَطُوفُوا بِهَا ثُمَّ يَأْتُونَا فَيُخْبِرُونَا بِوَلَائِيَّتِهِمْ وَيَعْرِضُوا عَلَيْنَا نَصْرَهُمْ». بنابر سخن خداوند یکی از اسرار، فلسفه ها و آثار رفتن به مکه این است که دور مکه بچرخید تا در آن جا امام را ببینیم و با او ملاقات کنیم. مکه وعده گاه امت با امام است. آن جا حسینیه جماران کشورهای اسلامی و وعده با امام است: «وَيَعْرِضُوا عَلَيْنَا نَصْرَهُمْ» در آن جا همه باید بگویند: «آقا! همه ما با توهستیم»؛ با امام بیعت کنند و قدرت ها و امکاناتشان را

ص: ۱۲۶

۱- فتح (۴۸)، ۲۹.

۲- دهر (۷۶)، ۲۴.

۳- کافی، ج ۴، ص ۵۴۹.

بسئند و در اختیار امام قرار بگرنند. آیا رهبر مقتدری نیست که این نیروها را بسیج کند و کفر جهانی را بکوبد؟! البته که هست! انشاءالله حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف به همین کعبه تکیه می دهد؛ نیروهای لایق را دور خود جمع و کفر را سرنگون می کند.

ص: ۱۲۷

۳۶. امام زمان چگونه ناظر اعمال ماست؟

بر اساس روایاتی که در اصول کافی آمده است کارهای ما به حضرت مهدی عرضه می شود. بنابر آیات قرآن عمل ما را خدا و رسول خدا می داند؛ مومنین هم می دانند. در چندین روایات آمده است که کارهای شما به پیامبر خدا و به امام زمان علیه السلام عرضه می شود. اگر اشتباهی بکنیم و بدانیم که از اشتباه ما فیلم برداری کردند؛ اگر حرف چرند و پرنده بزنیم و بدانیم این حرف ضبط شده و می خواهند حرف ما را خدمت رهبر انقلاب ببرند و پخش کنند؛ اصلاً دیگر خوابمان نمی برد و فکر می کنیم باید از این مملکت فرار کنیم. اگر بدانیم یکی از حرف های ما لو رفته است، یا مثلاً کاری کردیم که در حال ارتکاب آن کار، عکس ما را گرفته اند، از ترس رنگ در صورتمان نخواهد ماند. در اصول کافی آمده است که تمام کارهای مسلمان، چه خوب و چه بد، خدمت حضرت مهدی می رسد؛ پس حالا که حضرت مهدی کارهای شما را می داند حداقل خجالت بکشید و سعی کنید خلافتی انجام ندهید. حداقل روزی، یا چند روز یک بار به ایشان توجهی داشته باشید: «السَّلَامَ عَلَیْكَ يَا بَقِيَّةَ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ» او هم خیلی ناراحت است. اگر در فیلمی ببینید که چند نفر اسرائیلی بر سر یک فلسطینی آزادی خواه مسلمان ریخته و با سنگ استخوان بازوی او را می شکنند،

هرحالی که پیدا کنید، میلیون برابر درباره حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف مصداق دارد؛ چرا که غیرت او خدایی است.

یک روز به علی بن ابی طالب گفتند: «لشکر کفر به خانه یک نفر غیر مسلمان ریخته و طلاهای زن خانه را کنده و برده است.» حضرت فرمود: «اگر مسلمان از غصه بمیرد، جا دارد.» در حالی که آن زن مسلمان نبوده اما چون در کشور اسلامی زندگی می کند، کسی حق ندارد به خانه او بریزد و با او چنین رفتاری داشته باشد بنابراین جای آن را دارد که مسلمان غیرتمند از شنیدن آن از غصه بمیرد.

ص: ۱۲۹

۳۷. شرایط ظهور امام زمان چیست؟

برای ظهور امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف سه چیز لازم است. در قرآن بیش از صد آیه داریم درباره این که اسلام دنیا را فرا می گیرد: (لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ) (۱) که کوچک ترین آن ها این آیه است که: یعنی اسلام دنیا را فرا می گیرد. برای این امر به سه چیز نیاز داریم: ۱. وجود یک رهبر جهانی که حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف است؛ ۲. قانون جهانی که قانون قرآن است؛ ۳. آمادگی جهانی که فعلاً وجود ندارد. جامعه ای که منتظر مصلح است باید انسان های صالحی داشته باشد. نمی شود انسان منتظر مصلح باشد؛ ولی خود صالح نباشد نمی توان صبر کرد تا امام زمان، خودش، بیاید و امور را اصلاح کند مثلاً ما منتظر خورشید هستیم؛ اما شب هم خودمان چراغ روشن می کنیم. هم منتظر امام باشیم و هم خودمان در زمینه انتظار و اصلاح امور تلاش کنیم.

بعضی فکر می کنند که اگر کسی قبل از قیام امام زمان، حرکت و یا نهضتی کند، اشتباه است. این روایات در مورد کسی است که قبل از قیام حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، قیام کند و مردم را به سوی خودش دعوت کند؛ در این صورت قیامش باطل و خودش نیز طاغوت است؛ اما اگر کسی قیام کند تا

ص: ۱۳۰

زمینه برای حضرت مهدی فراهم شود، این قیام باطل نیست. ما در قرآن داریم که با ظالم مبارزه کن؛ اگر این طور باشد پس احادیث مربوط به قیام علیه ظلم باطل می شود؟ نمی توان پشت این تفکر مخفی شد که امام خودش می آید و همه امور را درست می کند؛ پس این همه آیات درباره دفاع از مظلوم برای چیست؟ دفاع از مظلوم، در دهان ظلم کوبیدن، نهی از منکر، اجرای حدود اسلامی، دفاع؛ مگر می توان قرآن را تعطیل کرد، تا خود آقا بیاید. اگر حدیثی دیدید که می گوید: تکان نخورید؛ آقا می آید و همه چیز را درست می کند، بدانید که این حدیث را باید به دیوار کوبید؛ چون این حدیث با آیات قرآن یکسان نیست. قرآن تأکید می کند: «با ظالم بجنگ و از مظلوم حمایت کن.» بدون شک برخی افراد و سردمداران طاغوتی می خواستند مردم را برده خودشان کنند بنابراین به عده ای وابسته به دربار طاغوت پول می دادند تا این حدیث های جعلی به دروغ را بسازند. حدیث داریم که می گوید: از امیر اطاعت کن، گرچه معصیت کرده باشد! نمی توانم بگویم منبع این احادیث در چه کتابی است. این حدیث ها را باید آتش زد. بنابر احادیث مستند و معتبر اسلامی باید حدیثی را که ضد قرآن است به دیوار کوبید و مغز کسی را هم که آن حدیث را گفته، می توان به دیوار زد. با کدام عقل سلیم باید باور کرد که قبل از قیام مهدی نباید قیام کنیم و بگذاریم امیر و حکومت طاغوت هر کاری می خواهد، انجام دهد! قرآن می گوید: (لا

تُطْعَمُ مِنْهُمْ آثِمًا أَوْ كَفُورًا؛(۱) از کسی که گناه می کند، اطاعت نکن! وقتی قرآن می گوید: از آدم فاسد اطاعت نکن و در حدیث جعلی آمده است که اطاعت بکن؛ بنابراین باید این حدیث ها را به دیوار کوبید و از بین برد. مؤید این مطلب قیام زید است. زید، پسر امام سجاد علیه السلام قیام کرد و امامان ما نیز از او حمایت کردند. گاهی ائمه خود، می فرمودند که برو با طاغوت بجنگ، خرج تو را می دهم؛ زیرا صلاح نیست که من بیایم. من وقتی می آیم باید حکومت حسابی تشکیل بدهم که آن شرایط آماده نیست؛ اما برای این که یک سیلی بزیم، مثلاً تو جلو برو. بنابراین قیام قبل از ظهور می تواند خاستگاهی برای ظهور باشد و زمینه ظهور را فراهم کند.

ص: ۱۳۲

۳۸. وقتی امام زمان بیاید، چه اتفاقی روی خواهد داد؟

ظهور امام زمان اتفاقات مختلفی را به دنبال خواهد داشت که می توان از جمله آنها به موارد زیر اشاره کرد:

الف) با آمدن امام زمان مردم رشد عقلی پیدا می کنند؛

«إِذَا قَامَ قَائِمُنَا وَضَعَ يَدَهُ عَلَى رُءُوسِ الْعِبَادِ فَجَمَعَ بِهَا عُقُولَهُمْ وَ كُمَلَتْ بِهِ أَعْلَامُهُمْ (۱)؛ امام که بیاید دستی روی سر مردم بکشد، مردم رشد عقلی پیدا می کنند.» به قدری مردم رشد می کنند که طبق آنچه در روایات آمده است: «تَوْتُونَ الْحِكْمَةَ فِي زَمَانِهِ حَتَّى إِنَّ الْمَرْأَةَ لَتَقْضِي فِي بَيْتِهَا بِكِتَابِ اللَّهِ تَعَالَى وَ سُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَمٍ (۲)» یعنی زن ها در خانه قدرت قضاوت پیدا می کنند.

به نظر می آید در سایه این رشد عقلی، قدرت جسمی هم می یابند. ایمان طرفداران امام مثل آهن سخت و محکم می شود. یک نفر از آن ها با

ص: ۱۳۳

۱- بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۲۸.

۲- بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۵۲.

چهل نفر طرف می شود. آدم ضعیف و سست اراده نمی تواند یار امام زمان باشد، ممکن است پیر باشد؛ ولی دارای اراده قوی خواهد بود.

ب) امام زمان عصاره انبیا است. امام صادق علیه السلام می فرماید: «امام زمان به مکه تشریف می آورد و به کعبه تکیه می دهد و می فرماید: هر کس می خواهد حضرت آدم را ببیند، مرا ببیند و هر کس هر یک از اولیا را می خواهد ببیند، مرا ببیند که من عصاره انبیا هستم.»

ج) امام زمان که ظهور کند، مردم با هم مهربان می شوند: «تمشی المرأه بین العراق و الشام...[\(۱\)](#)؛ یک زن بین عراق و شام مسافرتی طولانی می کند در حالی که هیچ مزاحمتی برای او ایجاد نخواهد شد.»

ص: ۱۳۴

۳۹. رضایت امام زمان از چه راهی به دست می آید؟

رضایت امام زمان از منتظران، موجب خوشنودی خداوند متعال از ایشان می گردد. اهتمام به جلب رضایت امام زمان از عملکرد رهپویان ولایت، همواره موجب توجه ایشان قرار گرفته است آن چنان که حتی در اوج جهاد در راه خدا و جانفشانی برای امام از آن غافل نبوده اند؛ برای مثال بعضی از یاران امام حسین علیه السلام وقتی روز عاشورا به زمین می افتادند و امام سر آن ها را به دامن خود می گرفت، آنان خطاب به حضرت می گفتند: «أَرْضَيْتَ عَنِّي (۱)؛ آیا از من راضی شدی؟» پس به نظر می رسد که سؤال بسیار مهمی است. حال باید این نکته را پرسید:

چه کارهایی موجب خوشنودی و رضایت امام زمان علیه السلام است؟ بر اساس قرآن کریم و روایات، چند عامل رضایت امام زمان را به دنبال دارد:

اول: ابتدا باید خدا و پیامبر او را از خودمان راضی کنیم. قرآن می فرماید: (وَ اللَّهُ وَ رَسُولُهُ أَحَقُّ أَنْ يُرْضَوْهُ) (۲)؛ خدا و رسولش ذی حق تر و سزاوارتر هستند که ما آن ها را راضی کنیم. و اگر آن ها از ما راضی شدند، امام زمان

ص: ۱۳۵

۱- بحارالانوار، ج ۸۴، ص ۲۹۷.

۲- توبه (۹)، ۶۲.

هم راضی می شود. قرآن می فرماید: (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ) (۱)؛ خدا از آن ها راضی است و آن ها از خدا راضی هستند». بررسی قرآن کریم نشان می دهد رضایت مندی انسان از خداوند متعال، او را در مسیر خشوع و خضوع در برابر پروردگار عالم قرار می دهد. قرآن پس از «رضی الله»، می فرماید: (ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ) (۲). بر این اساس، تقوا و ترس از خدا موجب رضایت او می شود؛ در نتیجه تقوا عاملی مهم برای جلب رضایت خداوند متعال است. به همین مناسبت در حدیث آمده است: «هرکس منتظر امام زمان علیه السلام است، باید تقوا و ورع پیشه کند».

بنابراین افراد مجرم و گناه کار نمی توانند منتظر امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف باشند. کسی که منتظر مصلح است، باید خود نیز فرد صالحی باشد.

دوم: همان طور که امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف سفارش فرموده است در زمان غیبت او از مجتهد باتقوا و عادل اطاعت کنیم.

سوم: برای رضایت آن حضرت علیه السلام روزی حلال به دست آوریم بر شخص منتظر لازم و واجب است که مخارج زندگی اش حلال و پاک باشد. برای داشتن روزی حلال، پرداخت حقوق واجب شرعی مانند خمس لازم است؛ چرا که این امر موجب پشتیبانی از ترویج معارف اسلامی به ویژه مهدویت و معرفت به امام عصر علیه السلام در دنیای اسلام خواهد شد و می تواند جامعه اسلامی را از محرومیت فرهنگی نجات دهد.

ص: ۱۳۶

۱- مائده (۵)، ۱۱۹.

۲- بینه (۹۸)، ۸.

افزایش معرفت نسبت به امام زمان وظیفه ای است که غفلت از آن، به سطحی نگری نسبت به مهدویت می انجامد و به نوعی این آموزه را به سوی عوام گرایی می برد و از کارکرد واقعی آن دور می کند.

چهارم: توجه به امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف از راه ادعیه و زیارات، به ویژه دعای ندبه، زیارت آل یاسین، دعای عهد، دعای معرفت و دعای غریق می باشد که احادیث هم به انس و الفت با این دعاها در عصر غیبت سفارش شده است.

خواندن دعای سلامتی امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف «اللَّهُمَّ كُنْ لَوْلِيِّكَ الْحُجَّهَ بْنِ الْحَسَنِ صَلَواتُكَ عَلَيْهِ وَعَلَى آبائِهِ فِي هَذِهِ السَّاعَةِ وَ فِي كُلِّ سَاعَةٍ وَلِيًّا وَ حَافِظًا وَ قَائِداً وَ ناصِراً وَ دَلِيلاً وَ عَيْناً حَتَّى تُشِركَهُ أَرْضَكَ طَوْعاً وَ تُمَتِّعَهُ فِيهَا طَوِيلاً» که از جمله دعاهاى وارده برای ظهور است و بسیار مطلوب می باشد.

پنجم: رعایت تقوای الهی نیز رضایت امام زمان، را به دنبال دارد چرا که عدم رعایت تقوا به منزله نداشتن عمل است. خداوند در این باره می فرماید: «قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ؛ هر آینه خداوند از متقین عمل خوب را می پذیرد.»؛ بنابراین نمی توان انتظار داشت فردی که تقوا ندارد، توانایی جلب رضایت امام زمان را داشته باشد.

برای ارزیابی تقوا می توان آثار آن را در عبادات و مثلاً در روزه هایی که گرفته شده، بررسی نمود. اگر به احترام ماه رمضان کم تر ناسزا گفتیم کم تر

غیبت کردیم، راحت تر از گناه چشم پوشیدیم، بدون شک تقوای موجود در ماه رمضان بر ما اثر گذاشته است. چنین عملی باتقوا معتبر می گردد و در قیامت از سوی خداوند خریداری می شود.

همان طور که در دنیا کالای استاندارد معتبر و قابل مصرف است؛ در قیامت هم عملی که از روی تقوا انجام شده باشد، پذیرفته می گردد.

از مصداق های مهم رعایت پرهیزگاری، پرهیز از حق الناس است؛ بنابراین بر منتظران راستین ظهور لازم است از موانع رضایت امام زمان، مانند حق الناس پرهیز نموده، از آن دوری نمایند.

ص: ۱۳۸

در پاسخ به این سؤال در روایات آمده است: «لَوْلَا الْحُجَّةَ لَسَاخَتْ الْأَرْضُ بِأَهْلِهَا؛ اگر حجت خدا در زمین نباشد، زمین اهلش را در کام خود فرو می برد.» خداوند آیاتی از قرآن کریم می فرماید: «خَلَقَ لَكُمْ»؛ «سَيَخْرَ لَكُمْ»؛ (خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعاً). (۱) این در حالی است که بر اساس روایات و آیات گناه و ظلم، عامل کیفرهای الهی در دنیا است؛ چنان که در قرآن کریم آمده است: (لَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ دَابَّةٍ) (۲)؛ بر این اساس چنانچه خداوند متعال به خاطر ظلم و ستم بندگان آنها را مؤاخذه نماید، از شدت عذاب الهی هیچ جنبنده ای روی زمین باقی نخواهد ماند و نعمت هایی را که به خاطر انسان آفریده شده اند از او باز پس خواهد گرفت. مطلب قابل توجه در این میان، زندگی سرشار از نعمت انسان ها با وجود گناه فراوان آنهاست که از تأمل در آن در می یابیم که ایمن بودن انسان از عذاب الهی به سبب عاملی است که در قرآن کریم و روایات به عنوان حجت الهی از آن

ص: ۱۳۹

۱- بقره (۲)، ۲۹.

۲- نحل (۱۶)، ۶۱.

یاد شده است در قرآن کریم نیز در این باره آمده است:

(وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ) خدا مردم را عذاب نمی کند؛ زیرا (وَأَنْتَ فِيهِمْ) (۱)؛ چون تو در بین مردم هستی. جهان برای بشر آفریده شده است: (خَلَقَ لَكُمْ مَّا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا) (۲)؛ «جمعاً»؛ یعنی هر آنچه در زمین است، برای بشر خلق شده و بشر هم برای عبادت آفریده شده است: (وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيُعْبُدُونِ) (۳)؛ هستی برای ما و ما هم برای بندگی خدا آفریده شده ایم. بنابر قرآن اگر خدا بخواهد به خاطر گناهانمان ما را مؤاخذه کند، به محاسبه بکشاند و مجازاتمان کند؛ همه نابود خواهیم شد؛ این در حالی است که با وجود گناه کار بودنمان خدا همه را نابود نمی کند و این تنها به خاطر وجود پیامبر در بین مردم است: (وَأَنْتَ فِيهِمْ) (۴). ممکن است کسی بگوید: «وَأَنْتَ» برای شخص پیامبر است و شامل سایر اهل بیت نمی شود در پاسخ باید گفت: «بِكُمْ يُنْفَسُ الْهَمُّ وَ يَكْشِفُ الضَّرَّ» یا «بِكُمْ فَتَحَ اللَّهُ وَ بِكُمْ يَخْتِمُ» (۵) یعنی شخص پیغمبر به عنوان ولی خدا است. در اینجا شخص مهم نیست بلکه مقام نبوت و مقام رسالت است که باعث رفع عذاب می شود و این مقام ولی

ص: ۱۴۰

۱- انفال (۸)، ۳۳.

۲- بقره (۲)، ۲۹.

۳- ذاریات (۵۱)، ۵۶.

۴- انفال (۸)، ۳۳.

۵- من لایحضره الفقیه، ج ۲، ص ۶۱۵.

اللّٰهی به اهل بیت او هم رسیده است. بر اساس زیارت جامعه کبیره صفاتی را که ما برای پیغمبر می‌گوییم، همه را برای امیرالمؤمنین هم قائل هستیم؛ همه را برای حضرت مهدی هم قائل هستیم، در این میان فقط یک تفاوت وجود دارد و آن اینکه فقط به پیغمبر وحی می‌شد. بنا بر گفته شیعه و سنی، پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم به علی بن ابی طالب علیه السلام فرمود: «تو همه مقامات مرا داری؛ مگر این که بعد از من پیامبری نخواهد بود: أَنَّه لَا نَبِيَّ بَعْدِي» (۱)

خداوند در آیه ای خطاب به پیامبر فرمود: (وَإِنْ كَادُوا لَيَسْتَفِزُّوكَ مِنَ الْأَرْضِ) (۲) مشرکان می‌خواهند تو را از منطقه تبعید کنند! اما اگر تو در مکه نباشی: (إِذَا لَّا يَلْبُثُونَ خِلَافَكَ إِلَّا قَلِيلًا) (۳) مکه هم زیر و رو می‌شود.

در طول تاریخ دو مرتبه به کعبه حمله شد یک بار خدا غضب کرد و بار دیگر نه. ممکن است این سؤال مطرح شود که چرا خدا یک بار غضب کرد و بار دیگری غضب نکرد! در پاسخ باید گفت: ابرهه پادشاهی بود که کعبه ای ساخت و به مردم گفت: «به جای مکه، دور کعبه ای که من در کشور ساختم، طواف کنید!»؛ اما به کعبه او جسارت و بی‌اعتنایی گردید؛ پس لشکر فیل سواری تشکیل داد و تصمیم گرفت کعبه را خراب کند؛ در قرآن

ص: ۱۴۱

۱- کافی، ج ۸ ص ۲۵.

۲- اسراء، ۷۶.

۳- اسراء، ۷۶.

چنین آمده است: (أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ) (۱)؛ آیا نمی بینی که خدا با اصحاب فیل چه کرد؟! فیل سوار هایی که آمدند کعبه را خراب کنند: (تَزْمِيهِمْ بِحِجَارِهِ مِّنْ سِجِّيلٍ) (۲) «حجاره» به سنگ کوچک گفته می شود از جنس سجیل که به تعبیر قرآن وقتی به سر آن ها می خورد افراد مانند گاه خورد شده می شدند: (فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ) (۳)، این سنگ ریزه از عدس بزرگتر بود از نخود کوچک تر، به مخ هر کس می خورد، پودر می شد؛ بنابراین در باره آثار و فواید امام می توان گفت که وجود او مانند کوه ها برای زمین است. قرآن می گوید: اگر کوه ها نبود زمین دائماً در حال لرزیدن بود. در قرآن کریم آمده است: (تَمِيدَ بَكُمُ) (۴). گداختگی درون زمین طوری است که پوست زمین همیشه در حال لرزیدن است. کوه ها این پوسته را نگه داشته اند؛ مانند پدری پیر که ممکن است با بچه اش فوتبال نکند؛ ولی اگر سایه پدر نباشد، آسیب های اجتماعی زیادی او را تهدید خواهد کرد. در ایام جنگ گاهی پیرمردی از علما به جبهه می رفت، مثل آیت الله مدنی، اشرفی، صدوقی. بعضی از آنها مانند آیت الله دستغیب و آیت الله مشکینی حتی با لباس رزم بین رزمندگان می رفتند و هر چند نمی توانستند همپای رزمندگان بسیجی فعالیت کنند؛ اما همین حضور آنها در جبهه موجب تجدید

ص: ۱۴۲

۱- فیل (۱۰۵)، ۱.

۲- فیل (۱۰۵)، ۴.

۳- فیل (۱۰۵)، ۵.

۴- نحل (۱۶)، ۱۵.

روحیه هزاران نفر بود.

به هر روی، تا زمانی که حضرت مهدی در میان امت است، تعجیل در عذاب مهدی باوران صورت نمی گیرد و این از برکت وجودی امام عصر علیه السلام است. از این رو برای سلامتی و ظهور او در دعا تأکید می شود و که خداوند همواره و برای همیشه حضرت مهدی علیه السلام را مورد عنایت خاص خود قرار دهد، او را در ولایت الهی خود از همه دشمنان محافظت نماید، راهنمایی اش کرده و مورد یاری و نصرت خود قرار دهد تا اینکه در زمین مستقر گردد و ظهورش در تمام عالم جلوه گر شود و حکومت الهی را به او بسپارد.

در روایت بر خواندن دعای سلامتی امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف به ویژه در شب قدر توصیه و سفارش شده است.

زیارت آل یاسین نیز به عنوان زیارت خاص حضرت مهدی علیه السلام مورد توجه آن امام قرار گرفته است. در فراز هایی از این زیارت چنین آمده است: «سَلَامٌ عَلٰی آلِ یسِ السَّلَامِ عَلَیْكَ يَا دَاعِيَ اللّٰهِ وَ رَبَّنَا آیَاتِهِ السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا بَابَ اللّٰهِ وَ دِيَانَ دِیْنِهِ.»

امام مهدی نشان گر راه های ارتباطی با خداوند متعال است؛ به بیانی دیگر مهدویت دروازه همه معارف است و مسیری شایسته برای ورود به ساحت قدس الهی می باشد. توجه به او موجب تحقق ارتباطی محکم با خداوند متعال می شود و در برقراری ارتباط با خدا به جامعه کمک می کند؛ چرا که او حجت خداوند متعال در زمین و راهنمای مردم در رسیدن به

ص: ۱۴۳

اهداف الهی است. به هر روی؛ زیارت آل یاسین از نظر محتوایی بسیار غنی و ارزشمند است. برای همین مقام معظم رهبری به حاجی هایی که به مکه مکرمه مشرف می شوند، سفارش کرده اند، در شب عید قربان و در بیابان عرفات، وقتی لباس احرام بر تن دارید، در بیابان و زیر آسمان این زیارت را بخوانید. به ویژه که بنا بر روایات حضرت مهدی علیه السلام هر سال در ایام حج، در مکه هستند. ایشان فرمودند: در آن جا چون همسایه حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف هستید، به آن حضرت سلام کنید و زیارت «آل یاسین» را بخوانید.

با توجه به اهتمام ویژه اسلام به مسأله امامت، مسلمان راستین هرگز در عمل به آموزه های دینی از امام به حق و حجت خداوند متعال جدا نمی شود و حکومتی را می پذیرد که فقط خدا آن را تعیین کرده باشد. به همین دلیل، کسی که مدیریت و رهبری جامعه دینی را از طریق رهبر ستمگر بپذیرد، دین ندارد و چنین تفکری مثل آن است که مردم بخواهند از راه معاویه یا حکومت بنی امیه به آئین اسلام عمل کنند. طبیعی است که این امکان ندارد و نتیجه ای جز انحراف از دین و باطل شدن اعمال ندارد؛ چنان که در روایت آمده است: «اگر همه مردم نماز شب بخوانند و در نماز از خوف خدا گریه کنند؛ ولی رئیس آن ها طاغوت باشد، خداوند می فرماید: والله قسم این مردم را به جهنم می برم؛ گرچه آنان عملکرد خوبی هم داشته باشند؛ اما مردمی که رهبر و امامشان عادل است، آن ها را می بخشم؛ گرچه تک تک مردم ظالم باشند (گنهکار باشند)، چون نظام آنها نظامی الهی است»؛ بنابراین مدیریت و رهبری فقط باید از راه خدا، ولی و حجت او باشد؛

یاران امام حسین علیه السلام در شب عاشورا شاد بودند و می خندیدند؛ چرا که همه آنها بهشتی بودند. یکی از آن ها خطاب به دوستانش گفت: شوخی نکنید؛ امشب، شب عاشورا است! گفتید: چرا شوخی نکنیم، در حالی که حسین علیه السلام رهبر ما است! اگر رهبر حسین علیه السلام باشد، همه چیز ارزش پیدا می کند، حتی اگر شوخی و خنده باشد؛ ولی اگر رهبر یزید باشد، نماز شب هم در آن جا ارزش ندارد.

در روایت دیگری آمده است: «کسی نزد امام صادق علیه السلام آمد و گفت: «آقا! فلانی آدم خوبی نیست، او را رها کنید!» فرمود: «پس، چه کسی خوب است؟!» در جواب گفت: «من یا فلانی.» امام علیه السلام فرمود: «او چه اشکالی دارد؟» گفت: با آدم های بد رفیق شده است. و همنشینان خوبی ندارد! امام علیه السلام برای این که به او بفهماند که هر چند بعضی از کارهای آن شخص غلط است؛ اما دارای فضیلت هایی نیز هست نامه ای به او فرستاد و از او برای کمک به مستمندان درخواست پول کرد. آن شخص نیز پس از دریافت نامه از همان آدم های به اصطلاح بد، کمک قابل توجهی جمع آوری کرد و برای امام علیه السلام فرستاد. امام صادق علیه السلام پس از این اتفاق همین نامه را به همان شخص به اصطلاح خوب فرستاد و از او نیز برای مستمندان درخواست کمک کرد؛ ولی او و دوستانش به بهانه ای از یاری امام صادق علیه السلام خودداری نمودند. پس از آن امام علیه السلام فرمود: برای همین می گویم او شخص خوبی است. (۱) دقت و تأمل در این حدیث نشان می دهد امام علیه السلام از باطن افراد جامعه به خوبی آگاهی دارد

ص: ۱۴۵

۱- به جهت روان بودن مطلب از ترجمه محتوایی بهره گیری شده است.

ولی از روی رحمت واسعه الهی و عنایت ویژه ای که به دوستداران اهل بیت علیهم السلام دارد همواره با ایشان از روی محبت و دوستی برخورد می نماید؛ به ویژه امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف که به یمن وجود او نظام هستی برپاست و خداوند متعال به برکت او شیعیان را در مشکلات یاری می کند. در این باره در توقیعی از امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف آمده است: «اگر دعای من برای شما نبود، دشمنان شما را از بین می بردند.»

دعای من شما را حفظ می کند. اعتقاد به این که کارهای ما را امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف می بیند و نیز باور به این مطلب که پیامبر هفته ای یک یا، دو بار کارهای ما را ملاحظه می کند، ایجاب می کند که رفتار ما به بهترین شکل تغییر یابد، اگر ما بدانیم که اعمال ما خدمت امام زمان علیه السلام عرضه می شود لازم است به گونه ای رفتار نمائیم که با سیره ایشان هماهنگ باشد و موجبات خشنودی آن حضرت را فراهم آورد که اگر حجت خدا به ما نظر کند مشکلات ما حل خواهد شد به جهت اشاره به این مطلب در زیارت جامعه نیز آمده است: «بِکُمْ یُنْفَسُ الْهَمُّ» «بِکُمْ فَتَحَ اللَّهُ»؛ «بِکُمْ یُخْتَم» یعنی آغاز، پایان و کلید هستی در اختیار امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف است و کلید حل مشکلات در دست اوست.

۱. قرآن کریم
۲. ابن بابویه، محمد بن علی، عیون اخبار الرضا، انصاریان، ۱۳۸۴ ش.
۳. _____، کمال الدین و تمام النعمه، طلّیعه نور، ۱۳۸۳ ش.
۴. _____، مَنْ لَا یَحْضَرُهُ الْفَقِیْه، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۸۷ ش.
۵. ابن شعبه، حسین بن علی، تحف العقول، دارالحديث، ۱۳۸۴ ش.
۶. اخطب خوارزم، موفق بن احمد، مناقب، جامعه مدرسین، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۸۳ ش.
۷. الهی قمشه ای، مهدی، مفاتیح الجنان، ۱۳۸۷ ش.
۸. حرّ عاملی، محمد بن حسن، وسایل الشیعه، جامعه مدرسین، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۸۹ ش.
۹. طبرسی، احمد بن علی، احتجاج علی اهل اللجاج، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۹۰ ش.
۱۰. طبری، فضل بن حسن، اعلام الوری باعلام الهدی، بی جا، بی تا.
۱۱. غزالی، ابو حامد، مشکاه الانوار، شیخی، ۱۳۹۱ ش.
۱۲. فیض الاسلام، علینقی، نهج البلاغه، فقیه، ۱۳۸۷ ش.
۱۳. کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، درالثقلین، ۱۳۸۸ ش.
۱۴. مجلسی، محمدباقر، بحار الانوار، مؤسسه الوفاء، ۱۳۸۸ ش.
۱۵. مفید، محمد بن محمد، ارشاد، سرور، ۱۳۹۰ ش.
۱۶. نعمانی، ابوزینب، الغیبه، مدین، ۱۳۸۴ ش.

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریان‌های اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می‌نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

